

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**EBUBEKİR EROĞLU'NUN SEÇME ŞİİRLERİNDE KELİME
DÜNYASI**

Burcu Keskin

Zonguldak 2019

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**EBUBEKİR EROĞLU'NUN SEÇME ŞİİRLERİNDE KELİME
DÜNYASI**

**Hazırlayan
Burcu Keskin**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Hasan Özer**

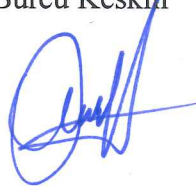
Zonguldak 2019

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığımı taahhüt ederim.

20 / 09 / 2019

Burcu Keskin

T.C. BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER
ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında 181282121008 numaralı Burcu KESKİN'in hazırladığı "Ebubekir EROĞLU'NUN Seçme Şiirlerinde Kelime Dünyası " konulu DOKTORA/YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 06/09/2019 Cuma günü saat 13:00'de yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Özer (Danışman)

Üye

Dr. Öğretim Üyesi Osman Arıcan

Üye

Prof. Dr. Öğretim Üyesi M. Mehdi ERGÜZEL

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

26/09/2019

Doç. Ertuğrul Yıldırım

Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum : ZBEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Başlığı : Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Kelime Dünyası

Tez Yazarı : Burcu Keskin

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Hasan Özer

Tez Türü, Yılı : Yüksek Lisans Tezi, 2019

Sayfa Adedi : 138

Dilbilimin alt kollarından sayılabilecek olan kelime dünyası çalışmaları son yıllarda ivme kazanmıştır. Şairlerin kullandıkları kelimeler, onların hayatından, hayallerinden süzülüp gelen kelimelerdir. Kelime dünyası çalışmaları, şairin üslubu hakkında söz söyleyebilme olanağı sağlamaktadır. Bu tezde Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirleri üzerinde kelime dünyası inceleme çalışması yapılmıştır.

Tez, giriş bölümüyle birlikte 5 bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde kelime dünyası çalışmaları ve bu çalışmaların önemine değinilmiştir. Birinci bölümde Ebubekir Eroğlu'nun hayatı, edebi kişiliği ve kısaca eserleri tanıtılmıştır. İkinci bölüm de kelimelerin sıklık frekanslarına ayrıntılı yer verilerek en sık tekrar edilen isim ve fiiller örnekler eşliğinde sunulmuştur. Üçüncü bölümde kelime türleri tespit edilmiş, bunlar isim ve fiil unsurları ana başlığı altında ayrıntılandırılmıştır. Dördüncü bölümde kelime grupları incelenmiştir. Bu bölümde isim ve sıfat tamlamaları anlam ve biçim açısından ayrılarak daha ayrıntılı şekle getirilmiştir. Kelimelerin sınıflandırılma işi bütün bölümlerde tablo ve grafiklerle somutlaştırılmıştır. Son olarak deyimler, ikilemeler ve taklidî kelimeler tespit edilerek sıklık frekanslarıyla birlikte örneklendirilmiştir. Sonuç bölümünde ise tez genel olarak değerlendirilmiştir. Çalışma boyunca başvurulana kaynaklara kaynakça kısmında yer verilmiştir. Ekler bölümünde de Ebubekir Eroğlu'nun incelenen seçme şiirleri bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ebubekir Eroğlu, Kelime Dünyası, Kelime Sıklıkları, Üslup, Söz Varlığı

ABSTRACT

Institution : ZBEU, Department of Turkish Language and Literature

Thesis Title : Lexicon in Selected Poems of Ebubekir Eroğlu

Thesis Author : Burcu Keskin

Thesis Advisor : Assist. Prof. Dr. Hasan Özer

Thesis Type : M.Sc. Thesis, 2019

Number of Pages : 138

Lexicon studies, which can be considered as a subcategory of linguistics, have increased in recent years. Studies of lexicon provide the opportunity of speech on the wording of poet. In this thesis, an analysis is carried out on the lexicon of selected poems of Ebubekir Eroğlu.

The thesis consisted of five sections with introduction. In introduction, lexicon studies and importance of these studies are explained. In the first section, bio of Ebubekir Eroğlu, his literary identity and works are represented. In the second section, frequency of vocabulary are elaborated and the most repeated nouns and verbs are given with examples. In the third section, vocabulary types are determined and elaborated under the title of noun and verb elements. In the fourth section, word groups are analysed. In this section, noun and adjective phrases are explained in a detailed way in terms of meaning and style. Classification of words is concretized with graphics and tables in each section. Lastly, idioms, handiads and imitative words are determined and exemplified with their frequencies. In conclusion, thesis is evaluated in general. Throughout the study, used resources are mentioned in references section. In appendix, selected poems of Ebubekir Eroğlu are given.

Keywords: Ebubekir Eroğlu, Word World, Word Frequencies, Style, Vocabulary,

ÖNSÖZ

Kelimeler, duygu ve düşüncelerin dile gelmiş şeklidir. Kelimeleri bütün yönleriyle ustaca kullanan şairlerdir. Şairler, bir nevi söz işçiliği yapar, kelimeler ve onların esrarengiz dünyasında gezinip bu bilgileri ilhamla bütünleştirerek dili istediği kıvama getirirler. Bir dili tüm incelikleriyle -söz sanatları, deyimler, kalıp sözler vb.- belli bir kafiye eşliğinde karşısındakilere hissettiren kişilerdir şairler.

Edebiyat, malzemesi dil olan güzel sanat dallarından biridir. Şiir de edebiyatın en lirik şeklidir. Şiirdeki bu coşkunluk, kelimelere farklı duygular ve anlamlar yükleme misyonunun sonucudur. Ebubekir Eroğlu, denemeleri, düşünce yazıları ama en çok da şiirleriyle Türk Edebiyatında önemli mihenk taşlarından sayabileceğimiz çok yönlü bir kişiliktir. Onun şiirlerinde kelimeler büyük bir düşünme evresinden geçerek dizelere dökülmektedir. Bu farklılık dizelerin kendini ilk başta ele vermemesinden, okuyucuyu ayrı bir düşünme çabasına sokmasından da anlaşılmaktadır.

Bu tez çalışmasında Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirleri üzerinden onun üslubu hakkında bilgi sahibi olunmaya çalışılmıştır. Şairin seçme şiirlerinde kelimeler çok yönlü incelenmiştir. Öncelikle kelime türleri açısından genel bir şablonla -isim, fiil, sıfat, zarf, zamir- incelenmiş, sonrasında kelime grupları ve kullanılan kelimelerin sıklık değerleri incelenerek şairin düşünce haritası çizilmeye çalışılmıştır. Çalışmada, Eroğlu'nun sıklıkla kullanılan kelimeleri ve o kelimelerin anlamları üzerinden üslubuna ulaşmak hedeflenmiştir. Tez hazırlanırken Gülsüm Saldere'nin "Abdurrahim Karakoç'un Sevda Şiirlerinde Kelime Dünyası" ve Osman Arıcan'ın "Sürünbay Erallyev'in Seçme Şiirlerinde Kelime Dünyası" çalışmalarından yöntem olarak yararlanılmıştır.

Çalışma giriş ve sonuç bölümleri hariç dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde kelime dünyası çalışmaları ve bu çalışmaların önemine değinilmiştir. Birinci bölümde Ebubekir Eroğlu'nun hayatı, edebi kişiliği ve kısaca eserleri tanıtılmıştır. İkinci bölüm de kelimelerin sıklık frekanslarına ayrıntılı yer verilerek en sık tekrar edilen isim ve fiiller örnekler eşliğinde sunulmuştur. Üçüncü bölümde kelime türleri tespit edilmiş ve bunlar isim ve fiil unsurları ana başlığı altında ayrıntılandırılmıştır. Dördüncü bölümde kelime grupları incelenmiştir. Bu bölümde

isim ve sıfat tamlamaları anlam ve biçim açısından da ayrılarak daha ayrıntılı şekilde getirilmiştir. Kelimelerin sınıflandırılma işi bütün bölümlerde tablo ve grafiklerle somutlaştırılmıştır. Son olarak deyimler, ikilemeler ve taklidî kelimeler tespit edilerek sıklık frekanslarıyla birlikte örneklendirilmiştir. Sonuç bölümünde ise tez genel olarak değerlendirilmiştir. Çalışma boyunca başvurulan kaynaklara kaynakça kısmında yer verilmiştir. Ekler bölümünde de Ebubekir Eroğlu'nun incelenen seçme şiirleri bulunmaktadır.

Tezde Ebubekir Eroğlu'nun son üç şiir kitabından seçme şiirler konu edilmiştir. Sesli Harfler (2011(b)), İçkale (2015), Bentler (2016) Yapı Kredi Yayınlarından çıkan bu kitaplar, şairin şiir sanatında doygunluğa ulaştığını düşündüğü son üç kitabı olduğundan teze konu seçilmiştir. Tezde bilgisayar destekli kelime arama yöntemiyle çalışılmıştır. Bu çalışmayla Ebubekir Eroğlu'nun kelime dünyasına, üslubuna dolayısıyla Türk Edebiyatındaki yerine ulaşılmaya çalışılmıştır.

Çalışma sürecinde göstermiş olduğu yakınlıkla ihtiyaç duyduğum zamanlarda sorularıma verdiği cevaplarla kolaylık sağlayan Ebubekir Eroğlu'na teşekkür ediyorum.

Beni bu çalışmaya yönlendiren, her aşamasında bilgi ve desteğini esirgemeyen hocam Dr. Öğr. Üyesi Hasan Özer'e teşekkür ediyorum. Çalışma boyunca bana zaman ayırıp fikir alışverişinde bulunan, yol gösteren hocam Dr. Öğr. Üyesi Osman Arıcan'a, daima manevi destekleriyle yanımda olan eşim Erol Gökhan Keskin, annem Sevim Pınar, babam Arif Pınar ve güzel aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xiv
GİRİŞ	1
1. EBUBEKİR EROĞLU’NUN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ	4
1.1. Hayatı	4
1.2. Edebi Kişiliği	6
1.3. Eserleri	12
1.3.1. Şiir	12
1.3.2. Deneme ve İnceleme	12
1.3.3. Çeviri Yazı, Sadeleştirme	13
1.3.4. Derleme	13
2. EBUBEKİR EROĞLU’NUN SEÇME ŞİİRLERİNDE KELİME DÜNYASI	16
2.1. Kelime Sayısı	16
2.2. Kelimelerin Sıklık Dereceleri	17
2.3. En Sık Tekrar Edilen Kelimeler ve Sıklık Dereceleri	18
3. KELİME TÜRLERİ	38
3.1. Kelime Türlerinin Sınıflandırılması	38
3.2. İsim Cinsinden Kelimeler	39
3.2.1. Tabiat ile ilgili İsimler	39
3.2.2. Yer – Yön ile İlgili İsimler	42
3.2.3. Din ve Tasavvuf ile ilgili İsimler	44
3.2.4. Gündelik Hayatla İlgili Soyut İsimler	45
3.2.5. Duygu Belirten İsimler	48
3.2.7. Vücut ve Organ ile ilgili İsimler	50
3.2.8. Zaman ile İlgili İsimler	52
3.2.9. Deniz ve Denizcilik ile ilgili İsimler	53
3.2.10. Terimler ile İlgili İsimler	55
3.2.11. Duyular ile İlgili İsimler	56
3.2.12. Eşya ile İlgili İsimler	57
3.2.13. Kaos, Karmaşa ile İlgili İsimler	58

3.2.14. Gündelik Hayatla İlgili Somut İsimler.....	60
3.2.15. Özel İsimler.....	61
3.2.16. Meslekler ile İlgili İsimler.....	62
3.2.17. İnsan ve İnsan İlişkileriyle İlgili İsimler.....	63
3.2.18. Kalabalık – Topluluk ile İlgili İsimler.....	64
3.2.19. Yiyecekler ile İlgili İsimler.....	65
3.2.20. Hayvanlar ile İlgili İsimler.....	66
3.2.21. Yerel (Mahallî) İsimler.....	67
3.2.22. Renk ile İlgili İsimler.....	68
3.3. Zamirler.....	70
3.4. Sıfatlar.....	72
3.4.1. Gramatikal Sıfatlar.....	72
3.4.1.1 Sıfat unsuru sıfat-fiil grubu olan gramatikal sıfatlar:.....	75
3.4.1.2. Sıfat unsuru tekrar gruplarından oluşan gramatikal sıfatlar:.....	75
3.4.1.3. Sıfat unsuru sıfat tamlamasından oluşan gramatikal sıfatlar:.....	75
3.4.1.4. Sıfat unsuru birleşik sıfat olan gramatikal sıfatlar:.....	76
3.4.1.5. Sıfat unsuru iki veya daha fazla farklı sıfattan oluşan gramatikal sıfatlar:.....	76
3.4.2. Yargı Sıfatları.....	76
3.5. Zarflar.....	78
3.5.1. Hâl (Durum) Zarfları.....	79
3.5.2. Zaman Zarfları.....	81
3.5.3. Miktar Zarfları.....	81
3.5.4. Soru Zarfları.....	82
3.6. Fiiller ve Unsurları.....	83
3.6.1. Sıfat Fiiller.....	87
3.6.2. İsim Fiiller.....	89
3.6.3. Zarf Fiiller.....	90
4. KELİME GRUPLARI.....	92
4.1. Sıfat Tamlamaları.....	92
4.1.1. Sıfat – fiillerle Kurulmuş Sıfat Tamlamaları.....	92
4.1.2. Mecazi ve Sübjektif Unsurlarla Yapılan Sıfat Tamlamalar.....	93
4.1.3. Varlık ve Kavramların Objektif Özelliklerini Gösteren Sıfat Tamlamaları.....	94
4.1.4. Teşhis ve Canlandırmaya Dayalı Sıfat Tamlamaları.....	95
4.1.5. Benzetme İlgisine Dayalı Sıfat Tamlamaları.....	96
4.2. İsim Tamlamaları.....	97
4.2.1. Varlıklar ve Kavramlar Arasındaki Nesnel İyelik Münasebetini Gösteren İsim Tamlamaları.....	98

4.2.2. Varlıklar ve Kavramlar Arasındaki Mecazi ve Özel İyelik Münasebetini Gösteren İsim Tamlamaları	98
4.2.3. Teşhis ve Canlandırmaya Dayalı İsim Tamlamaları	99
4.3. Deyimler	101
4.4. İkilemeler	102
4.5. Taklidi Kelimeler	104
SONUÇ	106
KAYNAKÇA	109
EKLER	118
Ek 1: İncelenen Metinler	118
ÖZGEÇMİŞ	140

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1: Şairlerin Şiirlerindeki Kelime Kullanım Oranları	16
Tablo 2.2: Kelimeler ve Sıklık Dereceleri	18
Tablo 2.3: En çok tekrarlanan İsimler ve Sıklık Dereceleri	36
Tablo 2.4: En çok tekrarlanan İsimler ve Sıklık Dereceleri	37
Tablo 3.1: Kelime Türlerinin Sınıflandırılması	38
Tablo 3.2: Kelime Türleri ve Sayısı.....	39
Tablo 3.3: Tabiat İsimleri	40
Tablo 3.4: Yer- Yön İsimleri	42
Tablo 3.5: Din ve Tasavvuf İsimleri	44
Tablo 3.6: Gündelik Hayatla İlgili Soyut İsimler	46
Tablo 3.7: Duygu İsimleri.....	48
Tablo 3.8: Sanat İsimleri.....	49
Tablo 3.9: Vücut- Organ İsimleri	51
Tablo 3.10: Zaman İsimleri	52
Tablo 3.11: Denizcilik İsimleri.....	54
Tablo 3.12: Terim İsimler	55
Tablo 3.13: Duyu İsimleri.....	56
Tablo 3.14: Eşya İsimleri.....	57
Tablo 3.15: Kaos, Karmaşa İsimleri	58
Tablo 3.16: Gündelik Hayatla İlgili Somut isimler	60
Tablo 3.17: Özel İsimler	61
Tablo 3.18: Meslek İsimleri.....	62
Tablo 3.19: İnsan İlişkileri İsimleri	63
Tablo 3.20: Kalabalık, Topluluk İsimleri	64
Tablo 3.21: Yiyecek İsimleri	65
Tablo 3.22: Hayvan İsimleri	66
Tablo 3.23: Yerel İsimler.....	67
Tablo 3.24: Renk İsimleri	68
Tablo 3.25: Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerindeki İsimler Tablosu	69
Tablo 3.26: Zamirlerin Dağılımı.....	70
Tablo 3.27: Zamir Çeşitleri.....	71
Tablo 3.28: Gramatikal Sıfatlar	76
Tablo 3.29: Zarf Çeşitleri.....	78

Tablo 3.30: En Çok Kullanılan Fiiller ve Sıklık Dereceleri 85

Tablo 3.31: Fiilimsilerin Dağılımı 86

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 3.1: Su Metaforu Grafiği	41
Şekil 3.2: Yol Kelimesinin Çağrıştırdığı Diğer Kelimeler	43
Şekil 3.3: Dini- Tasavvufi İsimlerde Öne Çıkan Kavramlar	45
Şekil 3.4: Varlık- Yokluk Kavramlarının Anlam İlişkisi	47
Şekil 3.5: İçkale Kavramının Anlam Şeması.....	48
Şekil 3.6: Şiirlerde Öne Çıkan Duygu İsimleri.....	49
Şekil 3.7: Sanat İsimlerinde Öne Çıkan Kelimeler.....	50
Şekil 3.8: Beş Duyu Organın Şiirlerdeki Kullanımı	52
Şekil 3.9: Zaman Kavramının Çağrıştırdığı Farklı Kelimeler	53
Şekil 3.10: Eroğlu'nun şiirlerindeki Deniz Kavramının Çağrışimleri.....	54
Şekil 3.11: Terim İsimlerinde Öne Çıkan Kelimeler.....	56
Şekil 3.12: Şiirlerde Öne Çıkan Duyu İsimleri.....	57
Şekil 3.13: Şiirlerde Geçen Eşya İsimleri.....	58
Şekil 3.14: Şiirlerdeki Kaos Temasını İçeren Kavramlar	59
Şekil 3.15: Gündelik Hayatla ilgili Öne Çıkan Kelimeler	60
Şekil 3.16: Şiirlerde Öne Çıkan Özel İsimler	62
Şekil 3.18: Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Öne Çıkan İnsan Rollerini	64
Şekil 3.19: Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Öne Çıkan Topluluk İsimleri	65
Şekil 3.20: Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Yiyecek İsimleri.....	66
Şekil 3.21: Eroğlu'nun Seçme Şiirlerindeki Hayvan İsimlerinin Anlam Şeması..	66
Şekil 3.22: Ebubekir Eroğlu'nun Şiirlerindeki Yerel İsimler	67
Şekil 3.23: Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerindeki Renk Sembolleri.....	69
Şekil 3.24: Zamirlerin Dağılımı.....	70
Şekil 3.25: Gramatikal Sıfatlar	73
Şekil 3.26: Sıfatlar	78
Şekil 3.27: Fiiller ve Fiil Unsurları	86
Şekil 3.28: Fiilimsilerin İstatistikleri	87

KISALTMALAR

Çev.	: Çeviren
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
TDK	: Türk Dil Kurumu
YKY	: Yapı Kredi Yayınları
Yay.	: Yayınları
A.Ü	: Atatürk Üniversitesi

GİRİŞ

Şiir, güzel sanat dallarından biri olan edebiyatın en lirik şeklidir. Şair, kelimelere ruh dünyasının ilhamlarıyla can veren kişidir. Kelimeler, onları kullanan şairlerin hayatlarından, düşüncelerinden ipuçları verir. Üslubu tayin etmek adına kelime dünyası çalışmaları da bu yüzden önem arz eden konulardandır.

“Şiir, dilbiliminin birçok alanını yakından ilgilendiren ve konusunu oluşturan bir olgudur. Ses yönüyle sesbilimin, söz sanatları açısından anlambilimin ana konuları içindedir. Kişisel dil kullanımı, bir performans ürünü olarak stilistik ve dolayısıyla sözcükbilim alanının konularıyla iç içedir” (Aksan, 1993: 20).

“Dil bilim, genel olarak dil olayını özel olarak da doğal dilleri yapıları, işleyişleri, süreç içindeki değişimleri vb. açısından inceleyen insan bilimidir” (Vardar vd., 1988: 77). Batı’da uzun yıllardır yapılan dil bilimi araştırmaları Türkiye’de Cumhuriyet’ten kısa süre sonra Mustafa Kemal Atatürk tarafından 1932’de açılan Türk Dil Kurumuyla başlamıştır. Günümüzde pek çok bilim insanı dil biliminin alt kolları üzerine çalışmalar yapmaktadır. Doğan Aksan, dilbilim çalışmalarında ilk akla gelen isimlerden biridir. Aksan’la birlikte Berke Vardar, Günay Karaağaç, Zeynel Kıran, Necip Üçok Türkiye’de dilbilim üzerine çalışan bilim insanlarından bazılarıdır.

Dilbilimin alt kollarından sayılabilecek çalışmalardan biri de kelime dünyası çalışmalarıdır. Kelime dünyası çalışmaları söz varlığı, anlam bilimi konularıyla ilişkilidir. Türkçe, uzun yıllardır kullanılan canlı bir dil olma özelliğiyle söz varlığı her geçen gün daha da zenginleşen bir dildir. Türkçenin zenginliğini ortaya koyan çalışmalardan biri de kelime dünyası çalışmalarıdır.

Kelimeler temel anlamlarının dışında farklı kelimelerle kurduğu ilişki sonucu pek çok yeni anlamı barındıran farklı kelimeleri çağrıştırabilir. “Anlambilim çalışmaları her zaman sözcüklerin anlamına yönelik olmuştur. Anlam açısından sözcük ilk temel birimdir. Bu nedenle anlambilim sözcükbilime sıkı sıkıya bağlı kalmıştır” (Kıran ve Kıran, 2013: 291). Bu durum şiirlerde kullanılan kelimelerde çok anlamlılık olarak dikkat çekmektedir.

Kelime uzmanı olan şairler bir dilin zengin söz varlığını en iyi şekilde dile getirebilenlerdir. Aksan (2004: 11) da bu konuda “Dilin gücü büsbütün şiirde çıkar.” diyerek düşüncemizi desteklemektedir. Son yıllarda artan kelime araştırmaları sonucunda hem şair ve yazarların düşünce dünyasına ulaşılmakta hem de dilin zenginliği bir kez daha ortaya koyulabilmektedir.

Söz varlığı, Türkçe Sözlük (2005: 1807)’te “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler” şeklinde tanımlanır. Aksan (2006: 8) ise, “Bir dilin söz varlığı denince yalnızca o dilin sözcüklerini değil deyimlerin, kalıplaşmış sözlerin, atasözlerinin terimlerin ve çeşitli anlatım kalıplarının oluşturduğu bütünü anlıyoruz” demektedir. Söz varlığı, bir dilin sahip olduğu bütün yaratma gücüyle kullanılmasına denilmektedir.

“Dili etkili kullanma, şiiri başarılı kılan etmenlerin başında gelir ve bir şairi özgün bir noktaya taşır. Duyguları harekete geçirme becerisi de bir şiiri veya şairi ayrıcalıklı kılar. Tüm bunların varlık bulması da ciddi bir dil hâkimiyetiyle gerçekleşir. Belki de dil hâkimiyeti, dilin etkili kullanımı ya da daha genel bir ifadeyle dilin sahip olduğu güç, kendisini en fazla şiirle ele verir” (Şengül, 2019: 15).

Düz yazı ya da şiir üzerine yapılan kelime çalışmaları, eser sahibini daha iyi tanıyabilme imkânı kazandırır. Sanatçının eserlerinde kullandığı kelimeler, onun hayatından, geçmişinden ve düşünce dünyasından izlekler sunar. “Şair, şiirlerin yapımcısı, üreticisidir; ama şiirlerin maddesi algılarla yüklü bütün hayatıdır” (Wellek ve Warren, 2013: 98). Sanatçı elinde kelimeler; söz sanatları, mecaz anlam, yan anlam, alışılmamış bağdaştırmalar, benzetmeler vb. özelliklerle bambaşka bir anlam dünyasına kavuşur. Bütün bunlar şairin üslubunu ortaya çıkartan hususlar ve işlenmiş bir dilin göstergeleridir.

Aktaş (2002: 18) üslup üzerine “Her göstergenin daha yerinde bir söyleyişle her kelimenin bir manası bir de kullanıldığı yerde kazandığı değer veya değerleri vardır. Dilde yalnız mana söz konusudur. Üslup incelemesinde ise daha ziyade göstergenin söylem içinde kazandığı bu değerler üzerinde durmak gerekir” der.

Saldere (2001: 34)'nin tanımına göre üslup, “Yazarın zihin dünyası ile kelimeler arasındaki ilişkileri nasıl kullandığı”dır. Bu yüzden kelimeler şairin zihin haritasının anahtarıdır. Dili başarıyla kullanabilen şairlerin eserlerinde kelime dünyası araştırması yapılması üsluba ulaşabilme açısından önemlidir. Bu doğrultuda kelimelerin kullanım sıklığı, görevleri, türleri üzerinden Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde yapılan kelime dünyası çalışması şairin, düşünce evreni hakkında çıkarımlara varabilmemizi sağlayacaktır.

Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirleri 3 ayrı şiir kitabından seçilmiştir. Şairin olgunluk döneminde yazmış olduğu son üç şiir kitabı çalışmada ele alınmıştır. Bunlar Sesli Harfler (2011, YKY 1. Baskı), İçkale (2015, YKY 1. Baskı) ve Bentler (2016, YKY 1. Baskı) adlı şiir kitaplarıdır.

Çalışma üç şiir kitabından dörder şiir alınarak 12 şiir üzerinden gerçekleştirilmiştir. Sesli Harfler şiir kitabından: Ustaların Ustası, Kara Parçası, Sesli Harfler, Eksilmeyen şiirleri alınmış; İçkale şiir kitabından: Ön Niyaz, Derede, Eşikte, İçkale şiirinin bir kısmı (çok uzun olduğundan) alınmış; Bentler şiir kitabından: 19, 49, 62 ve 65. bentler alınmıştır.

Ebubekir Eroğlu'nun, edebi hayatına başladığı yıllardan beri şiirleri üzerine pek çok makale/değerlendirme yazılmıştır. Çalışma boyunca bu değerlendirmeler yol gösterici olmuş ve zaman zaman alıntılarda bulunulmuştur. Şair üzerine, ilk müstakil çalışma olarak 2007 yılında Servet Tiken tarafından ‘Ebubekir Eroğlu'nun Şiiri’ adıyla yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Bu çalışma içerik açısından incelenmiş fakat Eroğlu'nun şiirlerinin genel bir bakış açısıyla ele alındığı görülmüştür. Bunun üzerine farklı bir çalışma olarak “Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Kelime Dünyası” çalışması yapılması kararı alınmıştır. Son olarak 2019 yılında Mehmet Bakır Şengül tarafından Ebubekir Eroğlu adına “‘Yol Elçisi’ Ebubekir Eroğlu'nun Şiiri” adlı bir kitap yayımlanmıştır. Çalışmamızda bu eserden de yararlanılmıştır.

1. EBUBEKİR EROĞLU'NUN HAYATI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

1.1 Hayatı

Ebubekir Eroğlu, 25 Ocak 1950'de Malatya'nın Yeşilyurt ilçesinde doğmuştur. Eroğlu, ilk ve orta öğrenimini Yeşilyurt'ta tamamlamıştır. Lise öğrenimi için Malatya'ya gitmiştir. 1968 yılında Malatya Lisesinden mezun olmuştur. Sonrasında üniversite eğitimi için İstanbul'a gitmiştir. 1975 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuştur. Avukatlık mesleğiyle kısa süre uğraştıktan sonra 1977 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde müfettişlik yapmaya başlamıştır. 31 Mayıs 2019'da kendisi ile yaptığımız kişisel görüşmede 2004 yılından itibaren on yılı aşkın Başbakanlık Müşavirliği görevini yürüttüğü öğrenilmiştir. İnsan Hakları Danışma Kurulu Üyeliği de yapmış olan şair evli ve iki çocuk babasıdır.

Ebubekir Eroğlu'nun, "Olduğu Gibi" adlı ilk şiiri henüz 15 yaşında Malatya Lisesinde okurken Malatya'da çıkan Yeni Adım dergisinde yayımlanmıştır. Kurucusu Sezai Karakoç olan Diriliş dergisinde 1969 yılı itibarıyla şiirler yazarak edebiyat hayatına başlamıştır. Diriliş dergisi, Ebubekir Eroğlu'nun düşünce dünyasını şekillendirmiş sonrasında Yönelişler dergisinin kurucu üyelerinden biri olmasında etkili olmuştur. Bu süreçten önce 1974 yılında ilk şiir kitabı "Kuşluk Saatleri" yayımlanmıştır. Şiir, deneme ve eleştiri yazıları, Diriliş, Edebiyat, Yeni Devir, Yeni Şafak, Gergedan, Gösteri, Yedi İklim ve Kitaplık gibi gazete ve dergilerde yayımlanmıştır. (Tiken, 2007: 21).

Ebubekir Eroğlu'nun kişilik özellikleri üzerine Kahraman (2018: 92) "Eroğlu'nun dikkatleri üzerine toplayan bir kişiliği vardı. Onun daha sonra açılımlarına şahit olacağım bu kişiliğinin bir yönüydü eğitimcilik. Çevresindekilere karşı sürekli işleyiş halinde olan bu özelliğine ait bir gözlemim oldu o gün. Bu sade ve çarpıcı ayrıntıyı buraya aktarayım: Bir ara oturduğumuz odaya küçük bir kız geldi. Yeni dönemde okula gitmek için psikolojik bir hazırlık evresi içindeki Betül, Eroğlu'nun ilk çocuğuydu. Elindeki deftere babasının yazdığı bir örnek cümleyi harfleri benzeterek yazmaya çalışıyordu. Yanıma çağırıp baktım. Henüz okuma ve yazma bilmeyen bu küçük kızın defterine alıştırmaya yapmak üzere babası şu dikkat

çekici ilk cümleyi yazmıştı: DİNİM İSLAM'DIR, İLK İNSAN ÂDEM'DİR.” sözleriyle yetiştirici / eğitimci yönüne dikkat çekmiştir.

Ebubekir Eroğlu, dergicilik yönü ağır basan şairlerden biridir. Diriliş dergisi sonrası 1981- 1990 yılları arasında arkadaşlarıyla birlikte Yönelişler dergisini çıkarmışlardır.

Sefa Toprak (2017: 8) “Yönelişler dergisi üzerine konuşulduğunda üstünde durulması gereken en önemli isim Ebubekir Eroğlu'dur. Büyük Doğu ve Diriliş geleneğinden gelen Eroğlu, başta Ahmet Yücel olmak üzere arkadaşları ile çıktığı bu yolda derginin sanatsal olarak yöneticiliğini yapmıştır. Dönemin çeşitli sebeplerinden ve memuriyet görevinden ötürü dergide resmi olarak yönetici gözükmüyor olsa bile bugün Yönelişler denildiğinde akla gelen ilk isim Ebubekir Eroğlu'dur. Dergide yayımlanacak ürünlerin seçimi, sıralanışı gibi hemen her aşamada etkisi bulunur. Bu noktada Büyük Doğu ve Diriliş'te kazandığı tecrübesinin yanında dönemin gereklerini de göz önünde bulunduran Eroğlu, genç yeteneklere de derginin kapısını kapatmayarak onların da yetişmesine imkân sağlar.” şeklinde verdiği bilgiler ile Yönelişler dergisi için Ebubekir Eroğlu'nun önemini vurgulamıştır.

Yönelişler dergisini kurduğu yıllarda Eroğlu'nun yaşadığı yeri kısaca anlatan Âlim Kahraman (2018: 91) şunları ifade etmektedir:

“Ebubekir Eroğlu adı bir şiiriyle 1980 yılında dikkatimi çekti. O sene şairi, Fındıklı'daki iş yerine ziyarete gitmiş fakat bulamamıştım. Daha sonra 1981 yılı Nisan ayı içinde ailecek bir görüşmeyi organize eden, ortak dostumuz Ahmet Akça oldu. O sıralar Eroğlu Kadıköy Valievleri'nde oturuyordu. Ahmet Kot da aynı sitede komşuydu. Valievleri E5'e çok yakın olmasına rağmen Kadıköy'ün gizlenmiş bir köşesidir. Bindiğimiz belediye otobüsü bir geçit özelliği de taşıyan dar bir boğazdan geçtikten sonra hafif bir rampa ile tırmanılan bir düzlüğe erişti. O zamanlar bugünkü kadar yapılaşmış olmayan bu düzlük, koca şehrin işlek merkezlerinden birine çok yakın olduğu halde âdeta ondan bağımsız olarak var olmuş, ancak keşfedilerek bulunabilecek sükûn dolu küçük bir çevreydi. Bu özelliğiyle beni şaşkına çevirmişti. Oturduğumuz odanın penceresi bir bayıra bakıyordu. Bayır boydan boya göz alıcı taşkın bir bahar tablosuydu.”

Ebubekir Eroğlu, Eyüp Onart ve Süha Kalaycı isimlerini kullanarak da eserler yazmıştır. Ayrıca şiirlerinin yanı sıra çeşitli deneme- inceleme, eleştiri yazıları da bulunmaktadır.

Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Eroğlu'nun 1984'te yazdığı Kayıpların Şarkısı adlı şiir kitabı, 1993'te yazdığı deneme türündeki Modern Türk Şiirinin Doğası adlı çalışması ve 2013'te yazdığı Geçmişin İçindeki Geçmiş: Şi'r- i Kadım Üstüne Deneme adlı çalışmaları ödüllendirilmiştir.

2014 yılında Bülent Ecevit Üniversitesi Senatosu tarafından Ebubekir Eroğlu'na Fahri Doktora unvanı verilmiştir. Eroğlu, 2016'da Kültür Bakanlığının katkılarıyla düzenlenen Necip Fazıl Kısakürek Şiir Ödülünü almıştır.

1.2. Edebi Kişiliği

Ebubekir Eroğlu, şairliğinin yanı sıra düşünce yazıları, eleştirileri, entelektüel kimliğiyle elli yılı aşkın edebiyat camiasında adından söz ettirmektedir. Eroğlu, edebiyat dünyasına küçük yaşlarda adım atmış pek çok kaynaktan beslenerek kendi damarını oluşturmuş bir düşünce adamıdır. Ebubekir Eroğlu, Birsel'le (Birsel, 2013: 10) yaptığı görüşmede bu durumu “Ortaokuldan başlayarak Ahmet Yücel ve Işıl Çırak ile üç kişilik bir entelektüel ortam oluşturduk, şiirin romanın, düşünsel denemelerin ve somut insanların dünyasını birkaç yıl içinde elden geçirdik.” şeklinde nakletmektedir. Kendi ifadesiyle düşünme, sorgulama, inceleme eylemlerine çok küçük yaşlarda başladığını söylemiştir.

“Malatya Yeşilyurt doğumlu olan şair, şiirlerinde yoğun bir şekilde doğaya göndermelerde bulunur. Hem Malatya hem de Yeşilyurt, yeşil doğasıyla bilinir. Şair Hayatımın ilk on sekiz yılı orada geçti. Anlamaların ve imgelerin dünyasıyla alakamız okuma yazma ile birlikte başladığına göre şiir algımızın kökleri oradadır” (Birsel vd. 2013: 10). Birsel, şairin doğup büyüdüğü yerlerde edebiyat dünyasının şekillendiğini belirtmiştir.

Ebubekir Eroğlu İstanbul'a üniversite eğitimi almaya gittiğinde şair ve yazarlarla yakın temas kurma şansı yakalamış, bu durum onun düşünce dünyasında farklı kapıları aralayabilmesini sağlamıştır.

Eroğlu örnek aldđđı Őahsiyetler ve bu Őahsiyetlerin özellikleri üzerine Şöyle söylemiştir: “Benim özel önem verdiğim Şairler, bizim insanımızın yaşam süreçlerine dikkat eden Şairler olmuştur. Yahya Kemal, Necip Fazıl, Sezai Karakoç gelenekten yararlanan değil, derin geleneği kucaklayan ve kùltürümüzün kapsamlı dünyasına sahip olan kişilerdir” (Tokay, 2006: 2). Ebubekir Eroğlu için Sezai Karakoç, bunların içinde ayrı bir önem taşır. Eroğlu’nun “Sezai Karakoç’un Şiiri” adlı kitabı da bu düşünceyi adeta ispatıdır.

Sezai Karakoç Diriliş dergisinin kurucularındandır. Diriliş, 70’li yılların siyasi- slogan tarzı Şiirin yaygın olduğu dönemde farklı poetik düşüncelerle çıkarılan bir dergidir. Ebubekir Eroğlu, popüler kùltür üzerine değil milli kùltürle yoğrulmuş, Şiir geleneğine sahip değerler sergileyen bir ortamda yer almayı seçmiŐtir. Düşünce evreni bu doğrultuda Şekillenmiştir.

Eroğlu, Modern Türk Şiiri’nin Doğası (2011(a), 47) adlı çalışmasında Sezai Karakoç’un düşünce hayatının Őekillenmesini Şu sözlerle anlatmıştır: “Sezai Karakoç, baŐlangıçta güncel yenilenmenin içinde durmuş, sonraki yıllarda köklü tarihin derinliklerine giden bir bakışı hem geliŐtirip hem güncel kılmaya çalışmıştır. Eski Őiirimiz ve kùltürümüze yönelmesinde üst düzeyde bir paylaŐım bulduğu söylenemez ama tek başına o yoldaki geniş ufukları işaret ederek ‘o eski büyük dünya’ ile irtibat kurmak için cesaret, istek ve anahtarlar sağlamıştır.”

Mehmet Sümer (2015: 98), Eroğlu’nun divan Şiiri üzerine yazdığı makalesinde geleneği oluşturan eski Şiiri tanıtmasını Şöyle açıklamaktadır: “Eroğlu eski edebiyat uzmanı olmadđđı halde gelenek Őuuru taşıyan bir Şair sıfatıyla yaşayan kadim Şiiri yakalayarak yahut Şöyle söyleyelim, kadim Şiirin yaşayan taraflarını tutarak önümüze seriyor. Bunu yaparken adeta aradan zaman mefhumunu kaldırarak Yunus’un, Őeyyad Hamza’nın, Süleyman Çelebi’nin Fuzilî’nin, Bâkî’nin ve Őeyh Galib’in hangi taraflarıyla hamurumuza karıŐtıklarını yirmi birinci asırda yaşayan bizlere gösteriyor.”

Eroğlu’nun Yönelişler dergisindeki konumu üzerine Deniz (2015: 80) Şu yorumları yapmıştır: “Yönelişler deyince ilk akla gelen ismin Ebubekir Eroğlu olması pek tabiidir. Ebubekir Eroğlu, bir Şair olarak gerek Yönelişler’de gerekse başka dergilerde ve hazırladığı kitaplarda kaleme aldığı ufuk ve zihin açıcı,

besleyici, anlamlandırıcı yazılarıyla aşağı yukarı son otuz beş yılın en önemli imzalarındandır.”

Eroğlu'nun Yönelişler dergisindeki yol gösterici rolünü Daşcıoğlu (2014: 82) şöyle dile getirmektedir: “Yönelişler (1981- 92 arası toplam 53 sayı) dergisini çıkarmakla dönemin gençlerini 70’li yıllarda yazılan slogan- şiirin tehlikelerinden uzak tutarak poetik değerlere dikkat yöneltmelerini sağlayan yol açıcı rolü bugünden bakıldığında Ebubekir Eroğlu'nun elli yıllık çalışmasının nirengi noktalarını ve Türk edebiyatı içerisindeki yerini verir.”

Eroğlu, Yönelişler dergisi üzerine Yeni Devir gazetesine verdiği demeçte Yönelişler dergisi üzerinden poetik duruşunu şöyle açıklamıştır: Yönelişler adından ne anlamalıyız? sorusuna şöyle cevap verir: "Bir toplum karanlıklar içinde bocalarken bile erdemli olan insanlar kadim olanın, asli olanın, âyan olanın peşindedir. Bu kendiliğinden olagelen bir yöneliştir. Bu sorunun cevabını biz derginin gövdesinden çıkarmanın, geçtiği yollarda bıraktığı izlere göre bu soruya cevap vermenin doğru olacağını düşünüyoruz. Ayrıntıları aşarak, görünür olanı geride bırakıp geçerek, erdemli insanın bu en doğal yönelişinin arındırılmasına katkıda bulunmak istiyoruz.” (“Yönelişler Dergisi Yönetmeni..., (1981: 5))

Eroğlu (1981: 37)'na göre “İlham etkilenme, çağrışım ya da içe doğmakla akla gelen yaratıcı duygu tanımında olduğu gibi hareket ettiricisini dışardan alan bir hal değil, tam tersine bir problemle yüz yüze gelmiş olan şairin bu probleme ilişkin keşfettiği ‘çözümün’ taşıdığı evrede bulunma halidir. Bu bağlama göre ilhamın hareket ettiricisi şairin kendi içindedir. Dolayısıyla Eroğlu şiiri, Karakoç’un şiirini göz önünde bulundurarak ‘hep kendi içinden çıkma bilinci’ olarak tanımlar”. Eroğlu, düşünce ve sanat alanında örnek aldığı Sezai Karakoç’un bakış açısıyla kendisinin aynı noktada buluştuğunu söylemiştir.

Ebubekir Eroğlu için şiir, güncel kaygılar, sıradan mutluluklar üzerine yazılmaktan daha önemli bir işlevi olan türdür. Popüler kültürün şiire bakış açısından farklı olarak şiiri ele almasını “Şiirdeki insanın artık ‘tek tip’ e ve ‘küçük adam’ a sığmayacağı anlaşılmıştı” sözleriyle şiire bunlardan çok daha fazla değer yüklediğini dile getirmiştir. (Eroğlu, 2011(a): 45)

Erođlu'nun (2013: 25) poetik dūřüncesini tanımlayan bir başka açıklaması: “řair kozmik evreninde sönmesini istemediği anlamsal genişlemenin peşindedir; bunun, toplum içinde kendisini kurtarmaya çalışmakla alakası yok. ıktığı yolculukta tutkusunun yoğunluğu, bağımsız bir anlam bütününün özerk taşıyıcısı kılar onu, aynı tutkuya sahip olanlar aklının altındadır hep; tek başına ama onlarla dolu olarak yürür řair” şeklindeki sözleri onun yol kavramı ve bu yoldaki sorumluluk duygusunu sahipleniniğini göstermiştir.

“Eroğlu'na göre şiir üzerine düşünmek, şiirin gelişmesi için girişilecek çabaların en önemlisidir. Çünkü şiire ilişkin kavrayışımızın gelişmesi onun üzerine düşünmekle olanaklıdır. Bu yargı kuşkusuz Eroğlu'nun yaptığı işe uygun bir tanımlama. Eroğlu'nun yapıtlarında yaptığı 'işe' baktığımızda, onun şiir üzerine düşünürken aynı zamanda varlık üzerine düşündüğünü görüyoruz. şiir üzerine düşünmek, kuşkusuz varlık üzerine düşünmektir. Buradaki varlık elbette ki, şiirin tinsel evrenindeki insanın varlığıdır” (Kayıran, 2016: 246).

Münire Kevser Baş (2015: 94) Eroğlu'nun şiirinin hem gelenekle yoğurulması hem de modern hayattan kesitler sunması üzerine şunları dile getirmiştir: “Eroğlu şiirinin tarih içinde oluşmuş doğal bünyesindeki niteliklerin modern zamanlar içinden de geçerek varlığını koruması önemlidir.”

Eroğlu şiiri için Batur (2015: 78-79) “Belli bir kültürün içinden gelen değerlerini giyinmiş, onlara uygun şiir dilinin ufkunu tarayan bir şairin sıkı dokunmuş kumaşı okunuyor” ifadelerini kullanmıştır. Batur, şairin şiirlerini, popüler algıyla değil belli bir donanımın, birikimin uzunca kafa yormanın dışa vurumu olarak yorumlamıştır.

Ebubekir Eroğlu'nun şiirinde varlığı ele alış şekli üzerine (Baş, 2017: 19) “şairin ilk yayımlanan şiirinin başlığının “Olduğu Gibi” olması bir tesadüf olmanın ötesinde anlamlı bir tasarruf olsa gerektir. Eroğlu varlığı, tıpkı ilk yayımlanan şiirinde vurguladığı üzere 'olduğu gibi' duyumsamak ve ifade etmek üzere yola koyulmuştur” sözleriyle ifade etmiştir.

Muhsin Macit ise onun şiiri hakkında (1990: 4) “Bir ayağı divan şiirine diğerini İkinci Yeni'ye basan soyut anlatım şairin eserlerinin adına kadar yansır” der.

Ebubekir Eroğlu Şiirlerinde simgesel bir dil kullanmaktadır. İlk okuyuŐta kendini göstermeyen, emek isteyen bir dildir, onunkisi. Dilindeki soyutluk ya da örtülü anlam bazı kesimler tarafından eleŐtirilmiŐtir.

Şair dil kapalılığı eleŐtirilerine karşı Tokay’la (2006: 2) yaptığı söyleşi de: “Kapalı olsun diye bir çabam yok tabii ki. Bütün dev ve çaba, muğlaklığın giderilmesine yöneliktir. Muğlak durum, insanı bir Őeyler yapmaya zorlar. Şair, böylesi bir zorunluluk karşısında epeyce güçlüğü göğüslemek durumundadır. Şiirin dünyasında Şöyle bir ilke var: Bir topluluk ya da bir Şair kendini baskı altında hissediyorsa onun ifade biçimi kapalı olmak durumundadır. Bu baskıyı siyasi baskı olarak düŐünmeyin. İfade de zorluk çekilen her durum, Şaire baskı olarak yansır. Söz yürümek zorunda olduğu haldeyken, söylenmesi gerekeni söylemeye değmez kılan her durum baskının nedeni ve kaynağıdır. Şair kendini dıŐlaŐtırmak için en uygun bulduğu ifadeyi elde etme çabasında olur.” diyerek bu tarz eleştirileri kabul etmemiŐ, Şiirlerinin anlamak isteyenlere biraz çaba ile kendini kolayca açan özel bir yapısı olduğunu savunmuŐtur.

Ebubekir Eroğlu’nun kullandığı dil zerine Okumuş (2015: 107) “Kapalı bir Şiir gibi görünen Eroğlu’nun Şiiri, ağın hızı ve uyacanlığı karşısında gerektiğinden fazla sakin hatta sadece ‘olanı biteni’ seyretme biçiminde konuŐlanmış bir Şiir olarak tanımlanabilir. Oysa hiç de öyle değil. Yirmi birinci yüzyılın çalakalem rastgele çektiği yaldızlı sınırların içine hapsolmuyor Şair.” sözleriyle emek isteyen özenle kurulu bir dil yapısının olduğuna dikkat çekmektedir.

Eroğlu Şiirde kullanılan imgenin eski Şiir geleneğiyle iliŐkili olduğunu düŐünmektedir. Modern Türk Şiiri zerine tespitlerde bulunduğu eserinde (2011(a): 89) “Modern Şiirdeki ‘imge’ öğesine kolaylıkla ısınmamız, eski Şiir değerlerimizin böyle bir dönüŐüme g sağlayacak ‘hayal’ dünyasına sahip olmasından, ‘Şairin özerkliğini’ kendi içimizde bulabilmemiz ise eski dünyamızdan gelen Şair imgesinin saygıyı hak eder konumda bulunmasındandır.” sözleriyle anlatmıştır.

Kayıran (2016: 201), Eroğlu’nun Şiirlerinin imgesel yapısı hakkında Şu görüŐleri savunmuŐtur: “Eroğlu’nun Şiirindeki imgesel yapının neliğini anlamak bakımından bakılması gereken yer, aslında Necip fazıl değeril, belki T.S. Eliot’ın ‘Metafizikçi Ozanlar’ baŐlıklı makalesidir. Eroğlu’nun Şiirinde imgenin hemen

kavranamayan bir yapısı vardır; imge, analizin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Başka bir deyişle Ebubekir Eroğlu, varlıksal durumu analiz ederek imge kurmaktadır. Eliot da, metafizikçi şairlerin ayırıcı özelliklerine değinirken, en önemli özelliklerini ‘çözümlediği iştir yaptıkları’ biçiminde dile getirir. İşte tam bu nedenle, Eroğlu’nun şiirinde trajik durum yoktur; başarısızlığı için değil trajik olan profan olmakla ıralı bir gerçeklik durumuyla alakalı olduğu için. Türk şiirinde, trajik olana karşı ilk başkaldırı, öyle sanıyorum ki Eroğlu’nun şiiriyle ortaya çıkıyor.”

Suavi Kemal Yazgıç 13.08.2015 tarihinde Star gazetesindeki yazısında “İçkale” şiir kitabı üzerinden genel olarak Eroğlu’nun imge kullanımını şöyle açıklamıştır: “Ebubekir Eroğlu imgeyi kelimelerle yapmaz, şiirin bütünlüğü içinde inşa ettiğini söyler. Şiirin bütünlüğü, bir büyük imgedir.”

Eroğlu şiiri üzerine Ünal ise şu tespitlerde bulunmuştur: "Eroğlu şiirinde dolaşma, geçme, gezinme, temaşa, uzaklaşma ve yaklaşma var, epiğe yakın (hatta Homaros'u anımsatan) bir seyyarlık hâli var. Ancak eve dönüş teması yok. İçkale'ye dönüş var. İçkale ev değil. Başka bir şey. Nedir? Ev kişisel diye mi dönüş mekânı değildir? İçkale'ye de merhale merhale ulaşıyor. Orası dilsel bir ev mi ilahi bir barınak mı? Şair bu sorunun yanıtını okuyucuya bırakıyor" (2015: 70).

Eroğlu’nun şiirlerinde yitip gidenin ardından bir hüznün duygusu hissedilir. Şiirlerindeki önemli temalardan biridir hüznün. Eroğlu hüznün duygusuyla ilgili Tokay’la (2006: 2) yaptığı söyleşide şunları dile getirmiştir: “Hüznün geçmişle ilgili bir duygudur, kaygı gelecek ile ilgili. Kaygı anlamındaki korku da böyledir. Hüznün duygusu mutlaka hatıralarla gelir. Ben insanın kötüyü kendine kondurmamasına bakarak, yani insanoğlunun sahip olduğu temelli bir nitelik dolayısıyla umut taşıyorum”. Eroğlu, kaybedilen karşısında hep de olumsuz düşünmediğini umut duygusunun da bir taraftan yeşerdiğini ifade etmektedir. Ayrıca Bachelard (2014: 175) “Düş kuran kişi hüznü olmaktan, tek başına olmaktan ve beklemekten mutluluk duyar” diyerek şairin içinde bulunduğu duygunun kişiye mutluluk da verebileceğini dile getirmiştir.

Ebubekir Eroğlu, varoluş felsefesi üzerine kafa yormuş, dünyayı, değer algılarını anlayabilmek için arayış temasıyla yola revan olmuş bir düşünce

adamıdır. Tiken (2011: 84) “Eroğlu Şir zerine düşünen bir Şair olma sıfatını taşıyor” ifadeleri ile bu görüŐe katkı sunmaktadır. Şiirleri ve edebi kişiliği bu tema üzerinden her seferinde farklı noktalara temas ederek arayıŐa devam etmektedir.

Şairin son Şiir kitabı ‘Bentler’ zerine Yücel Kayıran (2017: 50) Hürriyet Kitap – Sanat’ta “Ebubekir Eroğlu, verimliliğin doruğunda. Eroğlu için, bir gençlik dönemi Şairi değil, bir olgunluk dönemi Şairi demek gerekir. Şair, ‘Bentler’le birlikte bir yol ağzına da gelmiş bulunuyor. Bu Şiir, bundan sonraki evresinde, bir ‘biz kimliği’ne doğru mu ilerleyecek yani ideolojik kulvara mı evrilecek yoksa düşünsel kazı devam mı edecek? Bentler’in 65 numaralı Şiiri yeni bir vaat içeriyor gibi” diyerek Şairin bundan sonraki yolculuğu hakkında önemli bir yol ayırımına işaret etmiştir.

1.3. Eserleri

1.3.1. Şiir

1. Kuşluk Saatleri, Yeni Sanat Yayınları, İstanbul, 1974
2. Kayıpların Şarkısı, Bürde Yayınları, İstanbul, 1984
3. Yirmidört Şiir, İz Yayıncılık, İstanbul, 1991
4. Őahitsiz Vakitler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1998
5. Berzah -Toplu Şiirler 1968-1998- , Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2001
6. Sınır Taşı, Yapı Kredi yayınları, İstanbul, 2006
7. Sesli Harfler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2011
8. İçkale, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2015
9. Bentler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2016

1.3.2. Deneme ve İnceleme

1. Sezai Karakoç’un Şiiri, Bürde Yayınları, İstanbul, 1981
2. Yenileme Bilinci, Nehir Yayınları, İstanbul, 1988

3. Sevap Defteri, İz Yayıncılık, İstanbul, 1992
4. Modern Türk Şiirinin Doğası, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1993
5. Sabit ve Değişken, İz Yayıncılık, İstanbul, 1994
6. Muğlak Ölçekli Harita, İz Yayıncılık, İstanbul, 1997
7. Kelimeler Çınladıkça, İnsan Yayınları, İstanbul, 1997
8. Hayat Mükemmel Değil, İnsan Yayınları, İstanbul, 2000
9. Salınımlar, Sufi Kitap, İstanbul, 2005
10. Geçmişin İçindeki Geçmiş, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2013

1.3.3. Çeviri Yazı, Sadeleştirme

1. Genel Çizgileriyle İslam (Babanzade Ahmed Naim) Çığır Yayınları, İstanbul 1975
2. Allah'ı İnkâr Mümkün mü? Çığır yayınları, İstanbul, 1977

1.3.4. Derleme

1. Necip Fazıl Kısakürek, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1993

Çalışmamızda Ebubekir Eroğlu'nun son üç şiir kitabındaki seçme şiirler yer aldığından bu eserler hakkında kısaca bilgi verecek olursak:

Sesli Harfler

Ebubekir Eroğlu'nun 2011 yılında Yapı Kredi Yayınlarından çıkarmış olduğu, 99 sayfadan oluşan şiir kitabıdır. Çalışmamızda 1. baskısı kullanılmıştır. Kitap iki bölümden oluşmaktadır. Birincisi 'Şekil' bölümü ikincisi 'Sesli Harfler' adıyla yer alır. İnceleme konu olan şiirlerin bir tanesi Şekil bölümünde yer alan Ustaların Ustası adlı şiirdir. Diğer 3 şiir Sesli Harfler bölümünde olan Kara Parçası, Eksilmeyen ve Sesli Harfler adlı şiirlerdir.

Kitapta toplamda 40 adet şiir bulunmaktadır. Harfler üzerinden oluşturulmuş alegorik bir eserdir.

İçkale

Eroğlu'nun 2015 yılında Yapı Kredi Yayınlarından çıkarmış olduğu, 153 sayfadan oluşan Şir kitabıdır. Çalışmada ilk baskısı kullanılmıştır. Kitap 4 bölümden oluşmuştur. Bölümleri: n Niyaz, Şehirde, İçkale, Hatime olarak sıralanabilir. Bu sıralanış Őekli itibariyle Divan Edebiyatı eserlerinden olan Divanların yazılış Őekline benzemektedir. Çalışmada konu olan Şiirler n Niyaz, Derede, Eşikte ve İçkale Şiirinin bir kısmıdır. İçkale Şiiri uzun bir modern mesneviyi andırmaktadır. Bu formu gereği Şiirin tamamı alınamamış sadece ilk bölümüne yer verilmiştir.

Şairin yolculuk teminin zirvede olduğu bir Şiir kitabıdır. Kitapta toplamda 12 adet uzun formlarda yazılmış Şiirler yer almaktadır.

İçkale Şiir kitabının kapağında Şu dörtlük yer almıştır:

“yol dokunulmuş bir hüzne çıkıyor

Özlü bir söze bağlıyorum sonunu

Ölmeden ben, tarih düşürülmüş

ve onu görmüş olarak gideyim diye”

Bentler

Ebubekir Eroğlu'nun 2016 yılında çıkarmış olduğu, 111 sayfadan oluşan son Şiir kitabıdır. Şairle yaptığımız kişisel görüşmede Şairin de belirttiği üzere ‘Bentler’, ‘İçkale’ Şiir kitabının devamıdır. Âdeta Şairin ‘İçkale’de eksik kalan bentleridir.

Şair, Bentleri 1’den başlayarak 66’ya kadar rakamlarla sıralamıştır. Bentler 66 ayrı bentten oluşmuştur. Çalışmamızda 19, 49, 62 ve 65. Bentlere yer verilmiştir. Şairin son Şiir kitabı aynı zamanda çıkardığı son eseridir. retken bir kişiliğe sahip olan Ebubekir Eroğlu'nun yeni eserlerle okuyucularını farklı düşünce evrenlerine maceralara çıkaracağı düşünülmektedir.

Bentler şiir kitabının kapağında Şu mısralar yer almıştır:

“bahçenin yolunu temizledim bir yandan

bir heves aŐıladım öte yandan

kimse kapıdan dönmesin diye

ama daha ben bile dıŐındayım kapının”

2. EBUBEKİR EROĞLU'NUN SEÇME ŞİİRLERİNDE KELİME DÜNYASI

2.1. Kelime Sayısı

Bu çalışmada Ebubekir Eroğlu'nun son üç şiir kitabından seçilen 12 şiir incelenmiştir. Şiirlerde kullanılan kelime sayısının toplamı 5058, farklı kelime sayısı ise 1400'dür. Toplam kelime sayısını oluşturan farklı kelimelerin ortalama yoğunluğu % 3,6 civarındadır. Bu sayı Ebubekir Eroğlu'nun bir kelimeyi ortalama 3,6 defa kullandığını göstermektedir.

Kelimelerin ortalama yoğunluğu yüzdesinin az olması şairin kelime hazinesinin genişliğinin kanıtıdır. Şairlerin, kelimeleri ne kadar az tekrar ederse kelime dünyaları o ölçüde genişir.

Kelime dünyası çalışmalarında sanatçının dili kullanma becerisi ortaya çıkmaktadır. Sanatçının kullandığı farklı kelime sayısı toplam kelime sayısına oranlandığında ne kadar düşük yüzdeye sahipse o ölçüde zengin kelime hazinesine sahiptir. Ebubekir Eroğlu da % 3,6 oranıyla kelime dünyasının çeşitliliğini ortaya koymuştur.

Tablo 2.1: Şairlerin Şiirlerindeki Kelime Kullanım Oranları

Yılı	Çalışmayı Hazırlayan	Çalışmanın Türü	Çalışmanın Adı	Kelime Kullanım Oranı
2007	Osman Arıcan	Yüksek Lisans	Süyünbay Eraliyev'in Seçme Şiirlerinde Kelime Dünyası	3,1
2001	Gülüm Saldere	Yüksek Lisans	Abdurrahim Karakoç'un Sevda Şiirlerinde Kelime Dünyası	3,4
2016	Sevgi Mangan	Yüksek Lisans	Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Seçme Lirik Şiirlerinde Kelime Dünyası	3,6
2004	Funda Avşar	Yüksek Lisans	Ahmet Hâşim'in Şiirlerinde Kelime Dünyası	4,4
2006	Feride Gül Eruz	Yüksek Lisans	Yahya Kemal'in Şiirlerinde Kelime Dünyası	4,8

Kelime dünyası çalışmaları son yıllarda artmıştır. Kelime dünyası çalışmaları şairlerin / yazarların diğer ediplere göre kelime çeşitliliği bakımından karşılaştırılmasına fırsat sunmaktadır. Tablo 2.1'de farklı yıllarda farklı sanatçıların eserlerindeki kelime kullanım oranları 1'e yakın olandan yani kelime çeşitliliği fazla olandan az olana doğru sıralanmıştır. Bu doğrultuda tabloya bakıldığında

Ebubekir Eroğlu'nun kelime çeşitliliğinin yüksek olduğu, Türkçenin kelime zenginliğinden yararlandığı yorumu yapılabilmektedir.

2.2. Kelimelerin Sıklık Dereceleri

Kelimelerin en uyumlu, ahenkli şekli olan şiir türünde şair sanatını ortaya koymaktadır. Kelimeler, şairlerin kişilik özellikleri, yaşantısı, sanatı kısacası üslubu hakkında bilgiler verir. Bu yüzden de kelime dünyası çalışmalarında kelime sıklıkları önemli ipuçlarıdır.

Szckbilim diğer adıyla leksikoloji dilbiliminin geniş alanlarından birisidir ve aynı zamanda anlambilimle de çok yakın bir ilişki içindedir. "Anlambilimin de leksikolojinin de ham maddesi kelimelerdir" (Arıcan, 2007: 11).

şairler duygularını, zihinlerindeki imgeleri şiire aktarıırken sözcükleri yeni anlamlarla kullanabilmekte onlara yeni değerler yükleyebilmektedir" (Aksan, 2011: 36).

Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde imge büyük bir tecrübenin neticesinde oluşmuş, özel bir kullanımdır. "Eroğlu'nun şiirlerinde simgeler, bir sözcüğün yerine başka bir sözcüğün kullanılması şeklinde değerdir. Simgelere, şiirin dile getirdiği yaşantı ve durumlarla ilişki kurularak ulaşılmıştır" (Güneş, 2010: 8).

şairlerin birkaç kez kullandığı kelimeler üslup hakkında bilgi vermez. Fakat onlar da şairin kelime dünyası çeşitliliğini göstermektedir. Stilistik alışmaları, kelime dünyası üzerinden üsluba ulaşma, kelime sıklıklarının çokluğu sonucunda elde edilmektedir. Yani kelime sıklıkları önemli malzemelerdir.

Kelimelerin kullanım sıklığının incelenmesi sonucunda elde edilen veriler "...metnin konusunun belirlenmesine yazar ya da şairin üslubuyla ilgili bilgilerin elde edilmesine de kaynak oluşturur" (Karadüz, 2004: 1609). Üslup konusunda bilgi sahibi olabilmeyi sağlamaktadır.

"okanlamlılık sıklık kavramıyla yakından ilgilidir. En sık rastlanan birimler, çok anlamlılığın en yoğun düzeye ulaştığı öğelerdir. Bağlam ve durum, kullanım düzleminde okanlamlılığa dengeleyici ve anlam belirsizliğini giderici etkenlerdir" (Günay, 2007: 196). Ediplerin eserlerinde sık kullanılan kelimeler pek çok anlam barındıran özellikle dikkat edilmesi gereken kelimelerdir.

Şairler belli bir amaçla ya da bilmeden aynı kelimeleri tekrar etmektedirler. Bu sık tekrar edilen kelimelerde şairin üslubunu meydana getirmektedir. Bu düşüncelerle Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde geçen kelimelerin sıklık değerleri çıkarıldı. Yüzün üzerinde tekrar edilen ol- fiilinden başlayarak sıklık derecesi 9'a kadar olan kelimeler sıralandı. Sıklık frekansları aşağılara doğru indikçe veri sayısı yüksek olduğundan 9'dan az olan kelimelere yer verilmedi.

2.3. En Sık Tekrar Edilen Kelimeler ve Sıklık Dereceleri

Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde geçen en sık kelimeler ve sıklıkları aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 2.2: Kelimeler ve Sıklık Dereceleri

	KELİMELER	SIKLIK DERECELERİ
1	ol-	115
2	bir	114
3	de-/ di-	53
4	et-, gel-	51
5	gör-, ben	48
6	geç-, için, de/da	43
7	hâl	41
8	bil-	36
9	yer	33
10	kendi, bu, çık-, ver-	31
11	kal-, ve	30
12	var, yol, gibi	28
13	dön-	27
14	söz	25
15	su, o	24
16	şehir, bul-	23
17	bak-, deniz	22
18	göz, daha,	21
19	bırak-, toprak, zaman	20
20	dalga, tut-	19
21	dur-, al-, her	18
22	hayat, dere, dünya, dol-	17
23	ses, at-, gir-	16
24	aç-, eski	15
25	kelime, değ-, in-	14
26	yok, değil, iste-, getir-, bekle-, yap-, var-, ara-, diye	13
27	yüz, zihin, gün, biz, ne	12
28	ayak, ışık, vakit, derin, ama, başla-, gider-	11
29	duy-, yet-, çöz-, say-, unut-, bağla-, sahip, kafa, ruh, okul, insan, bura, sessiz	10
30	bile, hayal, gerçek, şekil, hava, kıyı, bahçe, tanı-, bit-, şimdi	9

Tabloda görüldüğü üzere Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde en çok kullanılan ilk kelime “ol-” fiilidir. “Ol-” fiili 115 kez tekrar edilmiştir. “Ol-” fiili Türkçede genel olarak yardımcı fiil görevinde kullanılmaktadır. Şair, tek başına var olmak, oluşmak anlamında kullanılan fiili farklı kelimelerle ilişki içerisinde anlamlandırmıştır. Su olmak, nakış olmak, anahtarı olmak, bedeli olmak, çıkış olmak, uzmanı olmak vb. şekillerinin yanı sıra öldürmek anlamında da kullanmıştır. “Ol-” fiili başlı başına var oluşu simgeleyen kelimedir. 12. sırada yer alan var kelimesi ve onun tam zıttı olan 26. sıradaki yok kelimeleriyle anlam ilişkisi kurmaktadır.

İkinci olarak en sık tekrar edilen kelime “bir” kelimesidir. Saldere (2001: 41) “Bir” kelimesinin fazla kullanılmasının bir üslup özelliğinden değil Türk dilinin bir gerçekliği olarak yorumlamıştır. 114 kez tekrar edilen “bir” kelimesinin 94 kez gibi büyük bir sayıyla belgisiz sıfat olarak kullanıldığı görülmüştür. Diğerleri zarf, sayı ismi, edat ve bağlaç olarak kullanılmıştır. “Bir” in farklı görevlerdeki kullanımlarına örnek olarak bazı mısralar aşağıdadır:

“Kimse çıkaramaz bu toprağı
Bir parçam olmaktan.”

Kara Parçası

“*Bir kere* daha çağırdım vakanüvisi”

İçkale

“*Bir* semtten *bir* başka semte geçerken”

Eşikte

“Şekil verdi her defasında *bir* bakışı”

Ustaların Ustası

“*Bir* tek elem duruyor, eksilmemiş halde”

Eksilmeyen

“*Bir daha* gelmek için güç toplayayım”

Eşikte

Tabloda üçüncü sırada “de-” fiili göze çarpmaktadır. “De-” fiili şiirlerde 53 sıklık frekansıyla oldukça fazla geçmektedir. Dile getirmek, söylemek anlamında kullanılan bu fiilin aynı zamanda söylemek fiili olarak ayrıca kullanıldığı

görülmüştür. Bu tarz kelime çeşitliliği de şairin kelime dünyasının zenginliğinin göstergesidir.

Saldere (2001: 43) “de-” fiili için “Önemli bir üslup özelliğidir. Çünkü duygu ve düşünceleri ifade etme ihtiyacı her insanda vardır ama bu ihtiyaç şairlerde daha fazladır.” demiştir. Ebubekir Eroğlu da şiirlerinde söyleyecek fazlaca sözü olan şair olarak “de-” fiilini çokça kullanması doğaldır.

“De-” fiili anlam vermek anlamında kullanılmıştır.

“Tarih dediğim de bu manzarada zihinlerin oyunu”

“Vadi yok, yamaç dediğim duvar”

Eşikte

“De-” fiili şiirlerde zarf görevinde kullanılmıştır. Bu kullanıma örnek olarak:

“Yağmurdu doluydu demeden”

Ön Niyaz

“Bu doğuya bu batıya diyerek”

Kara Parçası

Karşılıklı konuşma cümlelerinde sen ve ben yerine “de-” fiiline getirdiği kişi ekleriyle diyaloglar oluşturmuştur. Aşağıdaki örnekte bu tarz kullanım mevcuttur.

“(…)

“Ama ölümler gerçek” dedi; derin görgünün perdesini araladı,

Adam haklı.

Gelir dedim artık, masumiyetin bedenlenme zamanı

Vakanüvisi dinleyeceğim, başka çare kalmadı

(…)”

İçkale

Dördüncü sırada “et-” ve “gel-” fiilleri yer almaktadır. “Et-” fiili genel olarak Türkçede yardımcı fiil olarak kullanılmıştır. Şairin şiirlerinde de en sık bu görevde kullanıldığı görülmüştür.

“Elimle *emanet etmişim* sanki burgacın torbasına”

Eşikte

“Ekip biçtiği yerleri *terk etmeyi* yeğlemiş”

Kara Parçası

“Et-” fiilinin sıfat görevinde kullanımları da mevcuttur. Bu kullanıma örnek olarak aşağıdaki örneği verebiliriz.

“Yaşam soluğunu *devam ettiren filizler*”

Bentler 65

“Güzelliği fark *edenin* fark *ettiği saatte* çarpıldığı

Derede

“Et-” fiilinin zarf görevinde kullanımları da mevcuttur. Bu kullanıma örnek:

“Bir zamanlar sıkça *dua ettiğim* gibi”

Sesli Harfler

“Et-” fiilinin ikileme görevinde kullanımı da göze çarpmaktadır. Bu duruma örnek verecek olursak:

“Tasavvur *eder etmez* geçmiş olacağınız köprüden”

“Gel-” fiili durum fiillerindedir. Öznenin içinde bulunduğu durumu anlatmaktadır. Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde çekimli eylem olarak kullanımının yanında farklı görevlerde de kullanıldığı görülmüştür.

Çekimli eylem görevinde kullanılan “gel-” fiiline örnek olarak:

“Deniz yolu ile *geliyorum* karşı yakadan”

Eşikte

“Sarnıçtan başlayalım; toprağın ve tarihin derininden *geliyor*”

İçkale

“Gel-” fiili adlaşmış sıfat görevinde de kullanılmıştır. Bu kullanıma örnek:

“Armağan edilmiştir Rumeli’den *gelenlere*

Kara Parçası

“Gel-” fiilinin deyim olarak kullanımına örnekler:

“İnsan olarak ve dostane *göz göze gelmek*”

Eşikte

“Ne yapmak *elden gelebilir* ki”

Eşikte

“*Aklımıza gelenleri* bile orada tutmadık

Menzile odaklanmıştık” diyor bir ziyaretçi, donuk sesiyle

Üstünkörü geçiyorlar sonra, iyi bilir görünerek bildiğini

Anlatmakla bitmeyecek hikâyelerini

Gelip geçenlerin sorduğu daha çok karşı yaka

‘Zahmetini tanıdık buranın, ne varsa orada

Tahammülümüz yok olanları hatırlamaya

Merakın hakkını vermeyenlerden değiliz, yoksa’

İki yaka arasında yıkılmış yapılmış yıkılmış

Denizle irtibat arayan herkesin zihninde kurduğu köprü

Onları uzun ayrılıklara katlanır kılmış

Kürekli kayıklarla *gelerek*

Sizi karşıya geçireceğim istediğiniz şekilde

Göstereceğim onun gerçeğini size

Gerçek olan karşı kıyıdır, mecazdır gerçek bildiğinizse

Sizi bu mecaza davet edeceğim

(...)”

Derede

Yukarıda “Derede” şiirinin bir kısmında yer verilen “gel-” fiili birincisinde deyim ikincisinde vasıta zarfı olarak kullanılmıştır. Şairin bir üst dil kurarak oluşturduğu şiirlerinden biri olan Derede şiiri aynı zamanda tahkiyeli bir anlatımla da harmanlanmıştır. Dere-kayık-kürek- kıyı kelimeleriyle oluşturulmuş âdeta doğa betimlemesi yapılan bu dizelerde asıl mesele hakikat- mecaz ilişkisidir. Günümüz insanının hakikatten ayrı düşmesini, mecazla gerçeği karıştırmasını mekânlar üzerinden kurduğu alegorik bir üslupla anlatmıştır.

Eroğlu’nun İçkale şiir kitabında var olan hakikat- mecaz ilişkisi üzerine: "...Hakikat’in ve mecazın muhayyel coğrafyasını inşa eder ki söz konusu yerlemler İçkale’nin büyük büyük alegorisini yükseltmeye koşan simgelerdir aynı zamanda" (Yıldız 2015: 10). Eroğlu’nun şiirlerindeki hakikat imgesi üzerine diğer bir yorum Akçay (2011: 82) tarafından “Eroğlu’nun alegorist tutumu, sanırım pek çok noktayı açıklamamızı sağlayacaktır. Okunması gereken en temel metin, anlamını yitiren ve hep bir kayıp imgesiyle karşımıza çıkıveren ‘hakikat’ metnidir.” sözleri Eroğlu’nun şiirlerindeki hakikat imgesini vurgulamaktadır.

‘Aklına gelmek’ deyimini hakikati anımsatmasıyla aynı düzlemde kullanarak buna rağmen hakikatin görmezden gelindiğini söylemektedir. Gerçek ve mecazı iki kıyı olarak sembolleştirmiş asıl gerçeğe ulaşılmasında sorumluluk taşıyarak yine kürekli kayıklarla gelerek hakikate doğru yola çıkılacağını belirtmiştir. Böylece bu yolculuktaki misyonunu da açıklamıştır. Bu yolculuk ve rehberlik üzerine Alper Beşe (2015: 10) “İçkale yolcunun arzudur. Ama yola çıkarken bu arzuyu tanımlama yetisinden uzaktır yolcu. Hevesini arttıran yoldur. Bu yolu tek başına geçemeyeceği yarenlik edecek birilerine gereksiniminden değil, mutlak güzellik yolu daha çok kişi geçsin diyedir. Nitekim şehir’e geldiğinde şehir halkının, şehre bir şekilde ulaşmış olanların İçkale’ye gidebilmesi için kılavuzluğa da soyunacaktır” der.

“Gel-” fiili ikileme olarak da kullanılmıştır. Bu kullanıma örnek olarak:

“(…)

Karadaki resimden kopmadan siz, bütünleşirsiniz denizle

Derenin iki yakası iki yaka olurken sayenizde

Akıllı deniz canlıları gibi *gidip gelen* sandallar

Düşündüğümden daha cana yakın kıyıları

(...)"

Derede

Şair, gitmek ve gelmek gibi birbirine zıt kelimeleri bir arada kullanarak anlatıma ivedilik, hareket katmaya çalışmış olabilir. Ayrıca ikilemenin geçtiği dizelerde sandalları akıllı deniz canlılarına benzeterek benzetme sanatıyla anlatımını zenginleştirmiştir.

Beşinci sırada “gör-” fiili ve ben kelimelerinin 48 kez kullanıldığı görülmektedir. Duyu organlarımızdan biri olan görmek kelimesi şairin de şiirlerinde sıklıkla kullanılmıştır. Ebubekir Eroğlu, sanatçı duyarlılığıyla etrafında olup bitenleri daha dikkatli gözlemlemiş, bunları anlamlandırmış ve dizelere dökmüştür. “Gör-” fiilinin sıkça kullanılması bu yüzden normal bir sonuçtur. “Gör-” fiili ile “ben” kelimesinin aynı frekansta çıkması tesadüf değildir. Ben kişi zamiri, yapılan işin failidir. Görme işini yapan da ben kelimesiyle vücut bulan Ebubekir Eroğlu’dur. Farklı görevlerde kullanılan bu kelimelere örnekler verilebilir.

“(…)

Gözlerimden başlayarak *beni* sarıyor

Toprağa dokunabilir yakınlığına döndürüyor ufkun

Gördüklerim doygunluğa erdiriyor *beni*

(...)"

Derede

Yukarıda bir kısmına yer verilen şiirin bu bölümünde görmek eylemi adlaşmış sıfat olarak, ben kelimeleri de bu eylemi gerçekleştiren kişi olarak kullanılmıştır.

“(…)

Haletiruhiyemi *sana* emanet ederim

Ey *beni* açıkta bırakmamış olan sığınağım

Daha derinden duyarım *sende*

Başlangıç düğümünü atar da düşlerimin

Ancak o sayede toplanabilirim

Karışarak telvin dalgalarının tatlı karmaşasına

Satır aralarındaki bilgileri de kazanarak

Ermek istiyorum şimdi *senin* ruhuna

(...)"

İçkale

Yukarıdaki şiiirden alınan bir bölümde ben- sen karşıtlığından doğan ilişkinin uyumu göze çarpmaktadır. Ben kişi zamirinin olduğu yerde -konuşan kişinin- karşısında seslendiği kişi de olur yani sen. Sen- ben ilişkisi genellikle sevgiliye hitap olarak kullanılır. Fakat şair, burada içkale'sine sesleniyor. Ebubekir Eroğlu, şiiirlerinde okuyucularına bir yolculuk hikâyesi sunmaktadır. 'Ben' de bu yolculuk hikâyesindeki yolcunun adıdır. Bu yolculuk mecazdan gerçeğe, gönül şehrine yani içkale'ye doğrudur. Yukarıdaki bölümde de içkale'yi sığınak olarak dile getirmektedir. Ona ulaşma isteğini de bu dizelerde vurgulamıştır.

"Geç-" fiili, "için" edatı ve "de/ da" bağlacı altıncı sırada en sık tekrar edilen kelimelerdir. "Geç" fiili, bir yer değiştirme işidir. Bir yerden başka bir yere gidişi anlatır. Ebubekir Eroğlu'nun şiiirlerinde de geçip gitmek anlamında kullanılmıştır. Örnek olarak:

"Göz kestiriyorum *geçilecek* mesafeye"

Bentler 19

"Trenlerin uzaktan *geçtiğini* gördükçe"

Bentler 65

"Geç-" fiili ikileme olarak şiiirlerde kullanılmıştır. Örnek olarak:

"(...)

Nasıl olsa *geçip gidecek*,

Öylece kalmayacak zamanı

Öğütürken birileri biteviye

(...)"

Sesli Harfler

Eroğlu, "geç-" fiilini zamana vurgu yapmak için yukarıdaki dizelerde hızlıca gitmek anlamında ikileme görevinde kullanmıştır. Şair, dizelerde zamanın kısalığını hatırlatarak bu durumun bazı insanlar tarafından farkındalık kazanmadığı

ve böylesine değerli hayat unsuru olan zamanı hiç bitmeyecekmiş gibi bilinçsizce kullananlara serzenişte bulunmuştur.

Şengül (2019: 262) Eroğlu'nun şiirlerinde zaman unsurunu “Ebubekir Eroğlu şiirinde zaman döngüsel bir işleve sahiptir. Her zaman kendisini tekrar eder. Bu tekrar hali, bir oyun gibi okura seyrettirilir. Zamanın içinde taşıdığı oyunsu gizem, taşıdığı tekrar duygusuyla okuru da içine alır. Böylece zamana hükmeden mutlak bir yaratıcı duygusu güçlü bir şekilde hissettirilmiş olur” yorumlamıştır. Şengül de farklı olarak Eroğlu'nun zaman kavramına atfettiği süreklilik anlamı vurgulamıştır.

Zaman, kelimesi listenin on dokuzuncu sırasında yer almasına karşın zaman kavramının vurgusu pek çok kelimeyle ilişki kurmasından dolayı şairin üslubunda önemli bir yere sahiptir. “Geç-” fiili de zamanı çağrıştıran kelimelerden biridir. Bunun yanında zamanın eş anlamlısı vakit, gün, sonbahar, çocukluk, ezeli, ebedi, sabah, devir, çağ vb. kelimelerle ilişki içerisinde olan zaman kavramı şairin üslubunda önemli rol oynamaktadır.

Var ve yok kelimeleri de zaman kavramını çağrıştıran kelimelerdendir. Eroğlu'nun seçme şiirlerinde var kelimesi isim olarak 28 kez yer almış, yok kelimesi ise 13 kez şiirlerde geçmiştir. Dünyada her şeyin zıttı ile beraber var olduğuna inanılır. Varlığın olduğu yerde yokluk da olmak zorundadır. Muhteşem bir sisteme sahip olan doğa her gün yeniden var olup yok olmaktadır. Şairin bu kelimelerle varoluş düşüncesindeki sonsuz döngüyü vurgulamak istediği düşünülebilir.

Listedeki diğer kelime ‘için’ edatıdır. Eroğlu'nun seçme şiirlerinde geçen bu kelime neden- sonuç ilişkisi kurmak amacıyla kullanılmıştır. Bunun sonucunda neden- niçinlik zarfı olarak kullanıldığı görülmüştür. Bu kullanıma örnek olarak:

“(…)

Babam *kürek kürek kömür atmak için* sınava girmişti

Lokomotif kazanındaki kaynar suyun ocağına

(…)”

Bentler 65

“Hâl” vaziyet, durum anlamında kullanılan bir kelimedir. Belli bir durumu anlatmak için kullanılan “hâl” kelimesine örnek verecek olursak:

“(…)

Dudak kenarında çizgi hâlindeki

Gülümsemeyle

(…)”

Ustaların Ustası

“Aşılmaz yolları aşılır *hâle* getirerek”

Bentler 19

“Bil-” fiili şiirlerde sıkça geçen fiillerden biridir. Şair çevresinde olan bitenlere karşı her zaman dikkatli davranmış, her hareketi gözlemlemiş ve çevresinde gelişen her şeyden haberdar olmaya önem vermiştir. Ebubekir Eroğlu şairliğinin yanı sıra düşünce adamı kimliğini de taşıdığından etraftaki olaylara merak duymuş sonrasında bu olaylar üzerine düşünmüştür. Bu yüzden “bil-” eylemi onun hayatında elzemdir. “Bil-” fiilinin sıklık derecesinin yüksek çıkması da şairin bakış açısıyla uyum sağlamaktadır.

“Bil-” fiilinin şiirlerdeki kullanımına örnek olarak:

“(…)

Rehber ol bilgilerin üstündekileri de *bilmem* için

Haddini *bilmezlik* sayma içten gelen bu dileği

(…)”

İçkale

Adlaşmış sıfat olarak da kullanımı mevcuttur. Buna örnek olarak:

“Çok *bilmişin* biri olmalıyım o zamanlar”

Bentler 65

“Yer” sözcüğü listede sıklığı yüksek olan diğer bir kelimedir. Mekânlar insan hayatında farklı duygular barındırması açısından önemlidir. Şairlere göre mekânların ruhu olduğu düşünülmektedir.

“Birleştirir hayal hattının başladığı *yerde*”

Derede

“Kapalı *yerlerde* solmuş güzelliklerin”

Ön Niyaz

Yer sözcüğü aşağıda, alçakta anlamında da kullanılmıştır.

“*Yerde* yeşil örtü üstümdeki yorgan gibi”

Derede

Yer sözcüğü bir bölüm, bir parça anlamında da kullanılmıştır.

“Buzlu kar tabakasını kırıyorum nazik *yerinden*”

Ön Niyaz

Yer sözcüğü birçok şiirde deyim anlamında da geçmektedir.

“Mesafe tutan *yer kaplayan* nesnelerin”

Eşikte

“Sığınacak *yer arıyor* kendisine”

Bentler 65

Yol kelimesi 12. sırada en sık tekrar eden kelimelerden biridir. Yol, Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde sıklıkla geçen önemli kelimelerdendir. Şair uzun yıllar müfettişlik görevinde bulunduğu farklı şehirlere yolculuklar yapmıştır. Yaşanmışlık düşünce dünyasındaki hakikati arama kavramıyla, mecazdan kaçış temasıyla da birleşince yol kelimesinin içerisinde birçok anlamı barındırmıştır.

Yollar, yolculuk aynı zamanda kaçış temasını çağrıştıran kelimelerdir. Yola düşmeye adanmış bir ruh olarak Ebubekir Eroğlu'nun da yol sözcüğünü sıkça kullanması bir kaçış temini barındırdığını düşündürmektedir. Şengül (2019: 63) “Ebubekir Eroğlu şiirlerinde kaçış teması çoğunlukla kent düzleminde yaşanan çatışmaların neden olduğu bir durumun ifadesidir. Kent yaşamının girift yapısı bireyi benlik arayışının merkezine yerleştirir. Yaşanan olumsuzluklar bireyi doğaya sürükler” der. Eroğlu da günümüz dünyasını, İstanbul'unu yapay bulur ve gerçek şehirlere fikri yolculuklara çıkar.

Aşağıdaki şiirlerden alınan örneklerde yol sözcüğünün mecaz, gerçek ve farklı birçok anlamda kullanıldığı görülecektir.

Yöntem anlamında:

“Bir yol, bir çözüm arayıp duruyor”

Kara Parçası

Kılavuz anlamında farklı bir kullanımı mevcuttur. Dere sözcüğü yol gösteren anlamında ‘yol eri’ şeklinde kişileştirilmiştir. Örnek olarak:

“Dere bir yoleri, tarih onun makamdan makama geçişi

Derede

Gidilecek yer, menzil anlamında:

“Nice su yollarını aşmış kavşaklardan geçmiş gün görmüşlerin”

Eşikte

Deyim olarak kullanımlarında ‘yol’ kelimesinin değişik mecaz anlamlarıyla anlatım zenginleştirilmiştir.

“*Yol vermek için saklı incilerime*”

Sesli Harfler

“Güzergâhta yol ve yön gösteriyor

Bentler 62

Yaşanılan sorunla baş edebilmek, çözüm bulmak amacıyla deyim şekliyle de “yol” kelimesi kullanılmıştır. Buna örnek:

“Mecazdan gerçeğe yol bulmada”

Derede

Karar vermek anlamında:

“(…)

İkiye ayrılmaz tercihim, *yolun* çatallanmasıyla

Güneşten etkilenererek erimeyecek bir hisle

Ne kaybederim ki aşılmazlığını *yolların*

Takmasam, umursamasam

(...)"

Bentler 19

Tanıdık, aşına olan güzergâh anlamında:

"(...)

Nerede arayacağımızı biliyoruz

Yol üstünde, bir kere rastladığımız şeylerin

(...)"

Eksilmeyen

Yukarıdaki kullanımlarda görüldüğü üzere 'yol' kelimesi daha çok mecaz anlamında kullanılmıştır. Mecaz anlamın anlatımı zenginleştiren önemli bir unsur olduğunu bilen Ebubekir Eroğlu şiirlerinde pek çok kelime de mecaz anlatımın gücünden yararlandığı görülmüştür.

Tabloda 12. sırada yer alan diğer önemli kelime 'gibi' dir. Gibi benzetme unsurunun dört temel ögesinden biridir. Şair, edebi sanatlardan çokça şiirlerinde yararlanmıştır. Bunun göstergelerinden biri de gibi ile kurduğu benzetme sanatlarıdır.

"(...)

Emanettir sessiz harflerin yükü bize

Gonca *gibi* borçludur, ayın aydınlığı *gibi* ödünç

Yardım almadan bilemez kimse

(...)"

Sesli Harfler

Yukarıdaki dizelerde gibi benzetme edatıyla yapılan benzetme sanatında soyut kelimeler somut kelimelere benzetilerek yapılmıştır. Eroğlu, soyut kelimelerin anlam dünyasındaki etkisinden yararlanmıştır.

“(…)

Soyut heykeller gibi yontulup oturtulmuş

Dağlar gülümsüyor benim ülkemde

(…)”

Kara Parçası

Kara Parçası şiirinden alınan yukarıdaki dizelerde heybetli dağlar, insan eliyle yapılan heykellere benzetilmiştir. Ayrıca insana özgü olan gülümsemek eylemini dağlara yaptırarak kişileştirme sanatı da yapmıştır. Şair iki dizeye iç içe geçmiş iki ayrı edebi sanatı uygulayarak dili kullanma becerisini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Tablodaki 14. sırada söz kelimesi yer almaktadır. Söz, söyleyecek bir şeyi olan, düşünen herkesin düşüncelerini dile getirme aracıdır. Ebubekir Eroğlu’nun, düşünen, düşünmeyi kendine iş edinmiş bir kişi olarak ‘söz’ kelimesini sıkça kullanması tabiidir.

“Söz, burada tabii olarak, bütün bir geleneği karşılayan simge değerdir” (Kara, 2018: 135). Söz, Kara’nın da belirttiği üzere sembol bir ifade olarak geleneği temsil etmektedir.

Milli, birleştirici bir öğe olarak söz kelimesi kullanılmıştır.

“(…)

Bu topraklar bir armağan

Gelmiş olanlar için mübadeleyle, bedeli hayat içinde

Çölleşiyor şimdi, doğal nem topraktan ayrılıyor,

Ortak *söze* dayalı medeniyetimiz bizim

Hiç olmamışa dönüyor neredeyse

Zaten oturmakta olanlar, hep üzerinde

(…)”

Kara Parçası

Söz kelimesinin gücünden, etkisinden bahsettiği örnekler mevcuttur. Geleneğin gücüne vurgu yapılmaktadır.

“(…)

Bir zamanlar sıkça dua ettiğim gibi

Bir *söz* aydınlanıp kurtarsın beni diye

Gırtlığımı düğümlemekten

(…)”

Sesli Harfler

Şiirlerde geçen söz kelimesi geçmişten bir izi de temsil etmektedir. Aşağıdaki dizelerde söz kelimesi aşına olunan, özlemi çekilen eskileri hatırlatmaktadır. Kısacası söz kelimesi, geçmişe özlem teması olarak şiirde karşımıza çıkmıştır. ‘Söz’ kelimesi Ebubekir Eroğlu’nun simgesel dilinin şifrelerinden biri olarak ‘geleneği’ temsil etmektedir.

“(…)

Bir de yankı var, ses veren

Çınlattığı *söz* uzakta, kökü eskilerde

Her defasında tanıyor onu kulaklar, bu güne sesleniyor

Sözün kendisi kadar güçle birlikte gelen yankı

Sırf bu güne ayarlanmış değilse de

(…)”

Eksilmeyen

Listenin 15. sırasında ‘Su’ sözcüğü 24 sıklık frekansıyla yer almıştır. ‘Su’ kelimesi Eroğlu’nun şiirlerinde mihenk taşlarındandır. Onun üslubunu oluşturan önem arz eden kelimelerden biridir su. İçkale şiir kitabının tamamı bir su metaforu üzerine yazılmış ve metaforunda suyun her hali gözler önüne serilmiştir.

Su hayatın vazgeçilmezlerindedir. Suyun döngüsellliği kimi zaman umut kimi zaman da hüznü vermektedir. Eroğlu’nun şiirlerinde de suyun halleri ve onda yarattığı farklı duygular gözlemlenmiştir.

“(…)

Buz, su halini gözlemede
Kaçırmayacağı ilk fırsatın peşinde
Yağmurdu doluydu demeden
İklimleri dolaşıyor buharı düşlemekle
Topraktaki buzun özlemi su olmaya
Kaderine razıdır dondurucu havada
Kızarmış dudaklarla konuşurken
Hayatdoluluğa niyet tutan
Bizlere düşense duyabilmektir
Bulutlar arkasından güneşi
Tomurcuklanırken su, buz saçaklarında
Böyle böyle giderir toprağa özlemini
(…)”

Ön Niyaz

Yukarıda İçkale şiir kitabının Ön Niyaz şiirinden alınan bu bölümünde suyun dönüşüm şeması kelimelerle çizilmiştir. Su, doğada topraktan gelip toprağa giderek ve bu sırada pek çok hale bürünerek var olmaktadır. Dizelerde kış temasında buza dönüşen suyun, bulutların arkasından güneşi görüp yavaşça eriyerek yeniden toprağa kavuşma anı canlandırılmıştır. Şair, kelimelerle pitoresk sanatı yaparak, resimler çizmiştir.

Aşağıdaki başka bir şiirden alınan bölümde de suyun döngüsellığı, yenileyiciliği ve güzelleştirici özellikleri vurgulanmıştır.

“(…)

Gölleri besleyen kuruya yazmış derelerin yenilenmesi
Kurumuş ve koku vermeyen saksıdaki çiçeklerle
Kışı dondurup yaza getireyim, diyorum
Çirkin güzele dönüşür *suyun* halden hale geçişindeki gibi
(…)”

Eşikte

Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde en sık tabiat ile ilgili kelimelerin geçtiği görölmektedir. Doğa onun şiirlerinde önemli bir unsurdur. Çocukluk yıllarını Malatya'nın Yeşilyurt ilçesinde geçiren şair, doğa ile iç içe büyüme imkanına sahip olmuştur. Doğanın içinde yaşayan bir insanın doğa ile ilgili kelimeleri sıkça kullanması da doğaldır.

Şair zaman zaman şiirlerinde çocukluk yıllarından, kendinden izler sunmuştur. Bütün bunlar şairin gerçek bir yaşantı üzerine şiirlerini oluşturduğunu göstermektedir. Onun üslubu da geçmiş yaşantılarından beslenmiştir.

En çok tekrar edilen tabiat isimleri 303 'tür. Eroğlu'nun seçme şiirlerinde geçen tabiat isimleri ve sıklık değerleri şöyledir:

“Su”(24), “deniz”(22), “toprak”(20), “dünya”(17), “dere”(17), “bahçe”(9), “kıyı”(9), “hava”(9), “ağaç”(8), “güneş”(7), “orman”(7), “rüzgâr”(7), “dal”(6), “yağmur”(6), “taş”(6), “buz”(6), “ot”(6), “yaprak”(5), “yamaç”(5), “dağ”(5), “çiçek”(5), “ateş”(4), “bulut”(4), “kömür”(4), “kaya”(3), “kar”(3), “lodos”(3), “kış”(3), “tabiat”(3), “bahar”(3), “vadi”(3), “ay”(3), “çalı”(3), “kum”(2), “gök”(2), “sis”(2), “buhar”(2), “tabaka”(2), “bozkır”(2), “tahta”(2), “gül”(2), “bitki”(2), “filiz”(2), “yatak”(2), “kıvılcım”(2), “kök”(2), “doğa”(2), “ova”(2), “doruk”(1), “alüvyon”(1), “don”(1), “tohum”(1), “tomurcuk”(1), “bağ”(1), “alev”(1) “dolu”(1), “ufuk”(1), “koru”(1), “iklim”(1), “kurak”(1), “dolunay”(1), “kül”(1), “kütle”(1), “köz”(1), “günbatımı”(1), “buharlaşma”(1), “göl”(1), “pınar”(1), “sema”(1), “çatlak”(1), “kabarcık”(1), “küre”(1), “tepe”(1), “gonca”(1), “sarmaşık”(1), “çöl”(1), “kabuk”(1).

Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde yer- yön isimleri de sıkça kullanılan isimlerdendir. Yer-yön isimlerinin toplamı 303'tür. Şair, çevresinde olup bitenleri, doğayı çok iyi gözlemlediğinden dolayı birçok yeri ve özelliğini de düşünce

dünyasında toparlamıştır. Bunun sonucu olarak yer yön isimlerinin çokça kullanılması doğaldır.

“Yer”(33), “yol”(28), “şehir”(23), “derin”(11), “bura”(10), “uzak”(8),
“meydan”(8), “geri”(8), “son”(7), “alt”(7), “iç”(7), “köprü”(7), “eşik”(6),
“semt”(6), “ev”(5), “kara”(5), “geçit”(5), “ora”(5), “boşluk”(5), “ülke”(4),
“yuva”(4), “dip”(4), “sığınak”(4), “yakın”(4), “kule”(4), “köşe”(4),
“arka”(3), “sokak”(3), “başkent”(3), “yön”(3), “güney”(3), “kenar”(3),
“dışarı”(3), “sur”(3), “güzergâh”(3), “mesafe”(3), “bina”(3), “saray”(2),
“manzara”(2), “sinema”(2), “etraf”(2), “kuzey”(2), “batı”(2),
“salon”(2), “alan”(2), “cadde”(2), “merkez”(2), “kulübe”(2), “zemin”(1),
“yüzey”(1), “bataklık”(1), “yukarı”(1), “kavşak”(1), “hendek”(1),
“çevre”(1), “kayalık”(1), “çarşı”(1), “han”(1), “park”(1), “ortası”(1),
“bayır”(1), “bölge”(1), “yeraltı”(1), “kale”(1), “cephe”(1), “barınak”(1),
“ikamet”(1), “zeytinlik”(1), “set”(1), “doğu”(1), “sığ”(1), “sınır”(1), “saçak”(1).

Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde en çok kullandığı kelimelere bakıldığında ilk 30 listesinde 57 isim, 38 fiil olduğu görülmüştür. Şairin isimleri daha fazla tercih ettiği anlaşılmıştır. Listedeki ‘bir’ ve ‘her’ kelimeleri dışındaki kelimeler şairin üslubunda önem arz ettiği görülmüştür. Bu iki kelime (‘bir’ ve ‘her’) özel bir anlam barındırmamakta tamamen dilbilimsel bir meseledir.

Sonuç olarak tablo-1’den buraya kadar şairin üslubu hakkında şu özellikler söylenebilir:

Ebubekir Eroğlu'nun imgelerleilmekilmek işlediği bir dile sahip olduğu görülmüştür. İmge, metafizik ve varlık sorgulamalarıyla şekillenmiştir. Su metaforu yani suyun halden hale geçişi imgenin somut şekil almasıdır. Şiirlerinde mistik öğeler de bulunmaktadır. Şiirlerindeki mistik öğeler üzerine şair Murat

Tokay'la (2006: 1) yaptığı söyleşi de “Bir insan içinde yaşadığı toplumun varoluşsal durumuyla irtibatını kesmeden yazıyorsa o metafizik bir anlam taşıyor demektir. Metafizik anlamın içeriği de toplumumuz hangi kültürden geliyorsa o doğrultu da biçimleniyor. Bu ise bizim için tasavvufla yoğrulmuş olan İslam kültürüdür” diyerek metafizik kavramın aslında İslam kültürüne dayandığını söylemiştir.

Şairin düşünce dünyası yol teması üzerine şekillenmiştir. Yol, onun yaşantısında başat ögedir. Sürekli varlık, hayat üzerine düşünen bir entelektüel kişiliğin arayış temini sıkça kullanması üslubunun kilit taşını oluşturmuştur. Şair genel olarak bu tema üzerinden kelimeleri sıkça kullanmış doğa unsurlarıyla harmanladığı şiirlerini su döngüselliliğiyle bağdaştırarak devirdaimi vurgulamıştır.

Tablo 2.3: En çok tekrarlanan İsimler ve Sıklık Dereceleri

	KELİMELER	SIKLIK DERECELERİ
1	hâl	41
2	yer	33
3	var, yol,	28
4	söz	25
5	su	24
6	şehir	23
7	deniz	22
8	göz	21
9	toprak, zaman	20
10	dalga	19
11	hayat, dere, dünya	17
12	ses	16
13	kelime	14
14	yok	13
15	yüz, zihin, gün	12
16	ayak, ışık, vakit, derin	11
17	sahip, kafa, yaka, ruh, akıl, insan, bura	10
18	hayal, gerçek, şekil, hava, kıyı, bahçe	9
19	geri, meydan, uzak, ağaç, kürek, kayık, meyve, duvar, anlam, harf, acı,	8
20	arzu, rüzgâr, orman, güneş, güç, el, adım, imge, hak, durum, tarih, resim, köprü, iç, alt, son, kuş,	7
21	ot, buz, taş, yağmur, dal, şahit, baş, dil, sandal, niyet, duygu, güven, semt, eşik,	6
22	çiçek, dağ, yamaç, yaprak, vakanüvis, öz, düş, değer, düşünce, ölçü, karar, teslim, iz, bilgi, hakikat, razı, can, özlem, kâğıt, nakış, özgür, cesaret, gönül, boşluk, ora, geçit, yük, koku, ev, kara, yara, gelecek,	5

Tablo 2.4: En çok tekrarlanan İsimler ve Sıklık Dereceleri

	KELİMELELER	SIKLIK DERECELERİ
1	ol-	115
2	-de/ -di	53
3	et-, gel-	51
4	gör-	48
5	geç-	43
6	bil-	36
7	çık-, ver-	31
8	kal-	30
9	dön-	27
10	bul-	23
11	bak-	22
12	bırak-	20
13	tut-	19
14	dur-, al-	18
15	dol-	17
16	at-, gir-	16
17	aç-	15
18	değ-, in-,	14
19	iste-, getir-, bekle-, yap-, var-, ara-	13
20	başla-, gider-	11
21	duy-, yet-, çöz-, say-, unut-, bağla-	10
22	tanı-, bit-	9
23	düş-, aş-, göster-, topla-, git-, konuş-	8
24	doy-, kop-, yat-, vur-, yaşa-	7
25	taşı-, hatırla-, sığın-, anlat-, benze-, ser-, çağır-, söyle-, yükle-, doğ-, otur-, yürü-, yenile-	6
26	düşün-, bas-, çek-, dinle-, kon-, uç-, er-, eksil-, bat-, sor-, çarp-, dal-, kaç-, kır-, yüksel-, karış-, anla-, yara-	5

3. KELİME TÜRLERİ

3.1. Kelime Türlerinin Sınıflandırılması

Muharrem Ergin (1988:277) kelimeleri isimler, fiiller ve edatlar olarak üç kısma ayırır. Tüm isimlerin fiiller karşısında nesne karşılayan kelimeler olduğunu belirttikten sonra aralarındaki bazı farklardan dolayı isimleri asıl isimler, sıfatlar, zarflar ve zamirler olmak üzere dört grupta inceler.

Bu çalışmada da Ergin'in tasnifi üzerine bir gruplandırma yapılmıştır.

Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirleri, isim cinsinden kelimeler ve fiil unsurları olmak üzere iki ana başlığa ayrılıp isim başlığı altında da fiil, sıfat- fiil, zarf- fiil ve isim- fiil olarak değerlendirildi.

Bu açıklama tablo olarak şöyle gösterilebilir:

Tablo 3.1: Kelime Türlerinin Sınıflandırılması

1	İsim Cinsinden Kelimeler
A	İsimler
B	Zamirler
C	Sıfatlar
Ç	Zarflar
2	Fiil Cinsinden Kelimeler
A	Fiil
B	İsim- fiil
C	Sıfat-fiil
Ç	Zarf- fiil

Kelimeler bu tablodaki başlıklar altında incelenmiştir. Edat, bağlaç ve ünlemin diğer başlığı altında sadece istatistiği verilecektir.

Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirlerinde toplam 5058 kelime kullanılmıştır. Bunlardan 2031'i isim, 1434'ü fiil, 592'si sıfat, 526'sı zarf, 221'i zamir ve 255'ini diğer başlığı altında edat, bağlaç, ünlem oluşturmaktadır.

Kelime türleri ve sayıları aşağıdaki tabloda ve grafikte gösterilmiştir:

Tablo 3.2: Kelime Türleri ve Sayısı

KELİME TÜRLERİ	SAYISI
İSİM	2031
FİİL	1434
SIFAT	592
ZARF	526
ZAMİR	221
Diğer Unsurlar (Edat, Bağlaç, Ünlem)	255

3.2. İsim Cinsinden Kelimeler

“Evrendeki canlı, cansız tüm varlıkları, dış ve iç dünyamızda yer alan soyut ve somut bütün kavramları karşılayan sözcük ya da sözcük gruplarına isim denilmektedir.” (Durmuş, 2009: 196) Ebubekir Eroğlu’nun seçme şiirlerindeki kelime türlerinin büyük bir kısmı isimlerden oluşmaktadır. Bu durum şaire özgü değildir. Onun üslûp özelliği sayılamaz. Çünkü kâinatta tüm nesnelere bir ismi vardır. Osman Arıcan (2007: 71) “Basit bir fiil cümlesinde bir fiil bulunmasına rağmen birden çok isim unsurunun bulunabileceğini, dolayısıyla isim sayısının fazla olması dilbilimsel bir gerçekliktir” der.

Bu çalışmada isim cinsinden kelimelerin sayısı 2031’dir. Çalışmanın büyük bir bölümünü oluşturan isimler şairin ruh âlemi hakkında fikir verebilmesi için 22 alt başlığa ayrılarak sıklık frekansları yüksekten aşağıya doğru sıralanarak ayrıntılı incelenmiştir.

3.2.1. Tabiat ile ilgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 303’tür. İsim kategorilerinin içerisinde en fazla frekansa sahip olan isim tabiat isimleri grubudur. Tabiat isimleri ve sıklık dereceleri şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.3: Tabiat İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	su	24
2	deniz	22
3	toprak	20
4	dünya, dere	17
5	bahçe, kıyı, hava	9
6	ağaç	8
7	güneş, orman, rüzgâr	7
8	dal, yağmur, taş, buz, ot	6
9	yaprak, yamaç, dağ, çiçek	5
10	ateş, bulut, kömür	4
11	kaya, kar, lodos, kış, tabiat, bahar, vadi, ay, çalı	3
12	kum, gök, sis, buhar, tabaka, bozkır, tahta, gül, bitki, filiz, yatak, kıvılcım, kök, doğa, ova	2
13	doruk, alüvyon, don, tohum, tomurcuk, bağ, alev, dolu, ufuk, koru, iklim, kurak, dolunay, günbatımı, köz, buharlaşma, göl, pınar, sema, kül, kütle, çatlak, kabarcık, küre, tepe, gonca, sarmaşık, çöl, kabuk	1

Tabiat, Ebubekir Eroğlu'nun hayatında önemli bir yere sahiptir. Tabiat isimlerinde ele alınan kelimeler arasında en sık tekrarlanan su kelimesidir. Su, yaşamın devamı için vazgeçilmez bir unsurdur. Dolayısıyla yaşam üzerine düşünen, kafa yoran bir şair olarak Ebubekir Eroğlu'nun da bu kelimeyi sıklıkla kullanması hayatın içinde aktif olmasının sonucudur. Eroğlu'nun şiirlerinde özellikle 'İçkale' şiir kitabındaki şiirlerinde su metaforu bulunmaktadır. Suyun doğadaki her hâlini onun şiirlerinde görebiliriz.

Eroğlu'nun şiirlerindeki suyun önemi üzerine Kayıran (2016: 204) "Eroğlu'nun şiirlerindeki su, bir gerilimi, çatışmayı değil, serinlik ve dinginlik ile varlığın evrilmesini dile getirmekte. Ateş, Herakleitos'ta varlıktaki devridaimin, tekerrürün, bengi dönüşün simgesi ise Eroğlu'nun şiirinde de su, dünya varlığının devridaiminin bengi dönüşünün sembolü olarak ortaya çıkmaktadır. Su, dünya-varlığının halden hale dönüşümünün varlığının onunla gerçekleştiği bir şeydir. Ebubekir Eroğlu, gerginliğin, çatışmanın, karşıtlığın şairi değil; dinginliğin, varlıksal huzurun şairidir" demiştir.

Eroğlu'nun doğa ile iç içe geçen çocukluk yıllarının yansıması olarak şiirlerinde de doğa unsurlarının sıkça kullanımı şairin yaşanmışlığının şiirlerinde yer bulmasıdır.

3.2.2. Yer – Yön ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 302'dir. Yer- yön isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.4: Yer- Yön İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	yer	33
2	yol	28
3	şehir	23
4	derin	11
5	bura	10
6	meydan, geri, uzak	8
7	son, alt, iç, köprü	7
8	eşik, semt	6
9	ev, kara, geçit, ora, boşluk	5
10	ülke, yuva, dip, sığınak, yakın, kule, köşe	4
11	arka, sokak, başkent, yön, güney, kenar, dışarı, sur, güzergâh, mesafe, bina	3
11	saray, manzara, sinema, etraf, kuzey, batı, salon, alan, cadde, merkez, kulübe	2
12	zemin, yüzey, bataklık, yukarı, kavşak, hendek, çevre, kayalık, çarşı, han, park, ortası, bayır, bölge, yeraltı, kale, cephe, barınak, ikamet, zeytinlik, set, doğu, sığ, sınır, saçak	1

Tabiat isimlerinden sonra en fazla kullanılan isim grubu yer- yön isimleridir. Bu durum da olağan bir sonuçtur. Çünkü şiirlerinde belli bir ufku olan, varmak istediği bir menzili olan şairin yer- yön isimlerine sıkça yer vermesi tabiidir. Şair, yer- yön isimlerinde saraydan bataklığa kadar zengin bir kelime haznesinin izdüşümünü sunmaktadır.

Mekânların aidiyet duygusu ile ilişkisi vardır. Fedai, bu konuda şu sözleri dile getirir: “Aidiyet duygusu ve mekân düşüncesi bireylerde kimi zaman doğulan ve belli bir süre yaşanan bir şehir, kasaba veya köy üzerinden şekillenir; kimi

zaman da onlardan azade olarak bu duygu, bir sokak, ev hatta odaya yüklenebilir. Bireyin sahip oldukları üzerinde kontrol hakkını arzulaması mekâna da yansır” (2009: 1231).

Eroğlu'nun şiirlerinde aidiyet duygusunun zedelendiği düşünülmektedir. Eroğlu, gerçek olarak kabul ettiği gelenekten uzaklaşan günümüz toplumunda aidiyet duygusunun zayıfladığını hissetmekte ve hissettirmektedir. Bu da kaçış temasını, arayış temini doğurmaktadır. Kırıcı (2010: 125), “İçinde bulunulan yer ve zaman rahatsız edici olunca insanın başka bir yer ve zamana özlem duyması ve kaçmak istemesi kadar normal bir şey olamaz” sözleriyle kaçış temasının çıkış noktasının genel bir nedeni olduğunu hatırlatmaktadır.

Kaçış temasıyla paralellik gösteren diğer kavram yabancılaşmadır. Fakat Eroğlu'ndaki kaçış teması yabancılaşmaya dönüşmez. O içindeki rahatsızlığı şiirlerinde dile getirerek bu soruna çözüm aramaktadır.

Yer- yön isimlerinde en sık tekrar edilen kelimelerden biri olan yol kelimesi incelenen şiirlerde hem gerçek anlamında araçların geçtiği güzergâh olan yer adı hem de mecaz anlamında seçilecek, karar verilecek bir alternatif olarak kullanılmıştır. Ebubekir Eroğlu, hayatta zaman zaman yol ayrımları olduğunu bu durumlarda bir seçim yapmayı ya da ikircikli seçeneklerle karşılaşma anını yol kelimesiyle anlatmış, somut yol kelimesini soyutlaştırarak yeni anlam dünyalarının kapılarını aralamıştır. Aşağıdaki grafik yorumumuzu desteklemekte yol sözcüğünün içinde barındırdığı diğer anlamlar sembolize edilmektedir.

Şekil 3.2: Yol Kelimesinin Çağrıştırdığı Diğer Kelimeler

Mekânlar şairler için özel yerlerdir. Her mekânın ayrı bir ruh hâli yaşatmasından ötürü büyü olduğu varsayılır. Bu duyguları da şair, zıtlıkları kullanarak dizelerinde hissettirmiştir. Derin- sığ, uzak- yakın, doğu- batı kelimelerini birbirlerinin tersini düşündürerek çok farklı ortamlara okuyucularını yolculuklara çıkarmıştır. Yer- yön isimlerindeki çeşitlilik Ebubekir Eroğlu için de mekânların önemli olduğunu doğrulamaktadır.

3.2.3. Din ve Tasavvuf ile ilgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 190'dır. Din ve Tasavvuf ile ilgili İsimler ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.5: Din ve Tasavvuf İsimleri

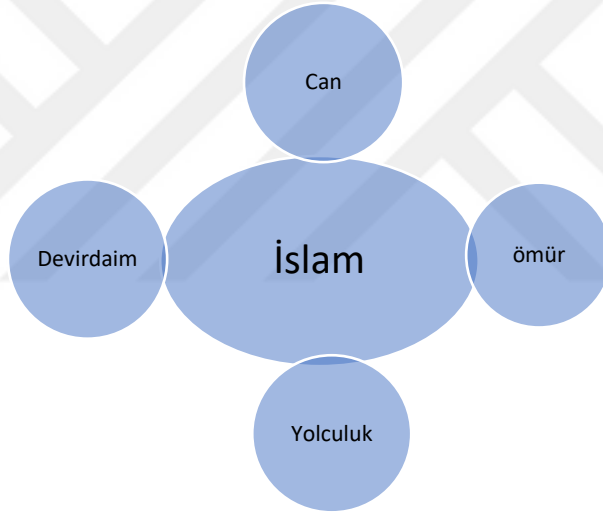
No	Kelime	Frekans
1	hâl	41
2	ruh	10
3	gerçek, hayal	9
4	hak, imge	7
5	niyet	6
6	can, razı, hakikat	5
7	geçiş, simge, işaret	4
8	vaat, ömür, mecaz, algı, makam	3
9	çare, dönüşüm, menzil, kıymet, kırsırdöngü, sükût, ceset, pîr, manevi, dilek, çağrı, bedel, yolculuk, hat, ezeli, imgelem, doyum,	2
10	zan, semazen, yemin, tahammül, tecrit, mucize, mübarek, semavi, dua, melek, tasavvur, temenni, şükür, çaba, teselli, yaratılış, âlem, tövbe, devirdaim, kader, niyaz, varlık, ehil, esrime, nâhak	1

Eroğlu'nun düşünce dünyasında önem arz eden din, tasavvuf kavramları şiirlerinde de kendini göstermiştir. Günay (2014: 89) "Ebubekir Eroğlu'nda, yaşanan hayatın canlılığıyla gelenekten gelen kültürü birleştirip bir sinerji oluşturma isteği dikkat çekicidir. Ancak bu isteğin arkasında İslam dininin geçmişten getirdiği değerler, sanatçıya ait duyarlılık ve toplumun kendine ait farkındalığı önemli saç ayaklarıdır." şeklindeki yorumu yukarıdaki düşüncemizi desteklemektedir.

Eroğlu'nun varlığa dair düşünceleri İslam temellidir. Şiirlerinin de böyle bir temel üzerinden şekillendiğini söylemektedir. Nihal Bengisu (2001: 18) ile yaptığı bir söyleşide şiirleri üzerine şöyle söylemiştir:

“Eroğlu’na göre, vahdet- i vücut kavramında yaratılışın köküne doğru gidildiğinde bir boşluk alanı, bir de varlık alanı olduğu görülür. Yani bir yaratıcı vardır bir de yaratıcının dışındaki alan vardır. Vahdet-i vücut, yaratılmış olarak bizlerin de ezelde Tanrı’nın olduğu o varlık alanında oluşumuzla mümkün olur, varlığın birliği gerçekleşir. şiir, varlık alanının mantık kavranışı değil, varlıktan bir heyecana kapılmanın varlığı tebcil etmenin yansımasıdır. şiir beka duygusunun kabarmasıdır. şeyh Galib’in ‘Hoşça bak zatına kim zbde-i âlemsin sen’ mısralarındaki insan vgsdr, şiir de varlığa dâhildir. Varlık alanının dışında kalan da ‘hiç’tir. Bizim kültürümüz ‘hiç’i bilmişti, ‘hiç’e bakıp varlığını hissetmekti amaç” der.

şekil 3.3: Dini- Tasavvufi İsimlerde ne çıkan Kavramlar

şair, dini- tasavvufi duyarlılığı ortaya koyduğu bu cümleler doğrultusunda şiirlerinde de bu hassasiyeti hissettiren kelimeler kullanmıştır. İslam kelimesi olmasa da diğer kelimelerin kaynak noktası İslam kavramıdır.

3.2.4. Gündelik Hayatla İlgili Soyut İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 178’dir. Yaşamla ilgili soyut isimler ve sıklık frekanslarını şöyle bir tablo ile gösterebiliriz:

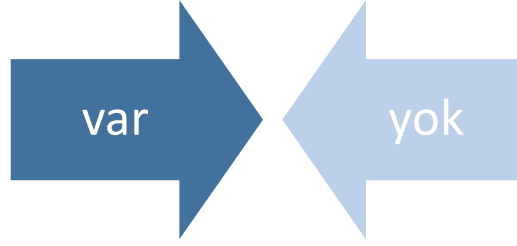
Tablo 3.6: Gündelik Hayatla İlgili Soyut İsimler

No	Kelime	Frekans
1	var	28
2	hayat	17
3	yok	13
4	zihin	12
5	akıl	10
6	durum	7
7	öz, düş, ölçü, değer, düşünce	5
8	uyku, deneyim	4
9	tercih, hatıra, ödünç, dönüş, içkale	3
10	imkân, efsane, istek, görgü, görkem, mümkün, muhayyile, destek, canlı, fikir, , aşına	2
11	soyutluk, verim, rüya, anı, övgü, ihtimal, gebe, azamet, irtibat, hafıza, değerli, müdavim, yaşam, tarz, bellek, ölüm, kafasızlık, muaf, medeniyet, saf, emek	1

Ebubekir Eroğlu'nun şiirleri genel olarak soyut bir anlatımla oluşturulmuştur. Soyut isimlerle dilin farklı anlam kapılarını zorlamıştır. Geniş bir yelpazede değerlendirdiğimiz yaşam ve ölüm ile ilgili soyut isimler tablosunda en sık kullanılan iki isim varlık – yokluk kelimeleridir. Büyük bir zıtlık barındırmakla birlikte bu kelimeler, metafizik bir sorgulamanın ürünü olan şairin oluşturduğu imgesel dilin sonucudur. Var- yok kelimeleri sonsuzluğu da simgelemektedir. Aşağıdaki Şekil 3.4 şemasında da gösterilmek istenen zıtlıklardan doğan sonsuzluk döngüsüdür.

Eroğlu kendi şiirleri üzerine (1992: 9) “Şiirin bazısı ağaç gibi büyür; kökü derinlere dalları yukarıya... İçten dışa biçimlenir boyuna. Bazı şiir ırmak gibi akar, kayalar arasında şelale olup dökülür. Köpüklenir orada. Köpüklerin kımıl kımıl beslediği toprağa gelince içten dışa biçimlenen ağacın yuvasıdır o. Köpükler ağacı besler. Ağaçsa; o koca ırmağı, daha nem zerreciklerinden ibaretken emerek kendine çeken, çağırıp toparlayandır aslında. Böyledir; şiirin sonsuzla temas hâlindeki büyük çevrimi” diyerek sonsuzluğa metafizik bakışını dile getirmiştir. Diğer isimlere bakarsak hayat uyku, rüya, akıl, zihin, ölüm, anı, değer, gibi hayatın vazgeçilmezleri olan isimler olduğu görülecektir.

Şekil 3.4: Varlık- Yokluk Kavramlarının Anlam İlişkisi

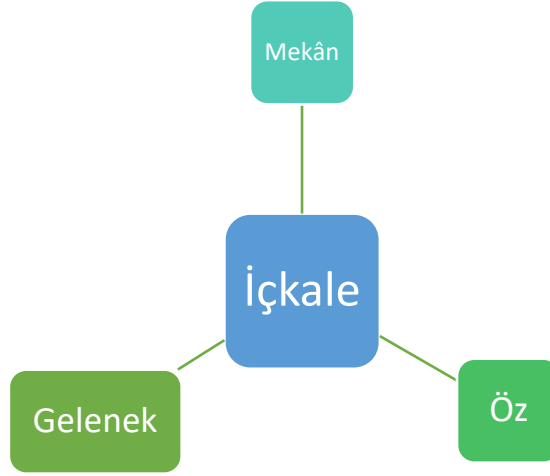

"Şiir bir iç kale sanatıdır. Çünkü dil, vasıta olarak değil, malzeme ve nesne olarak kullanıldığı zaman milletin iç kalesidir. Böyle alınınca, bir milletin insanının, tarihinin, kültürünün ta kendisidir; köpüğüdür, çiçeğidir, tacıdır. Onunla yapılan sanat, bir iç kale sanatı olur. Zaferlerini yavaş yavaş oradan yapar. Şairin Roma'sı kartallarını zamanla surlarının dışına çıkarır" (Tanpınar 2015: 42).

Ebubekir Eroğlu'nun İçkale şiir kitabının üzerine Güney şu yorumu yapmıştır: "Bu şiirin geçmişten gelen bağları, içerisinde gezindiği dünya sakin ve duru. Kelimelerin birbirleri ile olan ilişkileri sanki bu kitabı oluşturacak bercesterler için seçilmiş. Bu şekilsel güzelliğin altında derinden akan bir şiir daha var. İçsel alegoriyi hissetmek için ilk okuma bu şiir için yeterli olmayacaktır. Belki biraz şairi tanımak ve onun serüvenine vâkıf olmak da daha ulaşılır kılacaktır bu şiiri bize."

Tablo 3.6'da geçen isimlerin arasındaki en özel kullanım ise kuşkusuz 'içkale' sözcüğüdür. Bu kelime şair için önemlidir. Tek gerçek yer kabul edilen 'içkale', şair içinde sığınacak tek yerdir. Yaşamın içindeki koşturmadan, kaostan ve kötülüklerden sıyrılan yerdir 'içkale'. Vazgeçilmezdir. "İçkale" kelimesi geleneği, özü, mekân adını içinde barındırmaktadır. Aşağıdaki şemada içkale kelimesinin çağrıştırdığı diğer kelimeler görülmektedir.

Şekil 3.5: İçkale Kavramının Anlam Şeması

İçkale en mahrem yerdir. İçkale şairin kutsalı olan gelenektir. Şair bütün anlam yolculuğunu gerçek addettiği geleneğe doğru yapmaktadır. Hali hazırda yaşanan hayatın eksiği gelenekten kopuşun sonuçlarıdır. Bütün sorunlardan geleneğe dönüş yapılarak çözüme kavuşacağı düşünülmektedir.

3.2.5. Duygu Belirten İsimler

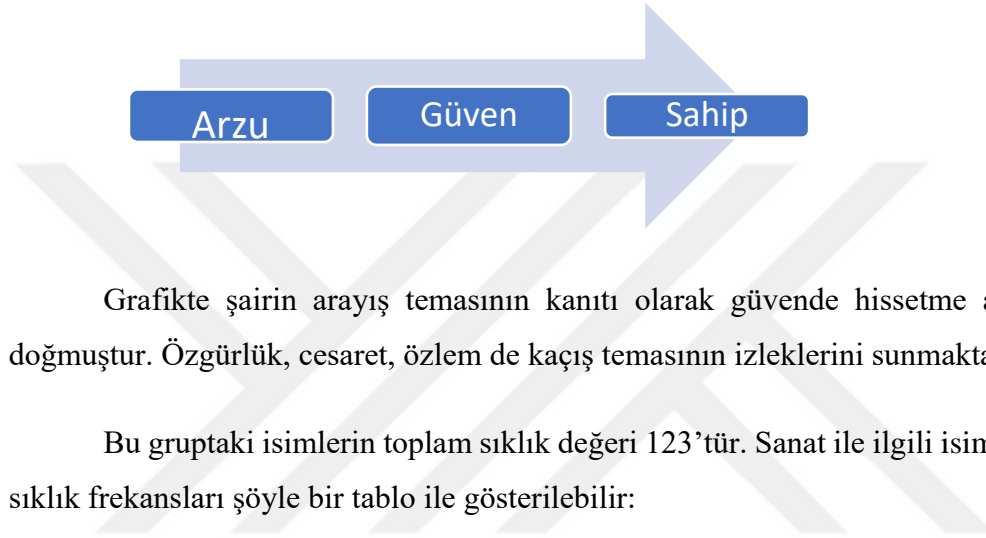
Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 143'tür. Duygu belirten isimler ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.7: Duygu İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	sahip	10
2	arzu	7
3	duygu, güven	6
4	gönül, cesaret, özgür, özlem	5
5	his, tutku	4
6	merak, kaygı, coşku, kararlı, hoyratlık, güzellik, elem, emin, ait	3
7	yakınlık, entrika, sevinç, keder, benlik, doyunluk, bağlılık, telaş, umut, öfke, şefkat, haletiruhiye, sitem, gurur, korku, hayatdoluluk, takdir, sorumluluk	2
8	zevk, minnet, endişe, tereddüt, güvence, hiçlik, sevecenlik, masumiyet, neşe, iyilik, yavanlık, gizem, vandallık, sevgi, mahremiyet, yorgunluk, vahşilik, saflık, macera, serüven, ayrılık, değerli, maruz	1

Ebubekir Eroğlu, Őirlerinde çok geniş yelpazede hissetme duygusuna ait duygulara yer vermiştir. Güvenden tutkuya, neŐeden kedere pek farklı hissi ayrı ayrı dizelerde dile getirmiştir. Yeri geldiğinde vandallıktan dem vurmuŐ yeri geldiğinde de okuyucularına sorumluluk duygusunu hissettirmiştir. İçkale, Şiir kitabının içerisinde olan ‘EŞikte’ Şiirini “maruz kalmayı deneyin” sözleriyle sonlandırmıŐ âdeta okuyucularına bu duyguyla seslenerek bir yol haritası sunmuştur.

Şekil 3.6: Şiirlerde ne çıkan Duygu İsimleri

Grafikte Şairin arayış temasının kanıtı olarak güvende hissetme arzusu doğmuştur. zgrlk, cesaret, zlem de kaçış temasının izleklerini sunmaktadır.

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 123’tür. Sanat ile ilgili isimler ve sıklık frekansları Şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

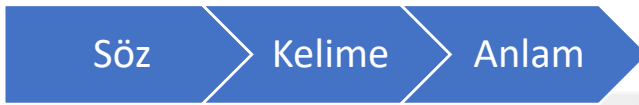
Tablo 3.8: Sanat İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	söz	25
2	kelime	14
3	Şekil	9
4	anlam, harf	8
5	resim	7
6	nakış, kâğıt	5
7	Şarkı, renk, boya	4
8	tuval, hikâye, telvin	3
9	ressam, yazı, nağme	2
10	satır, not, cümle, tiyatro, heykel, ezgi, nota, ilham, ritim, fırça, portre, trk, eser, Şiir, revak	1

Şairin sanat ile ilgili kullandığı isimlere bakıldığında edebiyattan resme, tiyatrodan müziğe çok farklı kollardan sanat isimlerine yer verdiği anlaşılmaktadır. Şair, el işçiliğinden ruh işçiliğine doğru çok ince bir geçiş yapmıştır. Bunu da farklı dallardan beslenmiş kültür alt yapısı sayesinde yaptığını düşündürmektedir. Güzel sanat dallarından biri olan edebiyattaki başarısının sırrını da bir nevi ortaya koymaktadır. Ressamlar fırçalarıyla şairler de kelimeleriyle dünyayı resmederler. Ebubekir Eroğlu da seçtiği kelimelerle düşünce dünyasının resmini çizmektedir.

Şekil 3.7: Sanat İsimlerinde Öne Çıkan Kelimeler

Şair, sözcüklerle anlama doğru bir yol almaktadır. Söz, soyut anlam olarak hareketi temsil etmektedir. Küçük bir sözle başlayıp anlam deryasına doğru keşiflere çıkmanın heyecanı bu sözcüklerde hissedilmektedir. Söz, kelime hakikate doğru yol almaktadır.

Eroğlu'nun şiirlerindeki simgesel dilin örneklerinden biri de söz- şarkı-hakikat kelimeleridir. Sözden hakikate doğru çıkılan yolculuğun meşakkati ve sorumluluğunu Aydoğan Kara (2018: 132) "Eroğlu'nun şarkı olarak ifade ettiği elbette, bizim medeniyetimiz, geleneğimiz, bizi biz yapan kimlik değerlerimizin bütünüdür. 'Şarkı' ya ihtiyaç duyulduğunun da farkında olunması gerekir. Şair, yükünün büyüklüğünün ve yüceliğinin farkındadır. Hakikati bilmek, onun aktarımcısı olmayı dayatır. Bu yüzden şair, "kaygı" ya düşer. Bu kaygı, varoluşçu felsefenin sacayaklarından olan *ötekinden sorumlu olma* yaklaşımını hatırlatır. Buna, şiirde de açık edilen biçimde, kaygı duymanın bir ontolojik konumlanma biçimi olarak eklenebileceğini söylemek mümkündür" şeklinde dile getirmiştir.

3.2.7. Vücut ve Organ ile ilgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 122'dir. Vücut- organ isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.9: Vücut- Organ İsimleri

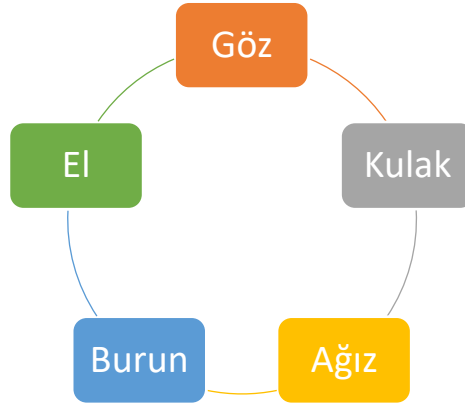
No	Kelime	Frekans
1	göz	21
2	yüz	12
3	ayak	11
4	kafa	10
5	el, adım	7
6	baş, dil	6
7	dudak, kulak	4
8	ağız, nefes, yürek, sırt, alın, kan	3
9	beden, saç	2
10	tel, omuz, suret, boyun, kalp, fer, damak, gırtlak, bağır, perçem, kol, boy	1

Vücut – Organ isimlerinin seçili şiirlerde bu düzeyde kullanılması şairin yaşama dair fikirlerinin somut delilidir. Şairin, şiirlerinde her ne kadar soyut bir üst dil kurduğu savunulsa da bu düşüncelerine tanıklık etmek için organ isimlerinden sıkça yararlandığı düşünülmektedir. Bu durum Daşcıoğlu (2011: 65) tarafından tespit edilmiş “Eroğlu şiirini dikkat çekici bir biçimde duyu organlarını faaliyete çağıran bir şiir” olarak nitelemiştir.

Eroğlu'nun şiirlerindeki görme edimi üzerine M. Kevser Baş (2017: 11) şu tespitlerde bulunmuştur: “Âşık ya da yol ehlinin bakışı ve algısı kuşatıcı olmalıdır. Çağın insanı, varlığa hep tek perspektiften bakarak teksesli bir söylemle dillendirir. Şair birtakım kabuller ile algıyı peşinen şekillendiren bir yaklaşıma mahkûm olmaktan korunma hedefi ile yol almaktadır. Çünkü ön kabuller, gerçeğin bir yanını öne çıkarırken başka bir boyutunu örtme eğilimini dayatırlar. Kendisini bu duruma maruz bırakmamaya kararlı olan şair, bu nedenle şiir yazma sürecinin önemli bir aygıtı olarak görme melekesini belli bir eğitime tabi tuttuğuna işaret etmektedir.”

Şairin; karşısındakilerin gerçekliğini görmek için göze, işitebilmek için kulağa, yaşananları anlatmak için dile, dudağa ihtiyacı olduğunun göstergesidir. Aşağıdaki grafikte de şiirlerdeki beş duyu organının hangi kelimelerle temsil edildiği gösterilmiştir.

Şekil 3.8: Beş Duyu Organının Şiirlerdeki Kullanımı

3.2.8. Zaman ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 91'dir. Zaman isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

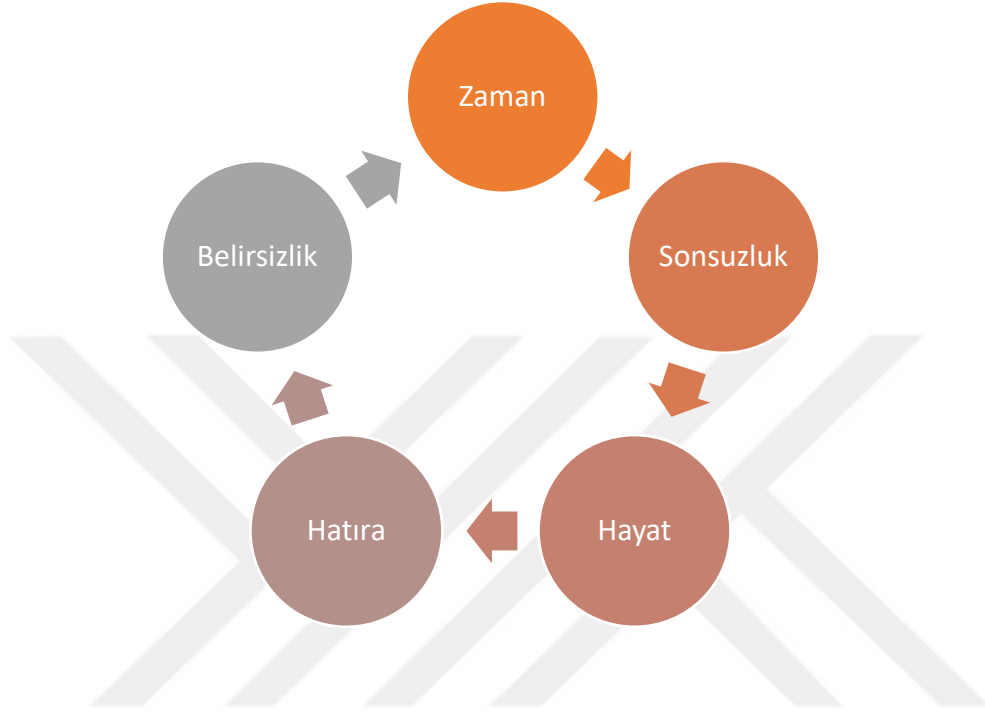
Tablo 3.10: Zaman İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	zaman	20
2	gün	12
3	vakit	11
4	tarih	7
5	gelecek	5
6	gece, mevsim	4
7	karanlık, saat	3
8	sabah, sene, akşam, başlangıç, geçmiş, ebedi	2
9	günaydın, sonbahar, çocukluk, yaz, çağ, gündüz, ilelebet, alaca karanlık, devir, dem	1

Zaman kavramı insan hayatının anlamlı bir ögesidir. Her an insana bahşedilmiş bir hediyedir. Bu kadar önemli bir kavram şairler içinde şiirlerinde önem arz eder. Ebubekir Eroğlu'nun zaman isimlerine bakıldığında en sık tekrar edilen zaman, gün, vakit kelimeleridir. Şair, bu sözcüklerle dünyanın en önemli argümanı olan zaman kavramına dikkat çekmek istemiştir. Eroğlu'nun şiirlerinde, gece, gündüz, saat gibi klişe zaman isimlerinin yanında çocukluk- duygusal ve özel bir his uyandıran-, alaca karanlık, başlangıç- kötü veya iyi olabilen- gibi farklı duygular barındıran özel zaman dilimlerini çağrıştıran isimlerin varlığı da göze

çarpmaktadır. Eroğlu, standart zaman isimlerinin yanında farklı anlamlar taşıyan zaman isimleriyle okuyucularını başka anlam dünyalarına yolculuklara çıkarmaktadır.

Şekil 3.9: Zaman Kavramının Çağrıştırdığı Farklı Kelimeler

Yukarıdaki grafikte ‘Zaman’ kelimesinin Eroğlu’nun şiirlerinde çok farklı kelimelerin anlam dünyalarıyla ilişki kurduğu görölmüştür. Eroğlu’nun şiirlerinde zaman kavramı kimi zaman geçmişı kimi zaman da geleceği temsil etmiştir. Geçmiş insanoğlunun yaşanmışlığı hataları, hüznüleri gelecek de hiç yaşanmamışlığı ve belirsizliğiyle umudu, sevinci hissettirebilir. Eroğlu da şiirlerinde bu duyguları zaman kavramı üzerinden okuyucularına yansıtmıştır.

3.2.9. Deniz ve Denizcilik ile ilgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 90’dır. Deniz ile ilgili isimler ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

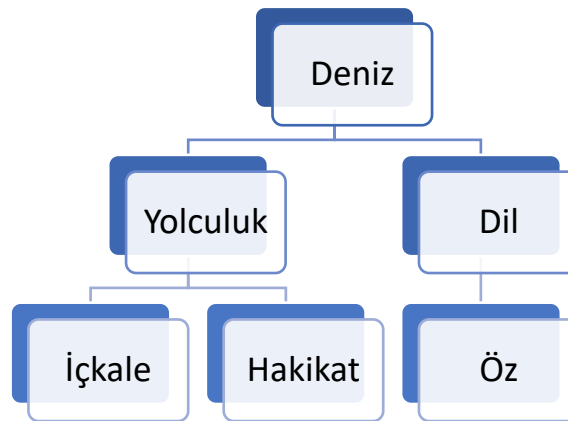
Tablo 3.11: Denizcilik İsimleri

No	Kelimeler	Frekansı
1	deniz	22
2	dalga	19
3	yaka	10
4	kayık, kürek	8
5	sandal	6
6	gemi, iskele	3
7	olta, sahil, liman	2
8	kazık, halat, gelgit, demir, mendirek	1

Deniz, Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde sıkça yer almaktadır. Çalışmaya konu olan şiirlerinde de deniz kelimesi dikkat çekmektedir. İlk bakıldığında sıradan olduğu düşünülen bu kelimenin, şiirlerin içerisindeki kullanımları irdelendiğinde farklı anlamlara kapılar açtığı görülmektedir. Bu durumun şairin kullandığı imgesel bir dilin sonucu olduğu düşünülmektedir.

Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde geçen 'deniz' teması üzerine Ünal (2015: 70) "Şiirlerinin ilerleyen akışında bir deniz tahayyülü bulunmaktadır. Hatta bir adım ileri gidersek onun şiirindeki denizi dile eşitleyebiliriz. Deniz= Dil. Şair, karadan denize doğru değil, metaforik bir denize, dile doğru firar edebilir" diyerek düşüncemizi doğrulamaktadır. Deniz ve denizcilik üzerine kullanılan diğer isimler kayık, kürek, gemi vb. isimlerle şair yaptığı dilsel yolculuğu bütünleştirmiştir. Şair, soyut bir mesele olan gönül yolculuğunu somut isimlerle canlandırıp sembolleştirmiştir.

Şekil 3.10: Eroğlu'nun şiirlerindeki Deniz Kavramının Çağrışımları

Şekil 3.10’ da deniz kelimesinin şairin üslubundaki özel yeri görülmektedir. Eroğlu’nun şiirleri yolculuk teması üzerine kuruludur. Bu yolculuğun somut görüntüsünü deniz ve denizle ilgili kelimelerle gerçekleştirmektedir. Asıl amaç Öz’e, İçkale’ye, Hakikate ulaşabilmektir. Hakikat olan da geçmişte bütün saflığıyla geride kalan ‘Gelenek’ tir. Yukarıdaki kelimelerin ardında saklı kalan gerçek anlam ‘Gelenek’ tir.

Ebubekir Eroğlu, gelenek bilinci taşıyan, bu konuya önem veren hatta Divan edebiyatı sanatçılarının eserlerine nazireler yazan bir şairdir. “Ebubekir Eroğlu kendisinden önce gelen usta şairlere bazı nazireler yazarak hem onlara hürmetini sunmuş hem de geçmişimizde kalan zenginliklerimizi yeni bir ses, yeni bir üslup ile çağımıza göre yeniden yorumlayarak hayal dünyamıza sızmıştır. Daha da özetleyecek olursak Ebubekir Eroğlu nazirecilik geleneğini sürdürerek, geçmiş ile bağları incelen bir nesil için gelenek ile gelecek arasında bir köprü vazifesi görmüştür” (Kasva, 2015: 105).

3.2.10. Terimler ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 78’dir. Terimler ile ilgili isimler ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.12: Terim İsimler

No	Kelime	Frekans
1	şahit	6
2	bilgi	5
3	sınav, cevap, görüş,	4
4	taraf, çizgi, hüküm, emanet	3
5	denge, haber, zamir, vaha, suç, hesap, tanık, başkalaşma, kanun	2
6	matematik, ders, sayı, delil, tespit, müzakere, kare, laf, ad, bölüm, nokta, telaffuz, usul, teminat, takip, soru, örnek, doküman, muhatap, çevrim, hemicins, misal, cins, medhal, giriş	1

Terim, bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelimeye denilir. Şair, incelenen şiirlerinde pek çok terim ismine yer vermiştir. Matematikten hukuka, coğrafyadan edebiyata fiziğe kadar farklı alanlardan isimlerin kullanıldığı görülmüştür. Bu farklılıktaki kullanım şairin kelime zenginliğinin bir diğer göstergesi durumundadır.

Şekil 3.11: Terim İsimlerinde Öne Çıkan Kelimeler

Yukarıdaki şekilde öne çıkan terimler âdeta bir mahkeme ortamını sembolize etmektedir. Şair, şu an yaşanan dünyadaki olumsuzluklar, yanlışlıklar ile gerçek gördüğü geçmişi, gelenek bilincini karşılaştırmaktadır. Zaman zaman da bir hâkim edasıyla bugünü yargılamış, zamanın kaybettirdiklerine tanık olmuştur.

3.2.11. Duyular ile İlgili İsimler

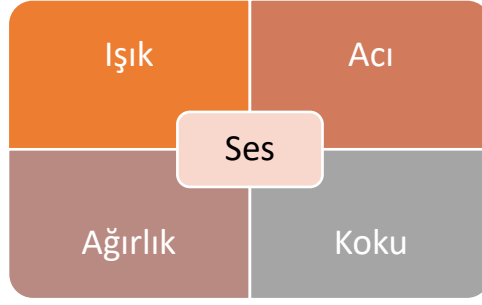
Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 77'dir. Duyular ile ilgili isimler ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.13: Duyu İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	ses	16
2	ışık	11
3	acı	8
4	koku	5
5	yankı	4
6	tat, çile, serinlik, bakış	3
7	sessizlik, tazelik, gürültü, ağırlık, kuru, aydınlık	2
8	sıcak, yaş, uğultu, esinti, nem, sancı, sızı, titreşim, huzme	1

Duyular ile ilgili isimler, beş duyu organıyla algılanabilen kavramlara verilen isimlerdir. Ebubekir Eroğlu, yaşama dair düşüncelerini dile getirdiği şiir dünyasında duyu organlarından yararlanan isimlere sıkça yer vermiştir. Görme duyusuyla ışığı, aydınlığı; dokunma duyusuyla yaşı, nemi, kuruyu; işitme duyusuyla yankıyı, sesi; tatma duyusuyla acıyı, tadı; koklama duyusuyla kokuları dile getirmiştir.

Şekil 3.12: Şiirlerde Öne Çıkan Duyu İsimleri

Şekil 3.12’de en sık tekrar edilen kelimenin ses olduğu görülmektedir. Ses, varlığın ispatıdır. Gönüldekinin dile gelmiş şeklidir.

3.2.12. Eşya ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 75’tir. Eşya isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

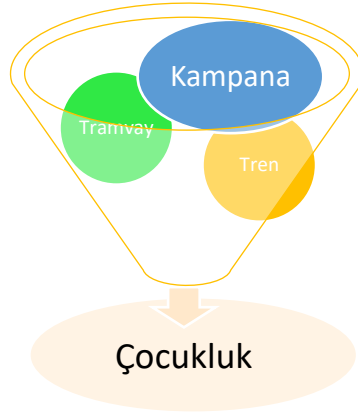
Tablo 3.14: Eşya İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	yük	5
2	ev, merdiven, kapı	4
3	köpük, perde, para, fotoğraf	3
4	ocak, tren, kilit, kanca, ekran	2
5	örtü, yorgan, beşik, çengel, fener, gazete, dergi, ilaç, mihenk taşı, bank, hamur, torba, ayna, kalem, nesne, saksı, lokomotif, kazan, mum, anahtar, sütun, basamak, sarnıç, yapı, pota, eşya, harita, biblo, inci, araba, kampana, televizyon, tramvay, kutu, fitil, tel	1

Eroğlu’nun incelen şiirlerinde insan yaşamının günlük ihtiyacı olan pek çok eşyayı görebilmekteyiz. Şairle yaptığımız görüşme sonucunda elde ettiğimiz bilgiye göre tren, yük, kazan, lokomotif gibi isimler onun çocukluk yıllarına ait kelimelerdir. Babasının tren kazanlarında çalışmak için sınavlara girdiğini öğrenmemiz neticesi bu tarz kelimelerin şairin çocukluk hayatından bir kare olduğunu düşünmemizi sağlamıştır. Keza gazete, dergi gibi isimler de şairin edebiyat dünyasındaki varlığının ispatı olan diğer eşya isimleridir. Eroğlu, bütün bu kelimelerle şiirlerinde yaşamından izler bırakmıştır.

Şekil 3.13: Şiirlerde Geçen Eşya İsimleri

Şekil 3.13'te yer alan eşya isimleri şairin çocukluk yıllarından izler taşımakta ve o yılları temsil etmektedir. Ebubekir Eroğlu'nun çocukluk yıllarında babası Devlet Demir Yollarında çalışmıştır. O yılları anlattığı Bentler şiir kitabındaki 65. Bentten elde edilen bilgiler doğrultusunda şairin şiirlerinde yaşantısından izlekler sunduğu söylenebilir.

3.2.13. Kaos, Karmaşa ile ilgili isimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 70'dir. Kaos, Karmaşa isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.15: Kaos, Karmaşa İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	güç	7
2	teslim, karar	5
3	karmaşa,	4
4	baskı, çılgılık	3
5	darbe, düğüm, pay, düzen, sallantı, mücadele, engel, fırsat, âfet,	2
6	dalavere, çözümsüzlük, çözüm, nezaret, şiddet, kahraman, çalkantı, bakımsızlık, zahmet, talan, çöküntü düğüm, darmadağınık, zarar, dolambaç, girdap, hedef, hücum, tayin, tartışma, mesele, sefer, kaynak, gösteri, tedbir	1

Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirleri irdelendiğinde kaos, karmaşa anlamı taşıyan isimler dikkat çekmiştir. Bu isimler ayrıntılandırıldığında şairin toplumsal meselelere olan hassasiyeti öne çıkmaktadır. Ulaşılmak istenen düşüncelere giden

yollardaki sorunlar, sıkıntılar bu başlık altındaki isimlerle somutlaştırılmıştır. En sık tekrar edilen güç, teslim olmak, karmaşa gibi isimlerle âdeta belli bir düşünce uğruna girilen yoldaki mücadele dile getirilmiştir. Şairin şiirlerindeki kaçış temasının beslendiği kaynak bu bölümdeki isimlerle vücut bulmuştur.

Kaos isimleri adı altında almadığımız önemli bir kelime de sürgün kelimesidir. Kalabalık- topluluk isimlerinde aldığımız bu kavram içerisinde kaosu onunla birlikte de kaçış temini çağrıştırmaktadır. Sürgün kavramı üzerine şair “... İnsanın sürgünlüğünü hissetmesi için illa başka yere gitmesi gerekmiyor. Kendini evinde hissetme duygusu zayıflamışsa bu duyguyu iten, boğan bir durum varsa insanda sürgün olduğu hissi ortaya çıkıyor” (Tokay, 2006: 2) demiştir. Şairin şiirlerinde var olmaya başlayan huzursuzluk bir sürgün duygusu yaratıyor. Bu da kaçış temini doğurmaktadır. Tiken’e göre (2011: 85) kaçış teminin nedeni “Türk şiir geleneğini özgün anlatımlarla yeniden yorumlayan şair, asırlar ötesinden günümüze ses veren köklü söyleyişi içselleştirir. Geçmişin kültür mirası şiirlerinde çağın kirlenmişliğine ve kaybolan değer yargılarına karşı bir tepki olarak da hissettirir kendini” diyerek geçmişe özlem, çağın yapaylığı şairi kaçış temasına götüren nedenler olarak sıralanabilir.

Şekil 3.14: Şiirlerdeki Kaos Temasını İçeren Kavramlar

Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde hissedilen kaos teminin beslendiği kaynaklar Şekil 3.14'te gösterilmiştir. Şairin dizelerinde kendini ele veren huzursuzluğun, tepkinin, yalnızlığın sonucu olarak kaos teması ortaya çıkmıştır.

3.2.14. Gündelik Hayatla İlgili Somut İsimler

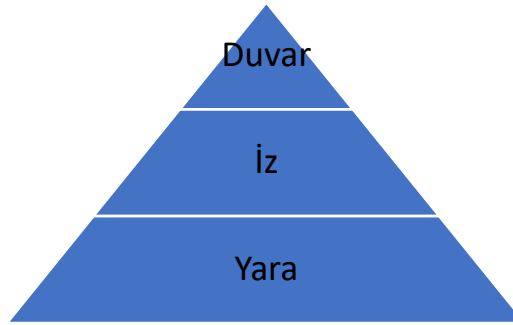
Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 53'tür. Yaşam ölüm ile ilgili somut isimler ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.16: Gündelik Hayatla İlgili Somut isimler

No	Kelime	Frekans
1	Duvar	8
2	İz, Yara	5
3	Parça, Gölge	4
4	Görüntü	3
5	Ziyaretçi, Armağan	2
6	Oyun, Kıvam, Şikâyet, Deprem, Kutlama, Ödül, Meşguliyet, Kalıntı, Ağıt, Davet, Yaş, Hareket, Cüzamlı, Kayıt, Turist	1

Bu grupta farklı alanlardan isimler bir arada sınıflandırılmıştır. Yaşamın içinde her şey mevcuttur. Duyu organlarımızla kavrayabildiğimiz yaşam akışında var olan somut isimlerin şairin şiirlerinde de yer aldığını görebiliriz.

Şekil 3.15: Gündelik Hayatla ilgili Öne Çıkan Kelimeler

Yukarıdaki grafikte en sık tekrar edilen gündelik somut isimler yar almaktadır. Duvar kelimesi özellikle incelendiğinde somut anlamının yanı sıra soyut anlamda da kullanıldığı görülmüştür. Duvar, bazı dizlerde içinde yaşanan hayattaki olumsuzluklar, engeller olarak karşımıza çıkmıştır. Yara ve iz kelimeleri de somut anlamı yanı sıra yaşanmış kötü deneyimlerin bir nişanesi olarak da kullanılmıştır.

3.2.15. Özel İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 34'tür. Özel isimler ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.17: Özel İsimler

No	Kelime	Frekans
1	Elif	4
2	Bâbîâli, Kız Kulesi	3
3	Simurg	2
4	Maslak, Üsküdar, Laleli, Eminönü, Dikilitaş, Sirkeci, Rumeli, Girit, Rodos, Midilli, Toroslar, Akdeniz, Erciyes, Palandöken, Güneydoğu, Fırat, Dicle, Boğaziçi, Salacak, Norveç, Yunus, Dersaadet,	1

Eroğlu'nun incelenen şiirlerine bakıldığında özel isim olarak kullanılanların genellikle yer isimleri olduğu fark edilmiştir. Bu yer isimleri de incelendiğinde İstanbul'un tarihi semtleri olması dikkat çekmiştir. Şair, eski İstanbul semtlerini şiirlerinde yeniden canlandırarak geçmiş ile bugün arasında bir yol kurmak istemiştir. Tarihsel yolculuğunu bu mekanlar eşliğinde gerçekleştirmiştir. Hatta daha da eskilere giderek Türkiye'nin Osmanlı İmparatorluğu yıllarında sahip olduğu şehirlere- Rumeli, Rodos, Midilli- de yer vererek o görkemli zamanlara özlemine de dile getirmek istediği düşünülebilir.

İncelenen şiirlerde geçen diğer özel isimler şairin yaşadığı coğrafyadan izler taşıyan dağlar, denizler, bölge isimleridir. Şairin hayatına dair ipuçları vermesi konusunda önemlidir.

Özel isimler arasında değerlendirilen diğer iki önemli isim Simurg ve Norveç'tir. Bu iki kelime şairin imgesel dilinin örnekleri olarak kullanılmıştır. Simurg, efsanevi bir kuş türüdür. Şair, mitolojik bir ismi dizeleriyle bağdaştırarak şekillendirmiştir. Norveç ismi de Norveçlilerin coğrafi konumu gereği kısa bir bahar geçirmeleri üzerinden bir benzetme aracı olarak kullanılmıştır.

Şekil 3.16: Şiirlerde Öne Çıkan Özel İsimler

Şekil 3.16’da öne çıkan isimler İstanbul şehrini işaret etmektedir. İstanbul eski, güçlü dönemlerinde aktif olarak kullanılan semtlerinin adları yer almaktadır. Ebubekir Eroğlu bu şehirlere ve o döneme, o dönemin yaşantısına duyduğu özlemi bu isimlerin kullanımıyla bağdaştırabiliriz. Eroğlu, Osmanlı’nın geçmişteki güçlü yıllarına özlemini Rodos, Midilli, Girit isimleriyle de göstermek istemiştir. O yıllarda Osmanlı toprağı olan bu şehirlerin kaybı onu derinden üzmüştür.

3.2.16. Meslekler ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 28’dir. Meslek isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

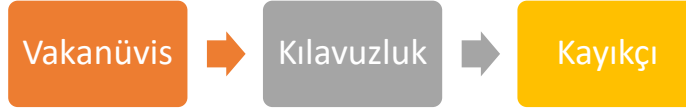
Tablo 3.18: Meslek İsimleri

No	Kelime	Frekansı
1	vakanüvis	5
2	kayıkçı	3
3	usta, ressam, hamal, kaptan, gezgin	2
4	balıkçı, mühendis, adli tıp uzmanı, uzman, gemici, bahçıvan, haberci, rehber, bekçi, kılavuzluk	1

Eroğlu, farklı meslek gruplarına şiirlerinde yer vermiştir. Bu grupta en sık tekrar edilen vakanüvis ismi şairin düşünce dünyasında büyük öneme sahip olan bir meslektir. Vakanüvis, Türkçe Sözlük’te (2005: 2075) “Osmanlı devletinde zamanın olaylarını tespit etmek ve yazmakla görevli olan devlet tarihçisi” olarak tanımlanmaktadır. Şairin ideali olan gelenek ile yeniden bağ kurma çabasında önem arz eden bu meslek ismine önem vermesi de durumun doğal bir sonucudur. Tarih,

onun şiirlerinde önemli bir mevzudur. Diğer meslek isimleri de şairin anlatmak istediği ve özenle kurduğu bir üst dilin neticesinde sembolleşmiş isimlerdir.

Şekil 3.17: Şiirlerde Geçen Meslek İsimleri

Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde geçen meslek isimlerinde öne çıkan isimler Şekil 3.17'de gösterilmiştir. Vakanüvis ismi dikkat çekicidir. Şairin bu kelimenin ardında gelenek vurgusu yatmaktadır. Geçmişe ait güzelliklere doğru çıktığı yolculukta kayıkçı yol gösteren bir kılavuz görevindedir.

3.2.17. İnsan ve İnsan İlişkileriyle İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 24'tür. İnsan rolleri isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

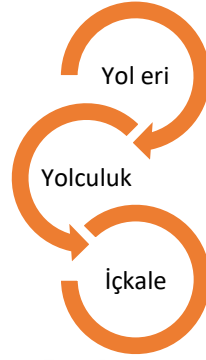
Tablo 3.19: İnsan İlişkileri İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	insan	10
2	adam, komşu,	3
3	dost, ata	2
4	efendi, baba, akraba, yol eri	1

Ebubekir Eroğlu, varoluşu sorgulayan ve bu konuda insanları da sorgulamaya davet eden bir şairdir. Şiirleri de böyle bir temel üzerine kuruludur. Bu gruptaki en dikkat çekici isim "Yol eri" ismidir. Belli bir ideal için yola düşmüş bir kişiliği temsil etmektedir. Güngör (2014: 80), Ebubekir Eroğlu'yu "O patikalardan ana yola çıkarken arkasında çoğu defa kimsenin yürüyüp yürümediğine aldırmaksızın yolu kendisi ve meselesi için yürüyen bir yol adanmış ve kişisidir." şeklinde tanımlamıştır. Şairin bu tarz kullanımı Güngör'ün de tanımladığı kişilik özelliğine, poetikasına, anlatısına uygun farklı bir isim olarak dikkat çekmektedir. Şair, düşüncesine uygun farklı bir adlandırma ile kelime

dünyasına yeni bir sıfat, unvan kazandırmıştır. Diğer isimler de günlük hayattan, yaşamın içinden izler sunmaktadır.

Şekil 3.18: Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Öne Çıkan İnsan Rollerini

Eroğlu'nun seçme şiirlerinde geçen insan rolleri kategorisinde öne çıkan isim 'yol eri' kelimesidir. Yol eri kelimesi Eroğlu'nun şiirlerinde kilit isimdir. Yol eri, yola düşme cesareti olan kişilere verilebilecek bir sıfattır. Bu yüzden yolculuk ve yolculuğun yapıldığı güzergâhın adı olan içkale isimlerini de beraberinde çağrıştırmaktadır.

3.2.18. Kalabalık – Topluluk ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 16'dır. Kalabalık, topluluk isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

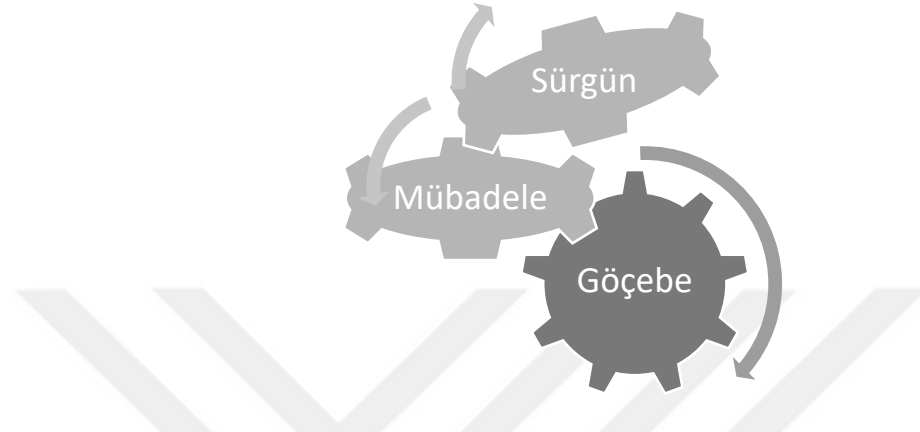
Tablo 3.20: Kalabalık, Topluluk İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	Orman	7
2	Göçmen, Mübadele	2
3	Ordu, Kafile, Halk, Sürgün, Göçebe	1

Şairler, şiirlerinde kendi hayatlarından kesitler sunmaktadırlar. Eroğlu da çok uzun yıllar İstanbul gibi metropol bir şehirde yaşamış bir şair olduğundan kalabalık, topluluk isimlerine yer vermesi olağandır. İncelenen şiirlerinde de şairin İstanbul şehrinden oldukça etkilenecek ele aldığı şiirleri mevcuttur. Bu tarz şiirlerinde de okuyucularını eski İstanbul'dan günümüz İstanbul'una tarihî bir yolculuğa çıkarmıştır. Savaşlar, sürgünler, mübadeleler vb. kalabalıkları temsil

eden isimleri şiirlerinde kullandığı görülmüştür. Ayrıca şair, Türkçenin güzel bir yaratma gücü olan “ler/ lar” ekleriyle de çoğul isimler oluşturarak anlatıma güç kazandırmıştır.

Şekil 3.19: Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Öne Çıkan Topluluk İsimleri

Şekil 3.19'da öne çıkan topluluk isimleri Eroğlu'nun kaçış temasının yansımasıdır. Şair, günümüz yaşantısından bunalmış, sıkılmış, mutsuz olmuş ve kendini mübadeleyle, zorla sürgünde olan göçebe gibi hissetmiştir. Yani Eroğlu gelenekten uzak kalmasının manevi acısını günümüz yapaylığında yalnızlaşarak yaşamaktadır. Bu kelimeler şairin yaşadığı huzursuzluğunda nedenidir.

3.2.19. Yiyecekler ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 13'tür. Yiyecek isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.21: Yiyecek İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	meyve	8
2	sebze, ıhlamur, tuz, simit, azık	1

Yiyecek isimlerindeki kullanımın az oluşunu şairin, ruh âlemini doyurma güdüsünün ağır basmasının bir sonucu olarak görebiliriz. Şair, incelenen şiirlerinde belli bir ideale vurgu yapmakta, bu konulara dikkat çekmek istemektedir. Bunun sonucu olarak da somut yaşantıya dair kalıpları daha az kullandığı düşünülebilir.

Şekil 3.20: Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Yiyecek İsimleri

Şekil 3.20'de öne çıkan isimler Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde somut yaşantıya dair kullanılan kelimelerdir. İnsan yaşamının devamı için vazgeçilmez unsur olan yiyecek isimleri şiirlerde de yaşamın devamı için elzem olan kelimelerdir.

3.2.20. Hayvanlar ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 13'tür. Hayvan isimleri ve sıklık frekansları şöyle bir tablo ile gösterilebilir:

Tablo 3.22: Hayvan İsimleri

No	Kelime	Frekans
1	kuş	7
2	kanat, yunus, yarasa, geyik, tırtıl, martı	1

Şairin seçili şiirlerindeki hayvan isimlerinin frekans sayısının az olması onun hayvan isimlerini şiirlerinde az kullandığını göstermez. Tabiat isimleri oldukça yüksek frekanslarda olan şairin, tabiatın olmazsa olmazı olan hayvan isimlerine küçük bir yer ayırması doğru olamaz. Bu oranlar seçili şiirler içerisinde hayvan isimlerinin daha az geçtiğini kanıtlamaktadır. Ayrıca hayvan isimlerinin bu kadar az sayıda geçmelerine rağmen farklı türlerde -havada, karada, denizde- olmaları şairin hayal dünyasının zenginliğinin sonucudur.

Şekil 3.21: Eroğlu'nun Seçme Şiirlerindeki Hayvan İsimlerinin Anlam Şeması

Ebubekir Eroğlu'nun Őirlerinde en sık rastlanılan hayvan ismi kuş'tur. Bu seçim bilinçli bir tercihin neticesidir. Kuşlar gökyüzünde sonsuzluğa ve özgürlüğe kanat ırpar. Şairin iēinde bulunduğu huzursuzluk temi, zgrlğu ęađrıŐıran, masmavi gökyüzünü hatırlatan kuşlar aracılığıyla umuda, mutluluğa, iyiliğe ęevrilmektedir.

3.2.21. Yerel (Mahallî) İsimler

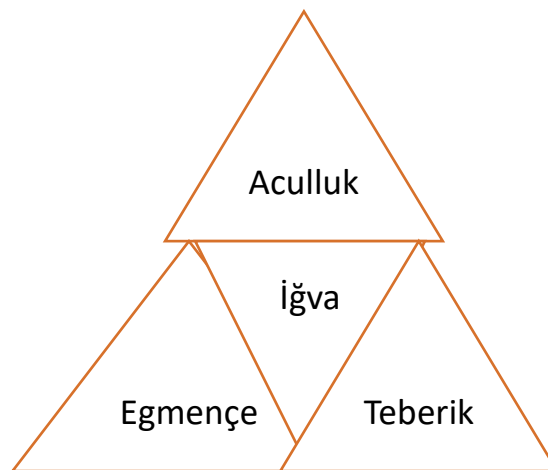
Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değer 4'tür. Yerel isimler ve sıklık frekanslarını Şöyle bir tablo ile gösterebiliriz:

Tablo 3.23: Yerel İsimler

No	Kelime	Frekans
1	burgaē, teberik, egmeņē, iğva	1

Bu gruptaki isimler Şairin kelime zenginliğinin diğer bir ispatıdır. Eski kullanım olan bu isimlere kelime dünyasında yer vermesi hem Trkēenin dil zenginliği iēin hem de Şairin bu dil zenginliğini okuyucularına tekrardan hatırlatarak unutulmaya yüz tutmuş eski kullanımların gün yüzüne ęıkarması aēısından ęok önemlidir. Türk dili aēısından bu kelimelerin kullanımı Şairin dil bilincinin de bir göstergesidir.

Şekil 3.22: Ebubekir Eroğlu'nun Şiirlerindeki Yerel İsimler

Şair, Şekil 3.22'de gösterildiği üzere eski kullanımda kalmış günümüzde ęok tercih edilmeyen dört adet eylem kökenli kelimeleri Şiirlerinde kullanarak hatırlanmasını sağlamıştır. Şairin bu kullanımında Türk diline ne kadar önem

verdiğini ve Türkçenin zenginliğini bir kez daha gözler önüne serme çabasını görebiliyoruz.

3.2.22. Renk ile İlgili İsimler

Bu gruptaki isimlerin toplam sıklık değeri 4'tür. Renk isimleri ve sıklık frekanslarını şöyle bir tablo ile gösterebiliriz:

Tablo 3.24: Renk İsimleri

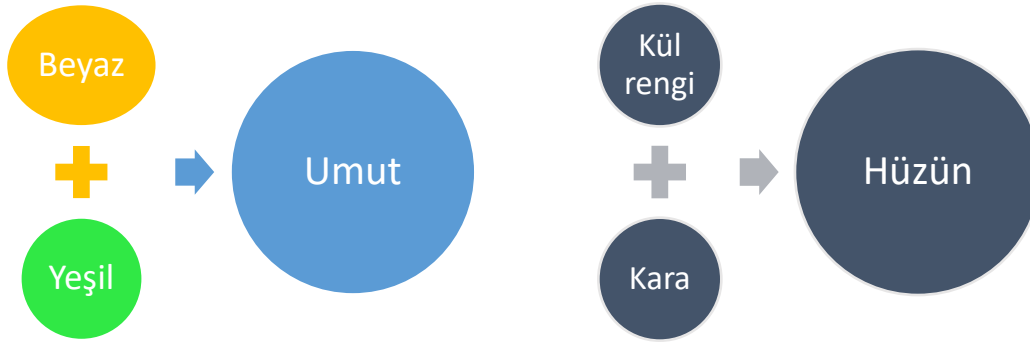
No	Kelime	Frekans
1	kül rengi, kara, beyaz, yeşil	1

İsim kategorisinde en az kullanılan gruptur. Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde genel olarak soyutluk teması öne çıktığından seçili şiirlerde de renk isimlerine fazlaca yer verilmediği görülmüştür. Fakat az sayıda olsa kara, beyaz ve kül renkleri şairin anlatılarının bir imgesi olduğunu düşündürmektedir. Şiirleriyle anlatmak istediği güzel, umutlu yarınlar beyaz ve yeşille, karanlık, kötü umutsuz düşünceler külrengi ve kara isimleriyle sembol oluşturmuştur.

“Muayyen bir sahada çalışan insan, nasıl o sahanın meselesini daha iyi kavrar ve saha ile alakası olmayanlardan çok daha fazla bilgi kazanırsa, tıpkı bunun gibi mizacı, karakteri veya sanat görüşü dolayısıyla muayyen temeller ve kelimeler üzerinde ısrar eden bir şair yahut yazar da bunların çeşitli imkânlarını keşfeder; âdeta bunlar üzerinde bir nevi his ve dil ihtisası yapmış olur” (Kaplan 1983: 211).

İsimler şair ve yazarların eserlerinde en sık kullanılan kelime türlerindedir. Bu yüzden hangi isimlerin sık kullanıldığının tespiti o şair ya da yazarın üslubu hakkında ipuçları vermektedir. Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde geçen isimler de onun hayata bakışı ve üslubu hakkında bilgi vermektedir.

Şekil 3.23: Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerindeki Renk Sembolleri

Ebubekir Eroğlu şiirlerinde renkleri de sembol olarak kullanmıştır. Onun şiirlerinde yukarıdaki şekilde de görüldüğü üzere yeşil, beyaz umudu; külrengi, kara hüznü temsil etmektedir. Şiirin temasına göre renk seçimi yapan şair renklerin barındırdığı anlam gücünden yaralanarak anlatımını güçlendirmiştir.

Konularına göre gruplandırdığımız isimlerin toplam isim sayısına göre oranları şöyle bir tabloyla gösterilebilir:

Tablo 3.25: Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerindeki İsimler Tablosu

İsimler	Toplam sayısı (2031)	Gruptaki İsimlerin Toplam İsim Sayısına Oranı (%)
Tabiat ile İlgili İsimler	303	% 14
Yer- Yön ile İlgili İsimler	302	% 14
Din ve Tasavvuf ile İlgili İsimler	190	% 9
Gündelik Hayatla İlgili Soyut İsimler	178	% 8
Duygu Belirten İsimler	143	% 7
Sanat ile İlgili İsimler	123	% 6
Vücut ve Organ ile İlgili İsimler	122	% 6
Zaman ile İlgili İsimler	91	% 4
Deniz ve Denizcilik ile İlgili İsimler	90	% 4
Terimler ile İlgili İsimler	78	% 3,8
Duyular ile İlgili İsimler	77	% 3,7
Eşya ile İlgili İsimler	75	% 3,6
Kaos, Karmaşa ile ilgili İsimler	70	% 3,4
Gündelik Hayatla İlgili Somut İsimler	53	% 2,6
Özel İsimler	34	% 1,6
Meslekler ile İlgili İsimler	28	% 1,37
İnsan ve İnsan İlişkileri ile ilgili İsimler	24	% 0,18
Kalabalık- Topluluk ile İlgili İsimler	16	% 0,78
Yiyecekler ile İlgili İsimler	13	% 0,64
Hayvanlar ile İlgili İsimler	13	% 0,64
Yerel (Mahallî) İsimler	4	% 0,19
Renkler ile ilgili İsimler	4	% 0,19
Toplam Kelime Sayısı	5058	
Toplam İsim Sayısı	2031	
İsimlerin Toplam Kelime Sayısına Oranı	% 40,1	

3.3. Zamirler

Zamirler, nesnelere temsil veya işaret suretiyle karşıl原因 kelimelerdir. Varlıkların ismini vermeden onların yerini tutan kelime türleridir. Zamirleri ‘aktör’ kelimelerdir. Çünkü zamirler, isimlerin öz karşılıkları değil, ancak onların temsilcileridir. Ergin (1988: 304).

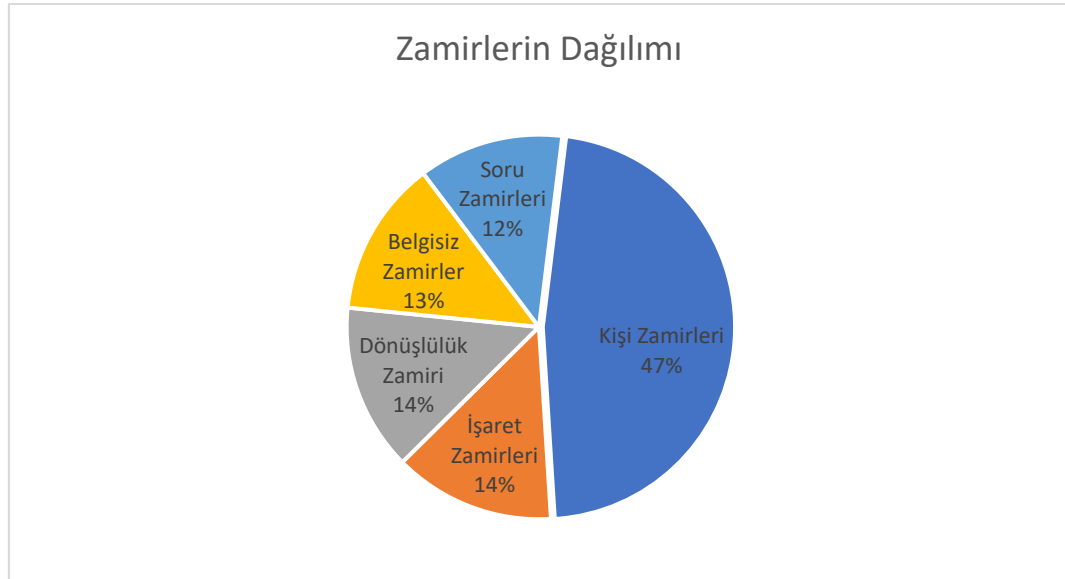
Ebubekir Eroğlu’nun seçme şiirlerinde 221 kez zamir kullanılmıştır. Kullanım sıklığı en yüksek olan zamir çeşidi 104 defa kullanılarak kişi zamirleridir.

Şiirlerde kullanılan zamirlerin türlere göre dağılımı ve yüzdelik oranları aşağıdaki tablo ve grafikte gösterilmiştir:

Tablo 3.26: Zamirlerin Dağılımı

Zamirler	Toplam Sıklıkları
Kişi Zamirleri	104
İşaret Zamirleri	30
Belgisiz Zamirler	29
Soru zamirleri	27
Dönüşlülük Zamiri	31
Toplam	221

Şekil 3.24: Zamirlerin Dağılımı

Şiirlerde kullanılan zamirler türleri ve sıklık frekansları ile aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 3.27: Zamir Çeşitleri

Kişi Zamirleri	İşaret Zamirleri	Belgisiz Zamirler	Soru Zamirleri	Dönüşlülük Zamiri
Ben (48)	Ora (5)	Biri (8)	Ne (15)	Kendi (31)
Sen (7)	Bura (10)	Diğeri (1)	Neler (3)	
O (24)	Bu (8)	Kimse (5)	Nerede (2)	
Biz (12)	Bunları (1)	Birbiri (5)	Kim (5)	
Siz (6)	Onlar (2)	Hepsi (2)	Nereye (1)	
Onlar (7)	Öyle (3)	Herkes (7)	Neden (1)	
	Ötede (1)	Neye (1)		
Toplam 104	Toplam 30	Toplam 29	Toplam 27	Toplam 31
Toplam Zamir Sayısı: 221				

Bu tabloya göre 48 kez kullanım frekansı ile en sık kullanılan “ben” kişi zamiridir. Bu durum Ebubekir Eroğlu’nun hayatın içinde var olan olaylara bizzat tanık olduğunun kalıp ifadesidir. Şair, anlatmak istediklerinin kim tarafından dile getirildiğine ve karşısında muhatap olarak kime seslendiğini belirtmek, vurgu yapmak istediğinden kişi zamirlerine sıkça yer vermiştir. Ayrıca diyalog tarzı oluşturulan bir dil özelliği olarak senli benli bir konuşma dili de bu zamirlerin sık kullanım nedeni olabilir.

İkinci olarak yüksek frekansta tekrar edilen zamir “kendi” dönüşlülük zamiridir. Kendi zamiri, anlamı gereği yaptığı işten etkilenen bir nevi kişi zamiri olan bu zamirin sık tekrarı da Ebubekir Eroğlu’nun, kişiye sorumluluk verme, yapılan işteki bireyselliği vurgulama ya da evrendeki kişisel sorumlulukları hatırlatma nedeniyle kullanıldığı düşünülmektedir.

“Evvelden *beni* bekliyor gibi duruyor daldaki kuş

Şükür ki karşılıyor *beni*, orman kuşları,

Simurg’un, adı ile bir araya getiremediğim hemcinsleri”

(Derede, İçkale)

“*Kendi* yükünü *kendisi* sırtına atarken yakaladığım

Bir fotoğraf karesine giren turistler meydanın köşesinde,

Semazenlerin dünyaya kayıtsızlığına benzer

Dönüp durmasıyla baş dönmesinin etkisini gidermek için

Şehri kolaçan etmişler.”

(Eşikte, İçkale)

3.4. Sıfatlar

Sıfatlar isimleri şekil, renk, miktar, boyut vb. özelliklerle niteleyen isim soylu sözcüklerdir. Sıfatlar, genellikle isimlerin önüne gelerek onları belirten ya da niteleyen sözcüklerdir. Şekilci bakış açısıyla açıklandığında isimlerin öncesinde gelme şartı olduğu belirtilir. Fakat isimlerden sonra gelip isimleri niteleyip belirten sıfatlar da mevcuttur. Bu tür sözcükler için Saldere (2001: 81,82) yargı sıfatı terimini kullanmıştır. Daha sonra Arıcan da (2007: 86) tezinde sıfatlar başlığı altında yargı sıfatları için de ayrı bir alt başlığa yer vermiştir.

Çalışmada incelenen şiirlerde de bu tarz yargı sıfatlarının varlığından dolayı sıfatlar iki başlık altında incelenecektir.

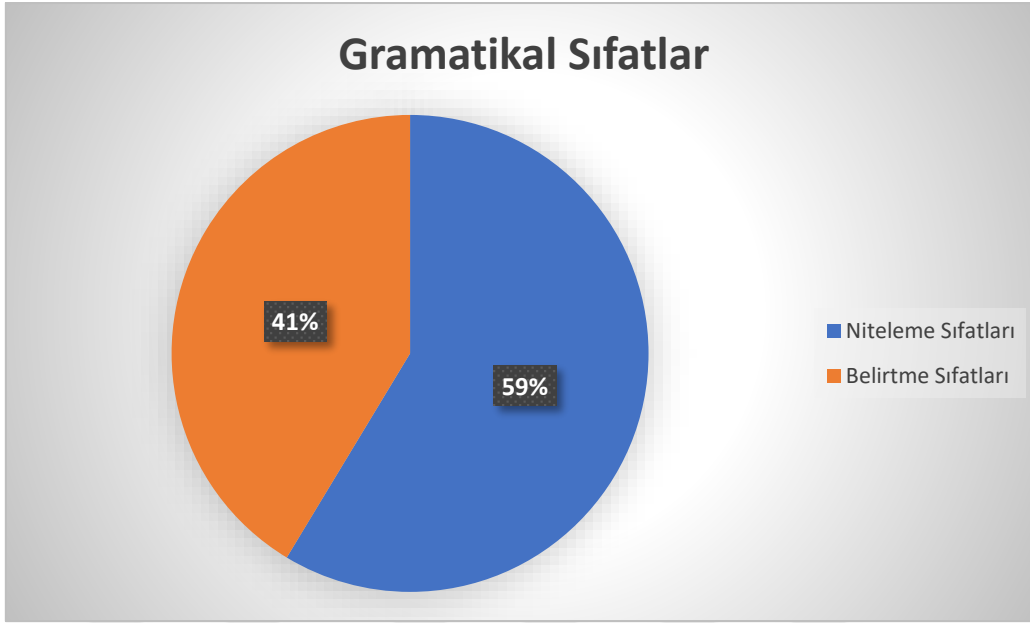
3.4.1. Gramatikal Sıfatlar

Gramatikal sıfatlar, bir ismin önüne gelerek onu niteleyen ve belirten sıfatlara denilmektedir. Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde 474 sıfat kullanılmıştır. Bu sıfatların 196'sı belirtme, 278 tanesi niteleme sıfatıdır.

İncelenen şiirlerdeki belirtme sıfatlarının 135'i belgisiz, 46'sı işaret, 13'ü sayı, 2'si soru sıfatı olarak kullanılmıştır. Yargı sıfatlarının sayısı ise 12'dir.

Niteleme sıfatları ile belirtme sıfatlarının oranı aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

Şekil 3.25: Gramatikal Sıfatlar

Çalışmada 278’i nesnel nitelik bildiren sıfatlar, 118’i ise nesnel hareket vasfını bildiren sıfat- fiillerden oluşan sıfatlardır. Çalışma üslup çalışması olduğundan sıfat- fiillerden oluşan sıfatlar genel sıfat sayısına dâhil edilmemiştir.

Ebubekir Eroğlu şiirlerinde en çok (-An) sıfat-fiilini kullanmıştır. Sonrasında en çok kullanılan diğer sıfat-fiil (-Mış) ekiyle kurulan sıfat- fiildir.

“Kaybolmuş kalemi ararken duyulan acı”, “dudakları çatlatan buz”, “dile dönüşen güç”, “arzuları üstünde toplayan vaat”, “bu algıda açan çiçek”, “ehlileşmiş ateş”, “körüklenmiş köz”, “bozulmuş bağ”, “acıkmış hal”, “kısılmış ışık”, “çekilmiş fitil”, “yıpranmış bahçeler”, solmuş güzellikler, “okunmuş şarkılar”, “kurumuş çiçekler”, “çakılmış kazık”, “damıtılmış su”, “birikmiş acı”, “içine doğulmuş hayat”, “ödünç alınmış bir ses” ...

Şiirlerde nesnenin hareket vasfını gösteren sıfatların çokça kullanılması şairin dinamik bir üsluba sahip olduğunun bir göstergesidir.

Şair renk isimlerini niteleme sıfatı olarak kullanmıştır.

Yerde *yeşil* örtü üstümdeki yorgan gibi

Gözlerimden başlayarak beni sarıyor

(Derede)

Bir mucizeyle kendisini
Açmamı bekleyen kutu gibi sessizlik
Bana geliyor *beyazlık* halinde

(Ön Niyaz)

Limandan şehir içlerine giden alandaki *kül rengi*
Sarnıçtan başlayalım; toprağın ve tarihin derininden geliyor
Yeraltına inen merdivenin alınlığındaki yazı
Ve kapı açılıyor

(İçkale)

Belirtme sıfatları nesnelere özellikler, belirli ya da belirsizlik, soru gibi özelliklerini ifade eder. Ebubekir Eroğlu da pek çok şair gibi belirsizlik sıfatları içerisinde en çok “bir” i kullanmıştır. Bu durum Arıcan’ın da (2007: 84) belirttiği gibi şairin üslup özelliği değil bir dil gerçekliğidir.

Yüzü çıplak *bir* görüntüden ibaretti oysa
Yetecek kadar bozkırdaki dağı hatırlatmaya
Hayata sığınan cılız ot mu desem
Ya da *bir* ota tutunan hayat burada
Tereddüdümü gideriyor

Bir adli tıp uzmanı tanımadığı adamı
Buluyor ya tıpatıp birbirine benzediği halde
Binlercesiyle karşılaştırdığı *bir* saç telinden

(Derede)

Belirtme sıfatlarından dikkat çeken diğer bir sıfat “bu” işaret sıfatıdır. Bu işaret sıfatının çok kullanılmasının üslup açısından önemi vardır. Çünkü şair

gördüğü, tanık olduğu olayları bu işaret sıfatıyla desteklemektedir. Yani şairin hayatından kesitler sunar, onun üslup özelliğinden ipuçları vermektedir.

Zemin eksi boşluk diyemem *bu* boşluğu yok sayamam

Henüz sallantılı iken arzum ormanda

Bir büyük hikâyeden çıkan haliyle *bu* dere

Baş kişi olmuştur binlerce gelip geçenin

Üstüne dokunmuş tekil hikâyede

(Derede)

İncelenen şiirlerdeki gramatikal sıfatlara yapı olarak bakıldığında sıfatların büyük çoğunluğunun kelime grubu olduğu görülmektedir. Bu gruplar şu şekilde belirtilebilir:

3.4.1.1 Sıfat unsuru sıfat-fiil grubu olan gramatikal sıfatlar:

“Bildiğini anlatmakla bitmeyecek (hikâye)”, “ürküyle bakan (göz)”, “takılı kaldığı (yer)”, “sahilde yatan (sandal)”, “mübarek sayılan (toprak)”, “güzelliği fark edenin fark ettiği (saat)”, “etrafının denizlerle çevrili olduğu (yer)”, “kız kulesini karadan saydıran (Üsküdar)”, “meydandaki ıhlamur ağaçlarına yükleyen (rüzgâr)”, “ülkelere pay edilmiş (güzelleme)”, “tarihi hatırlatan bir (kırılma)”, “bugün insanının karadan kopmadan öğrendiği (kule)”, “kelime halinde duran (kelime)”, “bir fotoğraf karesine giren (turistler)”, “tam ifade edilemeyen (hakikat)”, “aniden kazandığı (deneyim)”, “şarkına bağlanmış (göçmen)”...

3.4.1.2. Sıfat unsuru tekrar gruplarından oluşan gramatikal sıfatlar:

“Kitle kitle (insan)”, “baştan başa aynı (dalga)”, “kürek kürek (kömür)”, “boydan boya aynı (dalga)”, “soluk soluğa (soru)”...

3.4.1.3. Sıfat unsuru sıfat tamlamasından oluşan gramatikal sıfatlar:

“Kapalı yerlerde (solmuş güzellikler)”, “kısa ömürlü (köpükler), “bir bölümünün (halkı)”, “yarıya inmiş (kelime)”, “üç taraflı (duvarlar)” “sakin bahçe (çiçekleri)”...

3.4.1.4. Sıfat unsuru birleşik sıfat olan gramatikal sıfatlar:

“Eksiksiz bir (liman)”, “bir başka (semt)”, “belirsiz bir (gelecek)”, “kırılmış bir (düğün fotoğrafı)”, “ortak söze dayalı (medeniyetimiz)”, “şu denge (ormanı)”...

3.4.1.5. Sıfat unsuru iki veya daha fazla farklı sıfattan oluşan gramatikal sıfatlar:

“Eliften ödünç alınmış bir (ses)”, “motorsuz, kürekli (kayıklar)”, “bir portre (ressam)”, “kurumuş ve koku vermeyen saksıdaki (çiçekler)”, “hükümden düşmüş hayati (bilgiler)”, “tek kürekli (sandal)”, “sahipsiz şahsi (anılar)”, “zeytinlikle başlayan zengin (topraklar)”, “hayata sığınan cılız (ot)”, “imadan anlayanın attığı ilk (adım)”, “gelecek zamanların şekil verdiği şimdiki (dileklerim)”, “yeteri kadar yıpranmış yazılarıyla revaklarla çevrili (kuleler)”, “uysal bir (set)”...

Şiirlerde kullanılan gramatikal sıfatlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 3.28: Gramatikal Sıfatlar

Nesnelerin Hareketlerini Gösteren Niteleme Sıfatları (Sıfat-fiil)	118
Toplam Niteleme Sıfatı	278
Belgisiz Sıfatlar	135
İşaret Sıfatları	46
Sayı Sıfatları	13
Soru Sıfatları	2
Toplam Belirtme Sıfatı Sayısı	196
Toplam Gramatikal Sıfat Sayısı	592
Gramatikal Sıfat Sayısının Toplam Kelime Sayısına Oranı	% 9

Toplam gramatikal sıfat sayısının içinde sıfat- fiillerle oluşmuş sıfatlar da mevcuttur. Sıfat fiiller, fiiller başlığı altında ayrıntılandırılacaktır.

3.4.2. Yargı Sıfatları

Genel gramer anlayışında biçimci bakış açısı hâkimdir. İsmi önüne gelerek o ismi nitelemesi beklenir. Fakat bu kalıplardan farklı olarak ismin önünde olmadan da ismi niteleyen sıfatların varlığı mevcuttur. Bu çalışma bir üslup çalışması olduğu için bu tür yargı sıfatları da incelenmiştir.

Şairler, şiirlerinde ahenk unsurunu sağlamak adına pek çok yola başvururlar. Bu ahenk unsurlarından birisinin varlığını da yargı sıfatları göstermektedir. Şairler, alışlagelmiş sıfat kalıbının dışında şiire hareket katma çabasıyla isimlerden sonra gelip onları niteleyen sıfatlar kullanmışlardır. Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirleri içerisinde de bu tarz kullanımlar göze çarpmaktadır.

Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirlerinde 12 tane yargı sıfatı kullanılmıştır. Bu sıfatlarla ilgili örneklerden bazıları aşağıdadır:

Yolculuk *kısa*; bıraktığı, keskin hatıra

Ve herkeste dönme isteği, geriye

Martılara simit attığımız gemide,

(Sesli harfler)

Köprü diyorum işte kayıklar, *gerçek*

Omuz veriyorlar derenin iki yakasında

(Derede)

Kız kulesini karadan saydıran Üsküdar sırtlarında

Binaların *bakımsızlığı* günbatımıyla donuklaşıp kayboldu

(Eşikte)

Kelimeler aşındırmadan taşısın diyorum, dediklerimi

Bıraktığı acı hariç, *benden koparkenki*

(Eksilmeyen)

Hedefimde dünyanın merkezi addedilmiş meydan var

O meydana doğru tırmanmak yorucu, yolu *dar*

(Eşikte)

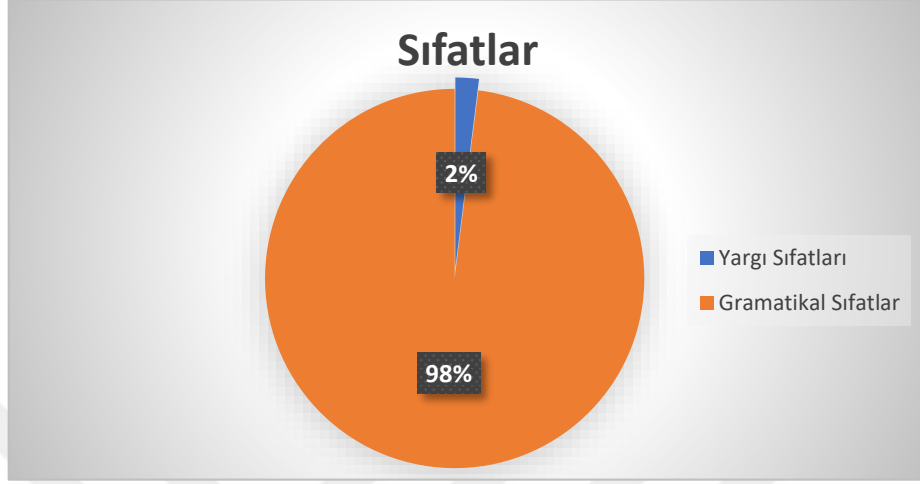
Doküman haline giriyor hatıralar

Olanları yükleniyorum imge *ağır*, resim *karışık*

(Eşikte)

Gramatikal sıfatların ve yargı sıfatlarının yüzdeleri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Şekil 3.26: Sıfatlar

3.5. Zarflar

Ergin (1988:300) zarfları “Zarflar yer, zaman, hâl ve miktar isimleridir.” olarak tanımlamaktadır.

Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirlerinde 526 zarf kullanılmıştır. Bu zarflardan 213'ü zarf fiillerden oluşmaktadır. Zarf fiiller, sıfat fiillerle ve fiillerle oluşturulan zarflar hareketli bir dilin varlığını kanıtlar niteliktedir. Eroğlu, şiirlerinde fiilimsi gruplarını sıkça kullanarak bunu sağlamıştır.

Şiirlerde kullanılan zarflar ve çeşitleri şu şekildedir:

Tablo 3.29: Zarf Çeşitleri

Hâl (Durum) Zarfları	127
Zaman Zarfları	114
Neden/ Niçinlik Zarfları	46
-Se/ -Sa Şart Ekiyle Kurulmuş Zarflar	4
Miktar (Azlık- Çokluk) Zarfları	17
Yer – Yön Zarfları	2
Zarf Fiiller	213
Soru Zarfları	3
Toplam	526

3.5.1. Hâl (Durum) Zarfları

Ebubekir Eroğlu'nun incelenen Şiirlerinde zarf çeŐitlerinden en sık kullanılanı hâl (durum) zarflarıdır. Şiirlerde 127 kez kullanılmıştır. Şiirlerde kullanılan bazı durum zarfları Şunlardır:

- “*Sessizce* yatan olta gebe bırakmıştır denizi”
“Dereye inmeyi deniyorum *usulca*”
“Yavanlığı görmemin engellendiğini *açıkça* unutamam”
“Donuk sesiyle *üstünkörü* geçiyorlar”
“*Yeterince* tatmamışlar içinse Şimdi, meyveleri tanıma”
“Derenin akışına *uysalca* cevap veren küreklerle”
“*İnsan* olarak ve *dostane* göz göze gelmek”

Şiirlerde durum zarflarının içinde birçok kelime grubu göze çarpmaktadır. Bunlardan biri dil zenginliğinin göstergesi olan deyimlerdir. Bunlara örnek olarak:

- “Dünyanın *dile gelip* söylendiği köşesinde”
“Onlara *kafa yormadan* bakıp geçtiğim için”
“özerek gözlerimi *takılı kaldığı* yerden”
“Parıltılı bir bataklıkta *son bulmayıp*”

Şiirlerde ikilemelerle oluşmuş durum zarfları da bulunmaktadır. Bazıları:

- “*Üstüme üstüme* gelen anlam yükünün”
“Şehirde toprağa değmeyen, *köşe köşe* gelip geçen acıların”
“*Yüz yüze* görüşmeyi yeğliyorum *yüz yüze* görüşeceklerimle”
“Babam *kürek kürek* kömür atmak için sınava girmişti”
“*Varsam varsam* varabilmek için kapına”
“*Yüz yüze* konuşmak *adım adım* kıymetten düşerken”

Şiirlerde durum zarfı olarak “ile” edatıyla yapılan vasıta zarfları da dikkat çekici fazlalıkta kullanılmıştır. Bunlara örnek olarak:

- “İklimleri dolaşiyor *buharı düşlemekle*”
- “*Baharın sevinciyle* dolan Norveçlilerin”
- “Gökten inmiş *bütün şehirlere akrabalığıyla*”
- “Kıyıya yanaştığı *ölçsüz düşüncelerle*”
- “Egmençeyi takıp çektirerek *kopardığım meyveleriyle*”

Şiirlerde benzetme sanatına yer verildiği için “gibi” edatıyla kurulan durum zarfları da mevcuttur. Bu kullanıma örnek olarak:

- “*Akıllı deniz canlıları gibi* gidip gelen sandallar”
- “*Daldan düşmesi gibi meyvelerin, doğal görünen*”
- “*Gonca gibi borçludur, ayın aydınlığı gibi ödünç*”

Şiirlerde zarf fiillerle oluşturulan durum zarflarının da sayıları fazladır. Aşağıdaki kullanımlar örnek verilebilir:

- “Neşe kaynağı olmanın sevincini *duyarak* geçiyor”
- “Yüksek dalgalara resimler *binip* iner onun telvinleriyle”
- “Zaten *oturmakta* olanlar, hep üzerinde”
- “Rüzgârdan *geçerken* “kaçın!” demem; “göğüsleyin”
- “Kıvılcımlar şiddeti *azala azala* söndü”
- “Kafamda çakmaya başlamıştı kara *görünmeden* az önce”

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere farklı farklı eklerle kurulmuş zarf fiiller durum zarfı olarak kullanılmıştır.

3.5.2. Zaman Zarfları

Zaman zarfları, eylemleri zaman yönünden niteleyen zarflardır. İncelenen şiirlerdeki zaman zarflarının sayısı 114'tür. Bu sayıyla durum zarflarından sonra en sık kullanılan zarf çeşidi zaman zarflarıdır.

“Ermek istiyorum *şimdi* senin ruhuna”

“Gelir dedim *artık*, masumiyetin bedenlenme zamanı”

“*Sonra* konmuşsunuz su üstüne tuval niyetine”

“*Eskiden* sinemaya giderdik, başka dünya”

“Boğulmuş imgelerden birkaçının yaşadığı yerler *hâlâ* var”

“Anahtarı olsun sözüm, *ağıttan sonra* gelen övgülerin”

Bunların dışında zarf fiillerle kurulmuş zaman zarfları da vardır.

“Gizli bir el tarafından, *yükselirken* bina bina”

“Yerde toprağı talan *ederken* küçük canlılar”

“Görüş açıklamaları *derinleştikçe*”

“Tam bu noktaya *varınca* da; ne yapayım?”

“Faili meçhul ilan ediyorlar haberi *duyup*”

“Sinemaya *gitmeyeli* yoksun kalmış durumdayım”

3.5.3. Miktar Zarfları

Eylemleri miktar yönünden niteleyen zarflardır. İncelenen şiirlerde 17 tane miktar zarfı vardır. Bunlara birkaç örnek:

“*En* eskiye dalalet eder çünkü, işaretsiz”

“Dinelip *tam* odaklanarak baktığım an”

“Ağızdan çıkan söz *daha çok* dinlemeye değer oluyor”

“*Bir kere* ayak bastım, kulenin eşliğinde”

“Bir zamanlar *sıkça* dua ettiğim gibi”

3.5.4. Soru Zarfları

Eylemleri soru yönünden tamamlayan zarflardır. İncelenen şiirlerde soru zarflarının kullanım sıklığı 19'dur. Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde en az kullanılan zarf çeşididir.

“*Nasıl* çıkar ağzımdan senin hakkında yaralayıcı bir kelime”

“Şarkı *ne kadar* bana aitse”

“Sonra gerçek yüze *nasıl* bakarım, denilmiyor

“*Ne kadar* entrikasızdır vakanüvisin anlattıklarına bakınca”

İncelenen şiirlerde neden/ niçinlik zarfları da 46 adet kullanılmıştır. Bunları da birkaç örnekle inceleyebiliriz:

“Baş dönmesinin etkisini gidermek için”

“Hissettiğimi söylemek için”

“Bak burada hayat var diye”

“Çilesini bitirmek için”

“Laleliden tramvayla gelinen dünya burasıdır diye”

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere Eroğlu, âdeta yaptığı eylemlere nedenler ileri sürmektedir. Bu eylemlerine sanki mantık çerçevesinde açıklama ihtiyacı duymaktadır. En son sıradaki örnek cümlesi de İkinci Yeni'nin sevilen şairi Cemal Süreya'nın Üvercinka şiirinden bir dizedir. Eroğlu, Süreya'nın dizesiyle ona atıfta bulunmuştur.

Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde çok az da olsa -se/ -sa şart ekiyle kurulmuş zarflarda mevcuttur. “*Bizlere düşense* duyabilmektir”, “ürküyle bakan gözlere *kalırsa*” bu tarz kullanıma örnektir.

İncelediğimiz şiirlerde genel olarak kullanılan zarflar yapı bakımından incelendiğinde birkaç kelimenin bir araya gelerek oluşturulduğu görülmektedir. Tek sözcükten oluşan zarfların sayısı daha azdır.

En sık tekrar edilen zarf örnekleri şunlardır:

“daha”(21), “ne”(12), “şimdi”(9), “çok”(7), “tam”(6), “bir kere”(5), “denizle”(4), “artık”(4), “eskiden”(2), “her defasında”(2), “hep”(2).

3.6. Fiiller ve Unsurları

Fiiller iş, oluş, hareket bildiren kelimelerdir. İncelenen şiirlerde toplam 1434 adet fiil kullanılmıştır. Bunların 488’i çekimli fiiller, 946’sı fiilimsilerden oluşmaktadır. Fiilimsilerden 213’ü zarf- fiil, 230’u isim- fiil ve 503’ü de sıfat - fiillerdir.

Fiillerin toplam kelime sayısına oranı % 28’dir.

Ebubekir Eroğlu’nun şiirlerinde geçen fiillerin sayısının çokluğu onun, göze çarpan kaçış temasının sonucu olarak yerinde duramayan, sürekli arayış içinde olan bir kişiliğin şiirlerinde dile gelmiş hâli olabileceğini düşündürmektedir. Eroğlu, Murat Tokay ile yaptığı bir söyleşide (2006: 3) “Bir beyitteki küçük bir nüktenin bile insanı içinde bulunduğu kalıptan dışarı çıkarmak ve ferahlatıcı bir yere göndermek gibi bir işlevi olabilir. Şiir insanı saflığına, doğallığına götürür aslında. Yüceltişini bu suretle yerine getirir. Bu anlamda şiire yaklaşmak ile ötelere gitmek aynı anlama gelmektedir.” demiştir. Şair, şiirleriyle içinde bulunduğu modern hayatın keşmekeşliğinden uzaklaşıp içsel bir yolculuğa çıkmaktadır. Bu yolculuğunda etrafındakileri büyük bir titizlikle bütün hareketleriyle dile getirdiğinden şiirlerinde fiiller ve unsurlarına sıkça yer vermiştir.

Aşağıda bir kısmına yer verilen şiirlerinde hareket unsurları görülmektedir:

“(…)

Ve suyun dolambaçsız tabiatıyla

Döne döne beslediği toprak

Ve *olduran* güneş, *ehlileşmiş* ateş

Bedeli *oluyor* yüksek geçişlerin

Kısırdöngü değildir bu yolun izlenmesi

Devridaimlerde *bulunurken* biri diğerini

Tabiata can veren
Ritmin mucizevi görkemi
Hayal *kurdurur* kısır döngüyle *bakmaz*
Yeniden *yaratılmalıdır* aslı, hayatdoluluğun
Hayal dedir verimi
(...)"

Ön Niyaz (İçkale)

"Kimse *çıkaramaz* bu toprağı
Bir parçam *olmaktan*.
Kafaca,
Uzaktayken bile ben ondan
Yani *gezinirken* aklımda *olmadığı* halde
Dokunarak, farkına *varmadan*, üzerinde
Kucaklıyor bu toprak kendi geçmişini gizlice
Gururlu *oluşu* nedeniyle, boyun *eğmeden*
"Engellere *aldırma*", *diyor* sessizce
Armağan *edilmiştir* Rumeli'den gelenlere
Zeytinlikle *başlayan* zengin topraklar çoğu yerde
Meyveleri ve yürek *ferahlatan* serinliğiyle
Geniş bozkırların dünyasına açılan.
Çileli ama *bezmemiş* ataları
Girit'ten, Rodos'tan Midilli'den, daha öteden
Gelmiş olanlarla, yeni hayatla birlikte
Ebediyen *kopmak* korkusuyla *yaşadığı* hayattan,
Ekip biçtiği yerleri terk *etmeyi* yeğlemiş
Derin bir hayat tarzının özlemiyle,
Komşu *olmayı* umarak iyi örnekleriyle

İçine *doğulmuş* bir hayatın
Ovaları *yücelten* dağ eteklerinde
Bütünleşmek için bizimle
Toroslar uysal bir set, *yattıyor*
(....)”

Kara Parçası (Sesli Harfler)

Yukarıdaki şiirlerden de anlaşıldığı üzere şairin hareketli bir üsluba sahip olduğu söylenebilir. Hayat felsefesi, ideali şiirlerindeki hakikate ulaşma çabası Eroğlu'nun üslubuna dinamik bir yapı katmıştır.

İncelenen şiirlerde geçen 1434 fiilden, 370'i farklı fiillerden oluşmaktadır. Her fiil ortalama 3,8 defa kullanılmıştır. Bu ortalama, fiillerin kullanım zenginliğiyle oluşturulan hareketli üslubun, farklı fiillerle meydana getirildiğini kanıtlamaktadır.

Şiirlerde en çok kullanılan fiiller ve kullanım sıklıkları şu şekildedir:

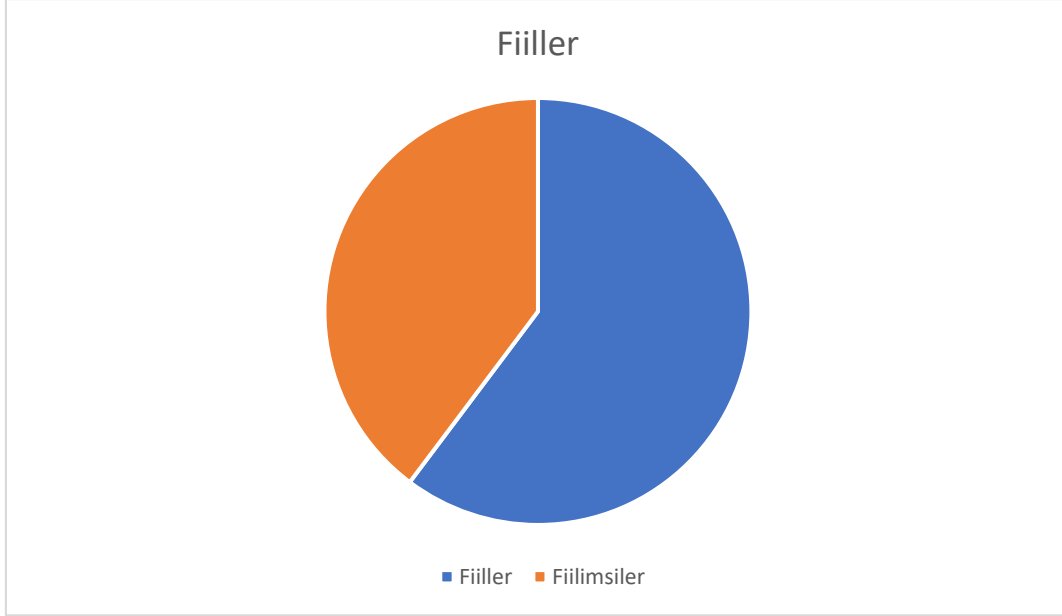
Tablo 3.30: En Çok Kullanılan Fiiller ve Sıklık Dereceleri

Fiiller	Sıklık Dereceleri
ol-	116
de-/di-	53
et-, gel-	51
gör-	48
geç-	43
bil-,	36
çık-, ver-	31
kal-	30
dön-	27
bul-	23
bak-	22
bırak-	20
tut-	19
dur-, al-	18
dol-	17

Şiirlerdeki toplam fiil sayısının 946'sı yani yaklaşık %65,9'unu fiilimsi adını verdiğimiz sıfat- fiil, isim- fiil ve zarf- fiiller oluşturmaktadır.

Fiilimsilerin fiillere oranı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Şekil 3.27: Fiiller ve Fiil Unsurları

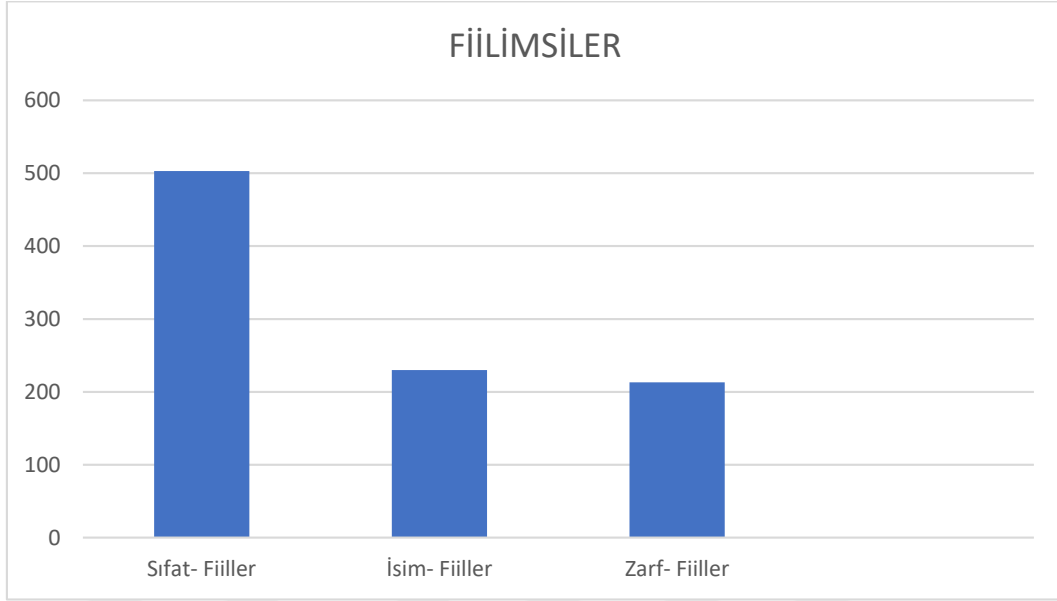
Fiil unsurları adını verdiğimiz sıfat- fiil, zarf- fiil ve isim- fiillerin yüzdeler oranları şu şekildedir:

Tablo 3.31: Fiilimsilerin Dağılımı

ZARF- FİLLER	% 22
SIFAT- FİLLER	% 53
İSİM- FİLLER	% 24

Fiilimsi çeşitlerinin dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Şekil 3.28: Fiilimsilerin İstatistikleri

3.6.1. Sıfat Fiiller

Sıfat fiiller, nesnelere hareket özelliklerine göre karşılayan ve zaman kavramını da taşıyan fiil şekilleridir (Acar, 2007: 249).

Ebubekir Eroğlu, fiilimsiler içerisinde en çok sıfat- fiilleri kullanmıştır. Şiirlerdeki sıfat- fiil sayısı 503'dür. Şiirlerde geçen bazı sıfat- fiiller şunlardır:

“içten bakış”, “yazılmadık kanun”, “yarıya inmiş (kelimeler)”, “kızarmış dudak”, “ehlileşmiş ateş”, “olduran güneş”, “acıkmış hal”, “kısılmış ışık”, “çekilmiş fitil”, “tökezleten yara”, “damıtılmış su”, “birikmiş acı”, “yavaşlayan rüzgâr”, “boğulmuş imgeler”, “dökülmüş taşlar”, “kabaran deniz”, “içten kulak”, “yıpranmış bahçeler”, “efsaneyi yere seren sular”, “telden çıkan ses”, “tükenmesi imkânsız kelimeler”, sahilde yatan sandal”, “ürküyle bakan göz”, “takılı kaldığı yer”, “mendirekte parçaladığı sandal”, “hayat veren kuşlar”, “erkenci baharın sevinciyle dolan Norveçliler”, yaralı ve uçamaz kuş kanatlarına dönmüş kürekler”, “bildiğini anlatmakla bitmeyecek hikâye”, “güzelliği fark edenin fark ettiği saat”, “cevap veren kürek”, “alçaktan geçen bulutlar”...

Ebubekir Eroğlu, en fazla -an ekiyle oluşturulan sıfat- fiilleri kullanmıştır. An ekiyle kurulan sıfat- fiil sayısı 212'dir. Bu sayı toplam sıfat- fiil sayısının neredeyse yarısıdır.

Aşağıda bir kısmına yer verilen şiirlerde, “-an” ekiyle kurulan sıfat- fiilin sıkça kullanıldığı görülmektedir:

“(…)

Dereye inmeyi deniyorum usulca

Pürtüklü kayadan tek ayağımı sarkıtarak

Elimle destek aldığım dal eğiliyor

‘Bak burada hayat var!’ diye *ışıldayan* otlar görüyorum

Kaya kütesinin çatlağında

Yüzü çıplak bir görüntüden ibaretti oysa

Yetecek kadar bozkırdaki dağı hatırlatmaya

Hayata *sığınan* cılız ot mu desem

Ya da bir ota *tutunan* hayat burada

Tereddüdümü gideriyor

(…)”

Derede (İçkale)

“(…)

Etrafının denizlerle çevrili olduğu yerdir burası

Bir kere ayak bastım, kulenin eşliğinde

Efsaneyi yere *seren* sular vurdukça vuruyordu

Cesedin bulunduğu *varsayılan* dipteki kayalıklara.

Kız kulesini karadan *saydıran* üsküdar sırtlarında

Binaların bakımsızlığı günbatımıyla donuklaşıp kayboldu

Hava kararırken güç *toplayan* gizemin aydınlatmasıyla

Kötü günleri *anlamayan* ruhsal çöküntüleri de ben kovdum

İkide bir geldiği aklımın ucunda

(…)”

Eşikte (İçkale)

3.6.2. İsim Fiiller

Fiillere gelen “-mA, -ıŞ, -mAk” ekleriyle onları isim yaparlar. Abdurrahman Güzel (2008: 186) isim fiiller için “Fiiller, isim fiil ekleri ile geçici olarak isimleştirilir; ancak kalıcı olarak isimleşenler de vardır.” demiştir.

İncelenen şiirlerde sıfat-fiillerden sonra en fazla kullanılan fiilimsi çeşididir. Şiirlerde 230 kez isim- fiil kullanıldığı tespit edilmiştir.

Aşağıda bir kısmına yer verilen şiirde çeşitli isim- fiiller kullanılmıştır:

“(…)

Tek söz bazı durumlarda kök salmış ağaçtır
Kaybolmuş kalem ararken duyulan manevi acı gibi
Kaydetmeyip *unutulmasından* korkulan kelimeyi
Mesafe tutan yer kaplayan nesnelere
Kaybından doğan da bir acıdır, manevi
Uzun *konuşmalar* geçip gider, sırasız gürültüler kesilir
Çok söz esip geçer dallardan, akıldan çıkmayan tatlar bırakarak
Unutuldu sanılan tek kelime, kalmıştır
Yavaş yavaş dağılıyor uykusu sözün
Sudaki *buharlaşıma* özeniyor
Mevsim dönüp çiçekler açtığı zaman
Bir daha *gelmek* için güç toplayayım
Sözlerim bilgece çınlasın diye.
Ve ben ona hakkıyla sahiplik edeyim
İçten kulakların bölgesinde.
Tam görenin tarif edemezliği, zamanı hissedenin zamansızlığı
Hissikablelvuku sahibinin zamanı tayin etmesi
Varacağım şehri düşünüyüm derken araya başka sözler girdi

Yabana atmıyorum büsbütün, onları da sahipleniyorum
Her ne hal olursa olsun zamana uyanın *kaynaşması*
Yeni şekiller veriyor, tabakalar oluşuyor.
Benim mevsimim değil mi?
Cevap bulabilirim gelecek zamanların şekil verdiği
Şimdiki dileklerime
(...)”

Eşikte (İçkale)

3.6.3. Zarf Fiiller

Zarf fiiller hareket hâli ifade eden fiil şekilleridir. Çekim eki almayan fiil şekilleridir. Ne isim ne de fiil çekim eki alırlar (Ergin, 1988: 336).

İncelenen şiirlerde 213 kez zarf fiil kullanılmıştır. Çeşitli eklerle oluşturulan zarf- fiillerin kullanıldığı aşağıdaki şiir örnek olarak gösterilebilir:

“(...)”

Kıvılcımlar şiddeti *azala azala* söndü
Birbirinin emsali dalgaların ardından *çıkıp gelerek*
İlk kez tatlı darbeleriyle görüş açıma girmiş
Kafamda çakmaya başlamıştı kara *görünmeden* az önce

Eşik mi desem, şehre ulaştıran geçit mi; aşmak mesele oluyor
Sebep ne; kestiremiyorum, o kadar süre özgürlüğü *tatmışken*
Hayat bulmak isteyenlerin istediği ölçüde bekleyemem, şehrin eşğinde
Yücele yücele birbirinin yüzüne bakabilenlerin yaşadığı semtlere
Bir portre ressamın eserlerinin önünden geçme isteğiyle

Yazılmadık kanunları var, herkes biliyor
Kimse söylemiyor da ayak bağı oluyor bana
Son adımın merakıyla *dolup taşarak*
İlerlerken hayal etmeyi besleyen eşığıdır
Ruhların çoğulluğu demektir şehir.
Sürgüne benzeyen tembel göçebeler bir yerde *sere serpe*,
Gelecek aramaya *asılmadan* geleceğı bekliyor
(...)”

Eşikte (İçkale)

Yukarıdaki Eşikte şiirinin bir kısmına yer verilen bölümünde zarf-fiillerin sıkça kullanımı dikkat çekmektedir. Zarf- fiillerin farklı farklı ekleriyle kurulmuş dizeleri şairin ne kadar akıcı, canlı bir üsluba sahip olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır.

Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirleri üzerinde yapılan çalışmada çekimli fiillerin, fiilimsilerin yoğunluğu ile oluşan hareketli üslubun, şairin uzun yıllar yaşadığı memleketi Yeşilyurt'tan ve oradaki doğanın düşünce dünyasında bütün canlılığıyla vücut bulmasından kaynaklandığını düşündürmektedir. Bu durum doğanın döngüsünü çok iyi gözlemlemiş ve bu döngüyü çok iyi özümsemiş bir şair olarak Eroğlu'nun dilinin; durağanlıktan uzak, sürekli yaşayan, dönüşen bir yapıya sahip olmasının da tesadüf olmadığını göstermektedir.

4. KELİME GRUPLARI

4.1. Sıfat Tamlamaları

Sıfatlar, şairin kelime dünyasını çeşitlendiren önemli sözcüklerdir. Sıfat tamlamaları bir ismin şeklini, niteliğini özelliğini göstermek için başka bir adla kurulan tamlamalardır. Farklı adlarla kurulan yeni kelime grupları farklı anlamların kapılarını açar. Bu yepyeni anlam dünyalarına şairlerin hayal dünyası ve kelime zenginliği ile ulaşılmaktadır.

Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirlerinde kullanılan sıfat tamlamalarının sayısı 495'dir. Bu tamlamalar anlamlarına ve oluşumlarına göre aşağıdaki başlıklar altında incelenmiştir:

- ❖ Sıfat – fiillerle Kurulmuş Sıfat Tamlamaları
- ❖ Mecazi ve Sübjektif Unsurlarla Yapılan Sıfat Tamlamaları
- ❖ Varlık ve Kavramların Objektif Özelliklerini Gösteren Sıfat Tamlamaları
- ❖ Teşhis ve Canlandırmaya Dayalı Sıfat Tamlamaları
- ❖ Benzetme İlgisine Dayalı Sıfat Tamlamaları

İşaret sıfatları ve belgisiz sıfatlar ile kurulmuş tamlamalar bu gruplara eklenmemiştir.

4.1.1. Sıfat – fiillerle Kurulmuş Sıfat Tamlamaları

Hareket unsurunu gösteren tamlamalardır. Bu grupta 257 adet sıfat fiillerle kurulu tamlama bulunmaktadır. Bu sayı toplam sıfat tamlamalarının içinde neredeyse tek başına büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Eroğlu'nun birçok şiirinde karşılaşılan sıfat fiillerle kurulu tamlama örneklerinden bir tanesi de aşağıdaki İckale şiirinden alınarak örnek verilmiştir.

“(…)

Dudakları *çatlata*n yarı buz

Çözülüyor *dile dönüşen* bir güç olarak

Döne döne *beslediği* toprak

Ve *olduran* güneş, *ehlileşmiş* ateş

(…)”

Ön Niyaz (İçkale)

Sıfat- fiillerle kurulu sıfat tamlaması örneklerinden bir kısmı da şöyledir:

“Söylendiği köşesi”, “telden çıkan ses”, “yaşadığım serüven”, “kızarmış dudak”, “birikmiş acı”, “dile dönüşen güç”, “eskimiş kelimenin getiremediği merdiven”, “damıtılmış su”, “bıraktığı acı”, “mübarek sayılan toprak”, “yarıya inmiş kelimeler”, “kurtaran bir şey”, “üstün gelen doğa”, “kımlıdayan yapraklar”, “saklı kalan zenginlik”, “konup göçmüş anlamlar”, “bozulmuş bağ”, yere serilmiş sarmaşık dalı”, “rastgele daldığım orman”, “paramızın olduğu gün”, “düz sese katılan dolambaçlar”, “kurumuş çiçekler”, “evde oturacak zaman”, “okunmuş şarkılar”, “göllerini besleyen kuruya yazmış dere”, “kaybolmuş kalem”, “çiçekler açtığı zaman”, “destek aldığım dal…”

Sıfat tamlamaları yapı bakımından incelendiğinde çeşitli yapılarda tamlamaların kurulduğu görülmüştür. *Basit yapı* (nazik yer, çıplak görüntü, cılız ot, iyi cevap…), *türemiş yapı* (tatlı baskı, tutkulu bağlılık, evcil özlem, parıltılı bataklık…), *birleşik yapı* (üç taraflı duvarlar, uzun boylu bilgi, “sur dibindeki hendek…) olmak üzere farklı yapılarda sıfatlar kullanılarak tamlamalar oluşturulmuştur. Ayrıca sıfat fiillerle kurulmuş sıfat tamlamalarında da kelime grupları ile oluşturulan sıfatlar çokça kullanılmıştır. Bunlara örnek: “kelime halinde duran kelime, uykudaki korkuları dağıtan hava, herkesin zihninde kurduğu köprü, güzelliği fark edenin fark ettiği saatte…”

4.1.2. Mecazi ve Sübjektif Unsurlarla Yapılan Sıfat Tamlamalar

Bu tarz tamlamalar, şairin kişiselliğinin ve ruh aleminin göstergesi olduğundan üslup çalışmaları açısından da önemli bir konudur. Şair, iç dünyası ile kendi çevresinden sentezler yaparak farklı sıfatlarla isimleri nitelemiştir. Özgünlüğü yüksek olan bu kullanımlar, anlatıma farklı pencereler açarak zenginlik katmıştır.

“(…)

Yarıya inmiş kelimeleriyle

Boğulmuş imgelerden birkaçının yaşadığı yerler

Yazılı hafızaya girmiş eskilerin bâbîâli’si

Nasıl çıkar ağızımdan senin hakkında yaralayıcı bir kelime

Daha derin kılarken bende beni tökezleten yaraları

Taşlardaki zamirine bir şey vererek

(…)”

Eşikte (İçkale)

Yukarıdaki örnek şiiirden alınan dizelerde de görüldüğü üzere imge, hafıza, zamir, kelime vb. soyut isimlere somut sıfatlar getirilerek farklı bir yapı oluşturulmuştur. Eroğlu’nun şiiirlerinde orijinal olan bu tarz kullanımlar oldukça fazladır. Bu şekilde oluşturulan tamlamalara başka örnekler verecek olursak:

“Dikilitaşın altında yazılı tarih, belleğimdeki dost azığı, dar sokakta duvarları yamaç yapan çığlıklar, hayal etmeyi besleyen eşik, sürgüne benzeyen göçebeler, arzuları üstünde toplayan bir vaat, bu algıda açan bir çiçek, darmadağınıklığı düzen haline bağlayan başkalaşma, basamaklara gelişigüzel ilişmiş gezginler, aceleden sıyrılamamış geçmiş, parçalanarak saçılmış duyular, karmaşık ruhların barındığı söz, tatlı umut...” verilebilir.

4.1.3. Varlık ve Kavramların Objektif Özelliklerini Gösteren Sıfat Tamlamaları

Bu başlık altındaki tamlamalar varlıkların gerçek özelliklerini yansıtan sıfatlarla oluşturulmuştur. Ebubekir Eroğlu, çevresini iyi gözlemleyebilen bir şair olduğundan dolayı varlıkları nesnel bir şekilde dile getirmiştir.

“Bozulmuş bağda gezinen nasipli

Bir de gür ormanda gördüm cılız otları

Ağaç diplerinde ve aralarda çalılar

(…)”

Bentler (62)

Yukarıdaki şiirde doğa tasvirleri yapan şair, âdeta o bölgenin fotoğrafını çekerek anı ölümsüzleştirmiştir. Şairin bu dizeleri, orman ağaç, ot, bağ vb. kelimeler gözlerimizi kapattığımızda sanki gözümüzün önünde canlanacak kadar gerçek tasvir edilmiştir.

Bunlar gibi isimlerin nesnel olarak özelliklerini belirten birçok sıfat örnekleri mevcuttur. Örnek olarak:

“Ay ışığındaki gölge, bir âfetten arta kalan eşyalar, geniş bozkırlar, ekip biçtiği yerler, düz ova, sönük ışık, kaynar su, topraktaki buz, buzlu kar tabakası, motorsuz kayık, kapalı yer, pürüklü kaya, yeşil örtü, kürekli kayıklar, çakılmış kazık, uzaktaki deniz, zifiri karanlık, yaralı kuş, donuk ses, parıltılı bir bataklık, engin alan, derin yatak, iki yakadaki yaprak, yüksek dallar, kuytu yerler, daldaki kuş, ılık mevsim, kısa ömürlü köpükler...” verilebilir.

4.1.4. Teşhis ve Canlandırmaya Dayalı Sıfat Tamlamaları

Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde teşhis ve intak sanatı çokça kullanılmıştır. İncelenen şiirlerinde bu tarz cansız varlıklara canlı varlıkların özellikleri verilerek yapılan sıfat tamlamaları mevcuttur. Eroğlu'nun şiirlerinde soyut kelimeler çoğunluktadır. Fakat doğa tasviri yaptığı, tabiattan örnekler verdiği dizileri de azımsanmayacak kadar kullanılmıştır.

“(…)

Vahşiliği buz üstünde giderilmiş Palandöken

Toroslar uysal bir set

Dağlar gülümsüyor benim ülkemde

Deyip dururken eski türküler

(…)”

Kara Parçası (Sesli Harfler)

Yukarıdaki şiirde verilen dizelerde Ebubekir Eroğlu, doğa unsurları olan dağlara insana özgü sıfatlar yüklemiştir. Vahşi, kelimesi canlı varlıklara özgü bir özellikken cansız, hareketsiz olan Palandöken Dağı bu kelimeyle nitelenmiştir. Toroslara, uysal kelimesiyle âdeta canlı bir kişinin kişilik özelliği kazandırılmıştır.

Dağlar, insana özgü olan gülümseme eylemi ile nitelenerek teşhis sanatı kullanılmıştır. Türkülere, konuşan bir insan özelliği yüklenerek deyip durma, çok konuşma sıfatı getirilerek bu tarz sıfat tamlamaları yapılmıştır.

Edebi sanatlardan fazlaca yararlanan Eroğlu, teşhis ve intak sanatını kullanarak yukarıdaki şiirde de görüldüğü üzere birçok dizelerini oluşturmuştur. Şiirlerinde yer alan bu tür tamlamalardan bazıları şunlardır:

“otlar da az sancı çekmemiştir, buz kaderine razıdır dondurucu havada , uyku özgür bıraktığı zaman, hayata sığınan cılız ot, yedirip içirip yenilenmiş kelime, zayıf görüldüğü durumda bile kararludur tabiat, ağaçlardan alınma cesareti , vereceği karardan korkan arzu, cana yakın kıyıları, iyilik peşindeki yüreklere göz kırpmıyor köpükler, kararlı ama birdenbire kırılmayan dalgalar, şefkatli bir toplanma, kavgalı mücadeleye dönüşen müzakereler , belirsiz bir gelecek vaat eden sokak âlemi, derenin akışına uysalca cevap veren kürekler, evvelden beni bekliyor gibi duruyor daldaki kuş, cana yakın dalgalar, deli rüzgâr...”

4.1.5. Benzetme İlgisine Dayalı Sıfat Tamlamaları

Edebiyatın bütün türlerinde en sık kullanılan edebi sanatlardan biri de teşbih(benzetme) sanatıdır. Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirlerinde de fazlaca teşbih sanatıyla kurulan sıfat tamlamaları mevcuttur.

Benzetme sanatı diğer adıyla teşbih sanatı nesnelere başka nesnelere kurduğu benzerlik ilişkilerini gösteren sanattır. Şairler bu sanatta mecazi söyleyişlerini öne çıkarırlar. Ebubekir Eroğlu da iyi bir söz ustası olarak bu sanatla kurulu pek çok sıfat tamlaması oluşturmuştur.

“(…)

Ey motorsuz, kürekli kayıklar

Deredeki kabarcık gibi akışa eşlik ederek

Akıllı deniz canlıları gibi gidip gelen sandallar

(…)”

Denizde (İçkale)

Yukarıdaki şiirde de verilen örneklerde kayık, deredeki kabarcığa benzetilmiştir. Sandallar ise, akıllı deniz canlılarına benzetilmiştir. Bu tarz örnekler Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde fazlaca mevcuttur. Şiirlerde bu şekilde kurulan tamlama örneklerinden bazıları şunlardır:

“açmamı *bekleyen kutu gibi sessizlik, daldan düşmesi gibi* meyveler, deniz çekilirken ayak kayması gibi bir çözümsüzlük, sahilde yatan sandal gibi, soyut heykeller gibi yontulup oturtulmuş dağlar, bir zamanlar sıkça dua ettiğim gibi bir söz...”

İncelenen şiirlerde unsurlardan biri isim tamlaması olan sıfat tamlamaları da mevcuttur. Bunlara örnek olarak:

“buzlu /*kar tabakası*, bir /*ot filizi*, her gece /*gemici fenerinin ışığı*, eski /*şehrin teberiği*, belleğimdeki /*dost azığı*, bir portre/ *ressamın eserleri*, “bir/ *dünya göçmeni*, uzak/ *yol kaptanı*, düzenli/ *kuş dalgası*, ortak/ *uygarlık evi*, içten /*kulakların bölgesi...*”

İncelenen şiirlerde unsurlarından biri sıfat tamlaması olan sıfat tamlamaları da bulunmaktadır. Bunlara birkaç örnek:

“şu / *yıkık duvarlar*, tam / *bu nokta*, tek /*kürekli sandal*, uysal / bir set, yalın /*bir esi...*”

İncelenen şiirlerde tamlama gruplarının yerleri değişmiş sıfat tamlamaları da bulunmaktadır. Bunlara birkaç örnek verecek olursak: “bedenimdeki sararma” şeklinde olması gerekirken tamlama sararma bedenimdeki şeklinde kullanılmıştır. Diğer örnekler: “yolculuk kısa, imge ağır, resim karışık, havası kuru...”

4.2. İsim Tamlamaları

İsim tamlamaları, iki veya daha fazla ismin aralarında bir iyelik ilişkisi kurularak oluşturulan tamlamalardır. Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirlerinde de isim tamlamalarının sayısı 302'dir. Bu sayı oldukça fazladır. Bu tamlamalarda aşağıdaki başlıklar altında incelenmiştir.

4.2.1. Varlıklar ve Kavramlar Arasındaki Nesnel İyelik Münasebetini Gösteren İsim Tamlamaları

İncelenen şiirlerdeki tamlamalar içinde en fazla nesnel iyelik münasebetini gösteren tamlamalar yer almaktadır.

“*Geyiklerin pınarından su içmek için ineceği*

Sakin *bahçenin çiçekleri* her an yeşerebilir”

Eşikte (İçkale, s.62)

Şairin yukarıdaki umut dolu dizelerine sözcükler de birbirleriyle tamlama ilişkisi kurarak zenginlik kazandırmıştır. Kavramlar arası nesnel iyelik ilişkisi kuran diğer isim tamlamalarından bazıları şunlardır:

“ressamların fırçası, derenin akışı, bahçenin çiçekleri, derenin yatağı, binaların bakımsızlığı, yolun sonu, kalenin dibi, dağın arkası, Fırat’ın vadileri, ayın aydınlığı, rüzgârın üfürdüğü, buz saçakları, sabah güneşi, saray bahçesi, kuş kanatları, deniz canlıları, cadde kenarları, dere yamaçları, deprem kalıntıları, dudak kenarı, güney denizleri, düğün fotoğrafı, Boğaziçi semaları, bahçe duvarı, yağmur suyu, ağaç altları, yunus kafilesi, ot filizi, Maslak tarafları, deniz yolu, insan eli, ay ışığı, Akdeniz önleri, , yol üstü, yol kaptanı, gök gürlemeleri, yolların kalabalığı, şehrin eşiği, Yunus’un dedikleri, satır araları, kendi kabuğu, çöl rüzgârı, kömür kokusu, ağaç dipleri, saç teli, han merdivenleri, orman kuşları ...”

4.2.2. Varlıklar ve Kavramlar Arasındaki Mecazi ve Özel İyelik Münasebetini Gösteren İsim Tamlamaları

Varlıklar arasında mecazi ve özel ilişkilerle kurulan tamlamalardır. Şairlerin hayal dünyasını ve kelime haznesinin zenginliğini bir araya getirerek oluşturdukları özel kullanım olan tamlamalardır. Şairlerin orijinalliğini en güzel gösteren kullanımlardır. Bu tarz orijinal kullanımlardan biri aşağıdaki dizelerde mevcuttur.

“(…)

Hava kararırken güç toplayan *gizemin aydınlatmasıyla*

Kötü günleri anlamayan ruhsal çöküntüleri de ben kovdum

İkide bir geldiği *aklımın ucunda*

(...)”

Eşikte (İçkale)

Şair yukarıdaki dizelerde alışlagelmiş kullanımların dışına çıkarak kelimelere farklı anlamlar yüklemiştir. Güç toplamak nihayetinde canlı varlıklara özgü bir durumken gizem gibi soyut bir kelimeye canlı biriymiş gibi bu misyonu yüklemiştir. Ardından da gizem kelimesini canlı bir bireymişçesine olayları çözen, sonuca ulaştıran bir kişi gibi tamlama ilişkisi kurarak kullanmıştır. Diğer dizede ise sıkça kullanılan dilimin ucunda kelime grubunu değiştirerek aklımın ucu demiştir. Kelimelere kendine has yeni bir kullanım kazandırmıştır. İncelenen şiirlerde bu şekilde oluşturulan bazı örnekler şunlardır:

“hayalin bahçesi, fikir bahçesi, dost azığı, coşkunun ezgileri, sınavların yükü, havanın tuzu, sesin kancası, ruhların çoğulluğu, içkalemin efendisi, zihinlerin oyunu, suçsuzluğun bekçisi, minnetin ağırlığı, şehrimin piri, ustaların ustası, harflerin yükü, gönül şehri, hayal kırıkları, dünya önü, uygarlık evi, denge ormanı, dil ormanı, ayak kayması, iyilerin zihin haritası, görüntü dalgalarının karmaşası, şefkat meleşinin eşliği, gül vaktinin haberi, ekleme algısı, para tutkusu, tecrit hali, neşe kaynağı, hayal tuvali, tamlık kıvamı, kuş dalgası...”

4.2.3. Teşhis ve Canlandırmaya Dayalı İsim Tamlamaları

Ebubekir Eroğlu, doğadaki varlıklara insana özgü özellikler kazandırarak tamlamalar kurmuştur. Bu konuyla ilgili güzel bir örnek:

“(...)”

Bükülmekle değil dik durarak

Yığılıp kalmaktan iyidir teslim olmak

Mevsimin iğvasına karşı

Dengeyi ödünç almak gelecekten

(...)”

Bentler (49)

Yukarıda Bentler şiir kitabından alınan dizelerde cansız bir varlık olan mevsim kelimesi, eski bir kullanım olan iğva sözcüğüyle ilişkilendirilerek kullanılmıştır. Böyle bir kullanımla hem Türkçenin dil hazinesinde olan geçmişte kalmış kelimelerin gün yüzüne çıkması sağlanmış hem de cansız bir isim olan mevsim kelimesine teşhis sanatı kullanılarak canlılık kazandırılmıştır. Bu tarz kullanımlarla oluşturulan diğer isim tamlamaları şunlardır:

“arzuların eli, merakın hakkı, baharın sevinci, suyun yüzü, dalgaların uzaklaştığı, aynanın dili, güneşin hükmü, şehrin ruhu, düşlerin sureti, entrikaların insafi, duvarın kustuğu, kaygıların dillenmek isteyişi, yaprakların dili, buzun özlemi, toprağın kanı, sözün yürümesi, dalganın kapışması, toprağın arzulu hali, giydiği coşkunun ezgileri, ateşin hükmü, düşüncelerin sureti...”

Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirlerinde kullanılan isim tamlamalarına yapı bakımından baktığımızda tamlayanı, tamlananı ya da her ikisi birden kelime grubu olan tamlamaların çokça kullanıldığı görülmektedir. Bu tür tamlamalardan bazıları şunlardır:

“Kaya kütesinin çatlağı”: kaya kütesinin /çatlağı

kaya kütesi/ Belirtisiz İsim Tamlaması

“Hoyratlığın kesintisiz kol gezdiği”: hoyratlığın / kol gezdiği

Kesintisiz: Sıfat, kol gezdiği: Belirtisiz İsim Tamlaması

“şefkat meleğinin eşliğı”: şefkat meleğinin / eşliğı

Şefkat meleği: Belirtisiz İsim Tamlaması

“ressamın eserlerinin önü”: ressamın eserlerinin /önü

Ressamın eserleri: Belirtili İsim Tamlaması

Ressamın önü: Belirtili İsim Tamlaması

“gönül şehrinin piri”: gönül şehrinin / piri

Gönül şehri: Belirtisiz İsim Tamlaması

Yukarıdaki örneklerin daha fazlası incelenen şiirlerde mevcuttur. Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirlerinde ahenk sağlamak adına yerleri değiştirilmiş tamlama grupları da fazlaca kullanılmıştır. Bu tarz kullanıma örnek olarak:

“baskısını endişenin”: Kelime gruplarında tamlamanın kuralları gereği önce tamlayan sonra tamlanan ismi yazılır. Fakat şair endişenin baskısı şeklinde olması gereken bu kelime grubunu anlatımı hareketlendirmek için tam tersi baskısını endişenin şeklinde kullanmıştır. Bu şekilde yerleri değiştirilmiş tamlama örneklerinden bazıları şunlardır:

“kenarında dereye sürtünen bitkilerin”, “daldan düşmesi gibi meyvelerin”, “iki yakasını derenin”, “zahmetini tanıdık buranın”, “parlak bir gününde lütufkâr ruhunun”, “unutulmazlığı güzel bahçelerin”, “giriş kapısında şehrini”, “uykusu sözün”, “doğasındandır güneşin”, “şarılı yakındaki küçük düşünün”, “başlangıç düğümünü atar da düşlerimin”, “ebedi yuvasını ruhların”, “derinliği vadilerin”, “özü deneyimlerin”, “dolambaçları şehrin”, “hükmediciliği zamanın”, yaraları kâğıt üstünde duruyor sağaltıcı düşüncelerin, “aşılmazlığı yolların...”

4.3. Deyimler

Deyimler, bir dilin söz varlığının zenginliğinin kanıtıdır. Korkmaz (1992:43) “Gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime öbeği” şeklinde deyim tanımlamıştır. Deyimler kısa fakat derin anlamlar taşıyan dil öğeleridir ve dilin yaşanmışlığının göstergesidir. Yaşamın içinde var olan her şey dile yansıdığından deyimler, en çok da dil ustaları olan şairler tarafından kullanılmıştır.

Ebubekir Eroğlu, incelemeye konu olan şiirlerinde 134 tane deyim tespit edilmiştir. Şiirlerde geçen deyimler isim, sıfat, zarf, adlaşmış sıfat ve fiil görevlerinde kullanılmıştır. “Şiirlerde geçen deyimlerden adlaşmış sıfat görevinde kullanılanlar belli bir topluluğa seslenme amacıyla kullanılmışken isim, sıfat görevinde kullanılanların anlatıma ahenk kazandırdığı; zarf ve eylem görevinde kullanılanların ise anlatıma dinamizm kattığı görülmüştür” (Özer ve Keskin, 2019:40).

İncelenen şiirlerdeki deyimlerin büyük bir çoğunluğu yardımcı fiillerle oluşturulmuştur. En çok kullanılan yardımcı fiilin “ver-” olduğu sonrasında ise “et-”, “ol-”, “gel-” fiillerinin sıralandığı görülmüştür. Bu deyimlerden bir kısmı şu şekildedir: “can vermek”, “dile gelmek”, “ilham vermek”, “maruz kalmak”, “fariğ olmak”, “takılı kalmak”, “kendinden geçmek”, “fırsat bulmak”, “emanet etmek”,

“sürüp gitmek”, “dil dökmek”, “omuz vermek”, “aklına getirmek”, “yabana atmak”, “göze almak”, “kolaçan etmek”, “karar kılmak”, “fark etmek”, “ayak bağı olmak”, “hayatına girmek”, “göz kulak olmak”, “aklına gelmek”, “karşı koymak”, “niyet tutmak”, “gölgede bırakmak”, “önüne gelmek”, “hazır olmak”, “yol bulmak”, “son bulmak”, “hakkını vermek”.

Eroğlu şiirlerinde “göz” kelimesi ile oluşturulan deyimler öne çıkmaktadır. Bunlar: “göz göze gelmek”, “göz kulak olmak”, “göze almak”, “göz önünde olmak”, “göz kestirmek”, “göz ucuyla bakmak”, “göz atmak”, “göz kırpmak”, “göz kamaştırmak...” şeklindedir. Bu durumun nedeni olarak Eroğlu’nun görme duygusu ile olaylara tanıklık etme isteği olabileceği düşünülebilir.

Ebubekir Eroğlu, var olma, bir yere ait olma ve orada kabul görme anlamlarını karşılayan kelimelerle oluşturulmuş deyimlere de sıklıkla yer vermiştir. Bunlara örnek olarak: “kök salmak”, “demir atmak”, “yer kaplamak”, “hazır olmak”, “hakkını vermek”, “karar kılmak”, “yer bulmak”, “yuva yapmak”, “düzene sokmak”, “can vermek”, “ses vermek”, “ayak basmak”, “renk katmak”, “yol aramak”, “hayatına girmek” vb. gösterilebilir.

Şair, şiirlerindeki düşünceleri soyutluktan kurtarmak adına deyimlere bolca yer vermiştir. Zaman zaman da hareket unsuru olan fiilimsilerle kurulu deyimlerle anlatımını zenginleştirmiştir. Fiilimsilerden en çok zarf fiillerle kurulu örnekler mevcuttur. Şairin bu kullanımına örnek olarak: “silip süpürmek”, “alıp götürmek”, “gelip geçmek”, “yanıp tutuşmak”, “sürüp gitmek”, “yığılıp kalmak” vb. verilebilir.

4.4. İkilemeler

Büyük Türkçe Sözlük’te (2005: 948) ikilemeler “Anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması.” şeklinde açıklanmaktadır.

İkilemeler bir dilin içerik ve üslup bakımından zenginliğini yansıtan dil unsurlarından kabul edilmektedir. Anlatıma ahenk katmak adına şairler farklı şekillerde ikilemleri şiirlerinde kullanmışlardır. Ebubekir Eroğlu da incelenen şiirlerinde 108 kez ikileme kullanmıştır. Kullanılan ikilemeler yapı ve anlam

bakımından çeşitlilik göstermektedir. İncelenen şiirlerde kullanılan ikilemelerin çoğu aynı kelimenin tekrarlanmasıyla oluşmuştur. Bunlara örnek verecek olursak:

“ çık çık”, “böyle böyle”, “nakış nakış”, “adım adım”, “kürek kürek”, “teker teker”, “dolu dolu”, “kendi kendisi”, “bina bina”, “semt semt”, “köşe köşe”, “varsam varsam”, “yavaş yavaş”, “kitle kitle”, “yüz yüze”, “gösterip gösterip”, “çile...çile”, “çarpa çarpa”, “azala azala”, “yücele yücele”, “döne döne”, “zihinden zihine”, “meyve...meyve”, “iki yaka... iki yaka”, “biliriz... biliriz”, “para...para”, “içe içe”, “üstüme üstüme”, “küçüle küçüle”, “gide gide”...

Yukarıdaki örneklerde farklı yapılarda ikilemelerin kullanıldığı görülmektedir. Bu ikilemelerin bazıları yalın halde bazıları isim durum ekleri olarak bazıları da yapım eki olarak oluşturulmuş ikilemelerdir.

İkilemeler birçok görevde kullanılmaktadır. İncelenen şiirlerde ikilemeler en sık zarf görevinde kullanılmıştır. Bunlara birkaç örnek olarak: “yedirip içirip”, “diye diye”, “küçüle küçüle”, “çarpa çarpa”, “yücele yücele”, “döne döne”, “gide gide” verilebilir. Bu tarz zarf fiil eki olarak oluşturulan ikilemeler anlatıma hareket kazandırmıştır.

Ebubekir Eroğlu'nun incelenen şiirlerinde yakın anlamlı sözcüklerin tekrarı ile kurulan ikilemeler bulunmaktadır. Bunlara örnek: “konu komşu”, “çalı çırpı” verilebilir.

İncelenen şiirlerde zıt anlamlı kelimelerle oluşturulan ikilemlere de örnekler mevcuttur: “enine boyuna”, “inen çıkan”, “iniş çıkış”, “bata çıka”, “konar göçer”, “ekip biçmek” verilebilir. Ayrıca ses tekrarıyla kurulan ikilemelere tamlama ekleri getirilerek de farklı bir yapı oluşturulmuştur. Bunlara örnek: “ustaların ustası”, “asılların asılları” kelime grupları verilebilir.

İncelenen şiirlerde hal eki olarak oluşturulmuş ikilemeler de fazlaca kullanılmıştır. Bunlara örnek: “kuzeyden güneye”, “mecazdan gerçeğe”, “şekilden şekle”, “halden hale”, “içten içe”, “soluk soluğa”, “baştan başa”, “doyumdan

doyuma”, “iyiden iyiye”, “makamdan makama”, “boydan boya”, “göz göze”, “ekrandan ekrana”, “ikide bir”, “semitten semte” verilebilir. İncelenen şiirlerde kalıplaşmış sözcüklerle oluşturulmuş ikilemeler de bulunmaktadır. Bunlara örnek:

“dopdolu”, “üstünkörü”, “enisonu”, “tıpatıp”, “büsbütün”, “gelişigüzel”, “birbiri”... verilebilir. Ayrıca biri anlamlı diğeri anlamsız kelimelerle oluşturulan ikilemelerden “bölük pörçük”, “değiş tokuş” gibi ikilemeler de şiirlerde mevcuttur.

İkilemelerin kullanıldığı yapılardan biri de deyimlerdir. Hatiboğlu (1971: 80-81) bu konuyla ilgili olarak “İkilemeleri yerli yerinde, tam değerinde kullanan yüzyıllar boyunca hafızalara işleyen atasözlerimiz ve deyimlerimizdir. Hemen hemen, iki atasözünün ya da deyim birinde güzel bir ikileme vardır. İkilemenin psikolojik değerini, öğretme, anlatma, hafızalarda etkisini sürdürme gücünü, atasözlerimiz ve deyimlerimiz en açık biçimde belirtmektedir” demiştir. İkilemeler, oluşum şekillerinin avantajı olarak söyleyişe akıcılık kazandırmaktadırlar. Bu özellikleri de deyimlerin daha akılda kalmasını sağlamaktadır.

Ebubekir Eroğlu’nun şiirlerinde yer verdiği ikilemelerden bazıları da deyim olarak kullanılmıştır. Bunlara şu deyimler örnek gösterilebilir:

“yanıp tutuşmak, bağırıp çağırmak, sarpa sarmak, silip süpürmek, alıp götürmek, yığılıp kalmak...

Ebubekir Eroğlu’nun incelenen şiirlerinde ikilemelerin farklı görevlerde sıkça kullanılması onun dizelerine ahenk, hareket kısaca dinamizm kazandırmıştır. İkileme ve deyimler dilin zenginliğinin bir göstergesi olduğu için Eroğlu da şiirlerinde bu kelime gruplarını kullanarak Türkçenin zenginliğini gözler önüne sermektedir.

4.5. Taklidî Kelimeler

Ses taklidî kelimeler doğadaki seslerin dilimize armağanıdır. İncelenen şiirlerde az da olsa taklidî kelimeler kullanılmıştır. İncelenen şiirlerdeki taklidî kelimeleri isimler ve fiiller olarak inceleyebiliriz.

Taklidî isimlere örnek olarak: “hışırtı, şarıltı, uğultu...” kelimeleri verilebilir. Taklidî fiillere de örnek olarak: “gürlemek, çınlamak, üfürmek” kelimeleri verilebilir.

Ebubekir Eroğlu, doğayı çok iyi gözlemlediğinden ve bunu da şiirlerine çok iyi aktarabildiğinden dolayı taklidî kelimelere şiirlerinde rastlanmaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmayla Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirleri üzerinden kelime dünyası ortaya konulmuştur. Aynı zamanda genel olarak da kelime dünyası çalışmalarına katkı sağlaması için çalışılmıştır.

Ebubekir Eroğlu'nun son üç şiir kitabındaki 12 şiirden alınan veriler doğrultusunda şairin kelime dünyası ele alınmıştır. Ayrıca şairin hayatı, edebi kişiliği ve eserleri de ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Son yıllarda kelime dünyası çalışmalarıyla leksiko- stilistik çalışmaları dikkat çekmektedir. Bu doğrultudaki çalışmalarda şairlerin/ yazarların kelimeleri hem dilbilim hem de anlambilim açısından incelenerek üslupları üzerine yorumlar yapabilme olanağı sağlamıştır. Bu tarz çalışmaların fonksiyonerliği bu yönde yapılan çalışmaların artmasının doğru olacağını düşündürmektedir.

Ebubekir Eroğlu'nun seçme şiirleri bir yanı leksikolojiye diğer yanı stilistiğe kayan bir tarzda yapılmış çalışma olup elde edilen veriler doğrultusunda şairin üslubu üzerine bazı yargılara varabilme olanağı yakalanmıştır. Şairin şiirlerinde en belirgin özellik olarak bir üst dil hakimiyeti görülmüştür. Bu imgelerleilmekilmek örülmüş bir üst dildir. Özellikle 'İçkale' şiir kitabının tamamında görülen 'Su metaforu' üzerinden doğa unsurlarıyla harmanlanmış varoluş üzerine düşünen, sorgulayan bir aklın ürünü olarak kurulmuş simgesel dil olduğu yargısına ulaşılmıştır.

Şairin hayatının ilk on sekiz yılı Malatya'nın Yeşilyurt ilçesinde ailesinin yanında geçmiştir. Yeşilyurt'un adıyla müsemma doğasının onun şiirlerine büyük tesiri olmuştur. Doğa- tabiat isimlerinin yapılan kelime sıklığı tablosunda en sık tekrar edilen isim olmasının sebebini de açıklamaktadır. Şiirlerindeki simgesel üslup öğelerinin çoğu doğa unsurlarından oluşmuştur. Şair, şiirlerinde suyun döngüsellikinden hayatın devirdaimliğine doğru uzanan bir anlam ilişkisi kurmuştur.

Ebubekir Eroğlu'nun şiirlerinde dili kullanım hassasiyeti ve geliştirme çabası unutulmaya yüz tutmuş eski, yerel kullanımdaki kelimeleri (burgaç, aculluk, teberik, egmençe vb.) kullanarak da kendini göstermiştir. Dile hakimiyeti kelime

çeşitliliği, edebi sanat kullanımı, alışılmamış bağdaştırmalarıyla gözler önüne serilmiştir.

Eroğlu'nun 12 şiirinde kullandığı kelimelerin sıklık değerleri tespit edilmiş, şiirlerde kullanılan farklı kelime sayısına ulaşılmıştır. Bu veri farklı ediplerin eserlerindeki verilerle karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Çıkartılan kelime istatistiklerinde şair tarafından en sık tekrar edilen kelimeler üzerine düşünülmüş ve yorumlarda bulunulmuştur. 2031 isim, 1434 fiil, 592 sıfat, 526 zarf, 221 zamir, 255 diğer başlığı altında edat, bağlaç, ünlem kullanıldığı tespit edilmiştir. En fazla isimlerin kullanıldığı bunun da bir dilbilim gerçekliği olduğu anlaşılmıştır. İsimler 22 başlık altında ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu isim grupları şöyledir:

- Tabiat ile ilgili İsimler (303)
- Yer- Yön ile ilgili İsimler (302)
- Din ve tasavvuf ile ilgili İsimler (190)
- Gündelik Hayat ile ilgili Soyut İsimler (178)
- Duygu belirten İsimler (143)
- Sanat ile ilgili İsimler (123)
- Vücut- Organ ile ilgili İsimler (122)
- Zaman ile ilgili isimler (91)
- Deniz ve Denizcilik ile ilgili İsimler (90)
- Terimler ile ilgili İsimler (78)
- Duyular ile İlgili İsimler (77)
- Eşya ile ilgili İsimler (75)
- Kaos- karmaşa ile ilgili İsimler (70)
- Gündelik Hayat ile ilgili Somut İsimler (53)
- Özel İsimler (34)
- Meslekler ile ilgili İsimler (28)

- İnsan ve İnsan İlişkileriyle ilgili İsimler (24)
- Kalabalık- Topluluk ile ilgili İsimler (16)
- Yiyecekler ile ilgili İsimler (13)
- Hayvan ve Hayvanlar ile ilgili İsimler (13)
- Yerel (Mahallî) İsimler (4)
- Renkler ile İlgili İsimler (4)

Yaşamı seven, doğayı seven şairin tabiat isimlerini sıkça kullandığı görülmüştür. Şairin uzun yıllar memleketi Yeşilyurt'ta yeşilin her tonuna, doğanın değişim seyrine tanık olması bu durumunun sebeplerindedir.

İsimlerden sonra en sık tekrar edilen kelime türü fiillerdir. Toplamda 1434 fiil kullanılmıştır. Bunlardan 370'i farklı fiillerden oluşmuştur. Her fiilin ortalama kullanım sıklığı "3,8"dir. Bu oran şairin fiil çeşitliliğini göstermektedir. Fiillerdeki farklı kullanım hareketli bir üslubunda göstergesidir.

En sık tekrarlanan fiillerden bazıları şunlardır: "ol-(116), de-/di-(53), et-, gel-(51), gör-(48), geç-(43)". Bu fiillerin kullanımı şairin eylemlerinde etkin olduğunu, varoluş üzerine sorgulayan bir tavırla ele alındığını göstermiştir.

Şairin şiirlerinde geçen kelimelere genel olarak bakıldığında zıtlıklar göze çarpmıştır. Başta varlık- yokluk kavramları olmak üzere gerçek- mecaz, uzak-yakın, ezeli- ebedi gibi kelimelerin varlığı şairin zıtlıkları hayatın bir parçası hatta varoluştan bu yana her şeyin zıttı ile beraber var olduğu düşüncesine atıfta bulunarak seçtiğini düşündürmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, İsmail (2007); *Türk Dili*, Âlem Kitabevi Yayınları, Balıkesir.
- Açar, Rabia Berna (2013); “*Anar Rızayev’in Ak Liman Adlı Eserinde Dil ve Üslup*,” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akalın, Şükrü Haluk (2010); “Sözcük Bilimi ve Sözlükçülük,” *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt XCVIII, Sayı 698, s. 162-169.
- Akay, Recep (2005); “Dilbilgisi ve Stilistik”, *IV. Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu Bildirileri*, 17-19 Haziran 2005, Çanakkale, s. 187-194.
- Akçay, Sait Ahmet (2011); “İmkânın Alegorisine Doğru: Sesli Harfler’in Yapısı”, *Kitaplık Dergisi*, S.150, s.82-83.
- Aksan, Doğan (1993); *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*, Şafak Matbaacılık, Ankara.
- Aksan, Doğan (1994); “Anlambilim, İlgili Alanlar ve Türkçe,” *A.Ü. TÖMER Dil Dergisi*, Doğan Aksan Özel Sayısı, Sayı 16, s. 118-124.
- Aksan, Doğan (2004); *Cumhuriyet Döneminden Bugüne Örneklerle Şiir Çözümlemeleri*, Engin Yayınevi, Ankara.
- Aksan, Doğan (2006); *Türkçenin Sözcük Varlığı*, Engin Yayınevi, Ankara.
- Aksan, Doğan (2011); *Cumhuriyet döneminden Bugüne Örneklerle Şiir Çözümlemeleri*, Bilgi yayınevi, Ankara.
- Aksan, Doğan (2013); *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Aksoy, Ömer Asım (1988); *Atasözleri, Deyimler*, TDK Yayınları, Ankara.
- Aksoy, Ömer Asım (2009); *Bölge Ağzlarında Atasözleri ve Deyimler*, TDK Yayınları, Ankara.
- Aksoy, Ömer Asım (2017a); *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Aksoy, Ömer Asım (2017b); *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Aktaş, Şerif (2002); *Edebiyatta Dil ve Üslup Problemleri Üzerine*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Arıcan, Osman (2007); “*Süyünbay Erالیyev’in Seçme Şiirlerinde Kelime Dünyası*”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bişkek.

- Arıcan, Osman (2011); “Sıklık Çalışmalarının Dil Öğretiminde Kullanılması: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Hazırlık Sınıfı Örneği” 8. *Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi*, 9-13 Haziran 2010, Celalabat-Kırgızistan, s. 961-968.
- Arıcan, Osman (2013a); “Akbar Rıskulov’un Şiirlerinin Üslup Açısından İncelenmesi,” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bişkek.
- Arıcan, Osman (2013b); “Çağdaş Kırgız Şiirinin Stilistik Hususiyetleri Üzerine,” *Turkish Studies*, Cilt 8, Sayı 4, s. 193-199.
- Arıcan, Osman (2018); “Dil ve Üslup Üzerine,” Akademisyen Yayınevi Bilimsel Araştırmalar Kitabı: Sosyal Bilimler Dil ve Edebiyat (s. 1-12), Akademisyen Kitabevi, Ankara.
- Arıcan, Osman ve İrem Hatıl (2019); “Sezgin Kaymaz’ın Poetikasını Oluşturan Temel Kavramlar”, *Turkish Studies*, Sayı 14/1, s.35-56.
- Artun, Erman (2014); “Şair Mahtumkulu’nun Şiirlerinde Sanat, Estetik ve Üslup,” *Prof. Dr. Nimetullah Hafız Armağanı*, Kosova, s. 1-10.
- Avşar, Funda (2004); “Ahmet Haşim’in Şiirlerinde Kelime Dünyası”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ay, Arif (1993); “Kuşluk Saatlerinden Yirmidört Şiir’e Bir Kuşbakışı”, *Yedi İklim*, S.39, s.62-63.
- Aydın, Gülnihal (2006); *Türkçede Deyimler*, Bahar Yayınevi, İstanbul.
- Bachelard, Gaston (2014); *Mekânın Poetikası*, Alp Tümertekin(çev.), İthaki Yayınları, İstanbul.
- Bağcı, Zeynep ve Ahmet Sait Akçay (2000); “Ebubekir Eroğlu ile Konuşma: Modernlik, Gelenek, Postmodernlik: Tür Şiiri Nereye?”, *Parşömen*, S.1, s.1-27.
- Balcı, Mustafa (2015); *Osman Türkay’ın Kelime Dünyası*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Baş, Bayram (2011); “Söz Varlığı İle İlgili Çalışmalarda Kullanılacak Ölçütler,” *TÜBAR*, Sayı XXIX, s. 27-61.
- Baş, M. Kevser (2015); “İç Estetikten Dış Kabağa Modern Şiir Geleneğimiz: Ebubekir Eroğlu’nun ‘Modern Türk Şiirinin Doğası’ Adlı Eseri”, *Hece Dergisi*, S.228, s.83-94.
- Baş, M. Kevser (2017); “Poetik Bir Metin Olarak Ebubekir Eroğlu’nun ‘Yol Elçisi’ Şiiri”, *Erdem İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, S.71-72, s.5-24.
- Batur, Enis (2015); “Ebubekir Eroğlu”, *Hece Dergisi*, S.228, s.78-79

- Bengisu, Nihal (2001); “Ebubekir Eroglu ile Söyleşi”, *Aksiyon*, S. 336, s. 18
- Beşe, Alper (2015); “İçkale’ye Yolculuk”, *İstanbulArtNews*, S.14.
- Birsel, Şeref vd. (2013); “Şair ve Okuru: Ebubekir Eroğlu ile Söyleşi”, *Yasakmeyve*, Eylül- Ekim, s.6-22.
- Bozkurt, Ferdi (2014); “Sözlüklerdeki Temel Duygu Kavramlarının Yeniden Tanımlanması: Bir Yöntem Önerisi,” *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, Cilt 1, Sayı 21, s. 25-34.
- Celep, Ali (2014); “Kayıp El Yazması Hayatımdır Benim”, *Türk Dili*, S.749, s.115-121.
- Çalışkan, Adem (2014); “Üslûp ve Üslûpbilim Üzerine-1: İlk Belirlemeler,” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 7, Sayı 34, s. 29-52.
- Çiftlikçi, Ramazan (1993); “*Yaşar Kemal: Yazar, Eser, Üslup*,” Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Daşcıoğlu, Yılmaz (2011); “Şiirin Varlığa Doğru Atılımı-Ebubekir Eroğlu’nun Şiiri Üzerine Düşünceler”, *Türk Edebiyatı*, S.455, s.64-65.
- Daşcıoğlu, Yılmaz (2014); “Gelenek ve Modernizm Arasında Ebubekir Eroğlu Şiiri ve Düşüncesi Üzerine Dikkatler”, *Türk Dili*, S. 749, s.81-86.
- Deniz, Sunay (2014); “*Cemal Süreya’nın Şiirlerinde Kelime Dünyası*”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi”, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Deniz, İhsan (2015); “Yönelişler Bağlamında Ebubekir Eroğlu’nun Dergi Anlayışına Dair Notlar”, *Hece Dergisi*, S.228, s.80-82.
- Durmuş, Mustafa (2009); *Üniversiteler İçin Türk Dili El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Eraslan, Musa (2016); “*Ziya Osman Saba’nın Şiirlerinde Kelime Dünyası*,” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Ergin, Muharrem (1988); *Üniversiteler İçin Türk Dili*, Bayrak Yayınları, İstanbul.
- Eroğlu, Ebubekir (1981); *Sezai Karakoç’un Şiiri*, Bürde Yay., İstanbul
- Eroğlu, Ebubekir (1992); *Sevap Defteri*, İz Yayınları, İstanbul.
- Eroğlu, Ebubekir (2006); *Yenileme Bilinci*, Sufi Kitap, İstanbul.
- Eroğlu, Ebubekir (2011(a)); *Modern Türk Şiirinin Doğası*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Eroğlu, Ebubekir (2011(b)); *Sesli Harfler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

- Eroğlu, Ebubekir (2011(c)); *Berzah (Toplu Şiirler 1968-2006)*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Eroğlu, Ebubekir (2013); *Geçmişin İçindeki Geçmiş Şir'i Kadim Üstüne Deneme*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Eroğlu, Ebubekir (2015); *İçkale*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Eroğlu, Ebubekir (2016); *Bentler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Eruz, Feride Gül (2016); “*Yahya Kemal Beyatlı'nın Şiirlerinde Kelime Dünyası*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Fedai, Özlem (2009); “Ziya Osman Saba ve Sabri Esat Siyavuşgil'in Şiirlerinde Aidiyet Duygusu ve Mekân Düşüncesi”, *Turkish Studies*, 4(8), s.1229-1252.
- Furtun, Serkan (2014); “Cahit Külebi'nin Şiirlerinde Kelime Dünyası”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Göçer, Ali (1993); “Yol Elçisi”, *Yedi İklim*, S.39, s.66-68.
- Göz, İlyas (2003); *Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Gülensoy, Tuncer (1991); “Karacaoğlan'ın Şiirlerinde Dil ve Üslup,” *I. Uluslararası Karacaoğlan ve Çukurova Halk Kültürü Sempozyumu*, 21-23 Kasım 1990, Adana, s. 74-87.
- Günay, Doğan (2002); *Göstergebilim Yazıları*, Multilingual Yayınları, İstanbul.
- Günay, Doğan (2007); *Sözcükbilime Giriş*, Multilingual Yayınları, İstanbul.
- Günay, Durmuş (2014); “Ebubekir Eroğlu'nun Düşünce Dünyası”, *Türk Dili*, S. 749, s.87- 94.
- Günel, Sezen (2016); “*Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde Kelime Dünyası*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Güney, Halil (2015); “Seyredenlerin Değil İçerisine Girenlerin Şiiri”, *Hece Dergisi*, S.228, s.99-100.
- Güneş, Yaşar (2010); "Ebubekir Eroğlu'nun Şiiri: Eksilteli Söyleşim". *Akatalpa*. S.126, s.8.
- Güngör, Celil (2014); “Ebubekir Eroğlu”, *Türk Dili*, S. 749, s.80.
- Güzel, Abdurrahman (2008); *Üniversiteler İçin Türk Dili Ders Kitabı*, Denge Matbaacılık, Ankara.

- Haksal, Ali Haydar (1993); “Yönelişler Dergisi”, *Yedi İklim*, S.39, s.74-76.
- Hatıl, İrem (2019); “*Sezgin Kaymaz Romanlarında Söz Varlığı*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Hatiboğlu, Vecihe (1971); *Türk Dilinde İkileme*, TDK Yayınları, Ankara.
- Kahraman, Âlim (2018); *Yazarak Yaşamak*, Büyüyen Ay Yay., İstanbul.
- Kahyaoğlu, Orhan (1992); “Modern Şiirle İslamcı- mistik Şiirin Buluşması: Ebubekir Eroğlu Şiiri”, *Sombahar*, S.12, s.56-63.
- Kapıcı, Funda (2013); “*Musa Celil’in Şiirlerinde Dil ve Üslup*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kara, Aydoğan (2018); “Ebubekir Eroğlu’nun Şiirine Bir İlk Adım: ‘Ön Niyaz’”, *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature* Volume:4, Issue:1, Winter 2018, s.126-140.
- Karaağaç, Günay (2013); *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Karadüz, Ednan (2004); “Sözcük Sıklığı Çalışmalarının Önemi”, *V. Uluslararası Türk Dil Kurultayı Bildirileri I*, ‘0- 26 Eylül, Ankara, s.1605-1613.
- Kasva, Fatih (2015); “Ebubekir Eroğlu ve Nazire Geleneği”, *Hece Dergisi*, S.228, s.101-105.
- Kalkan, Ersin (1992); “Ebubekir Eroğlu ile Söyleşi”, *Sombahar*, S.12, s.48-54.
- Kaplan, Mehmet (1983); *Tanpınar’ın Şiir Dünyası*, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Kayıran, Yücel (2016); *Şiirimin Çeyrek Yüzyılı Günümüz Türk Şiiri Üzerine Makaleler*, YKY, İstanbul.
- Kayıran, Yücel (2017); “Bir Olgunluk Dönemi Şairi”, *Hürriyet Kitap Sanat*, S.15 (12 Mayıs 2017)
- Kılıcı, Nihal (2003); “*Cemil Meriç’in Bu Ülke Adlı Eseri Üzerine Üslup İncelemesi*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kıran Zeynel ve Ayşe Eziler Kıran (2013); *Dilbilime Giriş*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Kırcı, Mustafa (2010); *Hüzünlü Anlar Fotoğrafçısı Ziya Osman Saba*, Kitabevi Yay., İstanbul.
- Korkmaz, Zeynep (1992); *Grammer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara.

- Kuşdemir, Ayşegül (2009); “*Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur Romanında Dil ve Üslup*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Macit, Muhsin (1990); “Tasavvuf ve Ebubekir Eroğlu'nun Şiiri”, *Ayane*, S.4, s.4.
- Mangan, Sevgi (2016); “*Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Seçme Lirik Şiirlerinde Kelime Dünyası*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Mutlu, Betül (2017); “İçkale'nin Esaslı Bentler'i”, *Kitap-lık*, S.191, s.160-163.
- Ocaktan, Mehmet (1993); “Ebubekir Eroğlu'nun Şiirinde Geleneksel ve Modern Duyarlıkların Buluşması”, *Yedi İklim*, S. 39, s.64-65.
- Okumuş, Mehmet (2015); “Berzah'taki Şaire Kuşbakışı”, *Hece Dergisi*, S.228, s.106-107.
- Önal, Mehmet (2008); “Edebî Dil ve Üslup,” *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 36, s. 23-47.
- Özbay, Hüseyin (1994); *Çolpan'ın Şiirleri (Metin-Aktarma-İnceleme)*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara.
- Özcan, Tarık (2012); “*Tanpınar'ın Şiirlerinde Zaman Anlayışı*,” Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 22, Sayı 1, s. 75-84.
- Özer, Hasan ve Burcu Keskin (2019); “Ebubekir Eroğlu'nun Seçme Şiirlerinde Söz Varlığı Açısından Deyimler”, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S.96, s.34-42.
- Öztaş, Duygu Melekşah (2015); “*Müge İplikçi'nin Eserlerinde Dil ve Üslup*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Öztürk, Abdülkadir (2015); “Karay Leksikolojisi Üzerine,” *Journal of Turkish Language and Literature*, Cilt 1, Sayı 2, s. 127-132.
- Pala, İskender (2012); *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Rifat, Mehmet (1998); *XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergibilim Kuramları 1. Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Saldere, Gülsüm (2001); “*Abdurrahim Karakoç'un Sevda Şiirlerinde Kelime Dünyası*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Saussure, Ferdinand de (2001); *Genel Dilbilim Dersleri*, (Çev.: B. Vardar), Multilingual Yayınları, İstanbul.

- Sayar, Elif (2013); “Orhan Veli’nin “İstanbul’u Dinliyorum” Şiiri Üzerinden İstanbul’u Göstergebilimsel Okumak,” *Turkish Studies*, Cilt 8, Sayı 9, s. 2185-2200.
- Sümer, Mehmet (2015); “Modern Bir Şairin Gözünden Şir-’i Kadim: Ebubekir Eroğlu’nun Divan Şiiri Üzerine Düşünceleri”, *Hece Dergisi*, S.228, s.95-98.
- Şengül, Mehmet Bakır (2011); “Romanda Zaman Kavramı,” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 4, Sayı 16, s. 428-435.
- Şengül, Mehmet Bakır (2019); ‘*Yol Elçisi’ Ebubekir Eroğlu’nun Şiiri*, Gece Akademi Yay., Ankara.
- Tane, Vahit (1993); “*Mustafa Kutlu’nun Hikayelerinde Dil ve Üslup*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Tanpınar, A. Hamdi (2015); *Edebiyat Üzerine Makaleler*, Dergâh Yay., İstanbul.
- Taş, Songül (1993); “*Samim Kocagöz: Yazar, Eser, Üslup*”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Tiken, Servet (2007); “*Ebubekir Eroğlu’nun Şiiri*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Tokay, Murat (2006); “Ebubekir Eroglu: Siir İnsanı Saflığına Götürür.” *Kitap Zamanı*, S.5, Haziran 2005 <http://kitapzamani.zaman.com.tr/?bl=1&hn=224> (Erişim Tarihi: 23.12.2018)
- Toklu, M. Osman (2013); *Dilbilime Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Toprak, Sefa (2017); “*Yönelişler Dergisinin Sistemik İndeksi ve İncelenmesi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.
- Türkçe Sözlük (2005); Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- Ünal, Hayriye (2015), “Ebubekir Eroğlu Şiiri Sunuş”, *Hece Dergisi*, Sayı. 228, s.68-72.
- Üstünova, Kerime (2005); “Türkçede Zaman Kavramı ve İşlenişi,” *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 2, Sayı 9 s. 187-201.
- Vardar, Berke (yönetiminde) (1988); *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, ABC Kitabevi, İstanbul.
- "Yönelişler Dergisi Yönetmeni İle Bir Konuşma" (1981), *Yeni Devir*, 8 Mayıs 1981, s.5-6.
- Wellek René ve Warren Austin (2013); *Edebiyat Teorisi*, Ö.Faruk Huyugüzel (çev.), Dergâh Yay., İstanbul.

Yaman, Ertuğrul (2016); “Türkçenin Güncel Söz Varlığı,” *Millî Eğitim*, Sayı 210, s. 85-91.

Yazgıç, Suavi Kemal (2015); “Muhkem Bir İçkale”, *Star Gazetesi*, 13 Ağustos 2015 [https:// m.star.com.tr/kitap/muhkem-bir,ickale-haber-1049911/](https://m.star.com.tr/kitap/muhkem-bir,ickale-haber-1049911/) (Erişim Tarihi: 10.01.2019)

Yıldız, Ahmet Hamit (2015); “Ebubekir Eroğlu: ‘Bizlere Düşense Duyabilmektir...’” *Kitap Zamanı*. S.114, s.10.

Yuva, Hümevra (2009); “Türk Şiirinde Zaman Teminin Değişimi,” *Turkish Studies*, Cilt 4, Sayı 1, s. 1653-1717.

EKLER

Ek 1: İncelenen Metinler

ÖN NİYAZ

1
şarkı ne kadar bana aitse
dilime inmeden önce
ondan daha fazla yer buluyor
dünyanın dile gelip
söylendiği köşesinde
telden çıkan ses bana ait
nağmesi duyulmadan daha
suçsuzluğun bekçisidir
yaşadığım serüvende
toprağın kanı gibi, öyle ki
buz, su halini gözlemede
kaçırmayacağı ilk fırsatın peşinde
yağmurdu doluydu demeden
iklimleri dolaşiyor buharı düşlemekle
topraktaki buzun özlemi su olmaya
kaderine razıdır dondurucu havada
kızarmış dudaklarla konuşurken
hayatdoluluğa niyet tutan
bizlere düşense duyabilmektir
bulutlar arkasından güneşi
tomurcuklanırken su, buz saçaklarında
böyle böyle giderir toprağa özlemini
tamamlar elimizden tutarak
bize öğretir toprağın kanı
hayat vermek için girdiği
bitkilerde ve insanda tükenmesi imkânsız
kelimeler halindeki büyük çevrimi
kışın tatlı deminde kalıyor su
baharda besliyor ağaçları, cinsine göre
dudakları çatlatan yarı buz
çözülüyor dile dönüşen bir güç olarak
hakiki niyetlere cesaret veriyor
ve niyazıma dillensin diye
saf cana dönüşmüş anlamı bağışlıyor
buzlu kar tabakasını kırıyorum nazik yerinden
sözün yürümesi gerekiyor aynı şekilde
bir mucizeyle kendisini
açmamı bekleyen kutu gibi sessizlik
bana geliyor beyazlık halinde
otlar da solmamış büzülmemiştir
az sancı çekmemiştir, karlar altında

sızısında pişenleri ağaç, kış boyunca
kendisine yaklaşan birine verecektir
çilesini bitirmek için çileye düşmüşlerin
sevecenliği, meyveden önce gelir meyvelerin
tat olarak devreder onu insanlara

2

mesele, sözün ağızdan çıkması değil
onun kalpte hasıl ettiği titreşimdir
muhayyilede bıraktığı kalıcı izdir
başka türlü inmez bir imge, hayalin bahçesine
nakışlar da nakış olarak durmaz
kalıcı hale gelemez aksi halde
güneş batıdan doğmadığına göre
tövbe karşılık bulabilir hâlâ
geri dönüş mümkündür, vakit var
ruhun eski halini alması mümkün
yağmur, buhar buz, bulut
ve suyun dolambaçsız tabiatıyla
döne döne beslediği toprak
ve olduran güneş, ehlileşmiş ateş
bedeli oluyor yüksek geçişlerin
kısırdöngü değildir bu yolun izlenmesi
devridaimlerde bulunurken biri diğerini
tabiata can veren
ritmin mucizevi görkemi
hayal kurdurur kısır döngüyle bakmaz
yeniden yaratılmalıdır aslı, hayatdoluluğun
hayaldedir verimi

3

aç kilidini ey kelime!
anlamın baskıladığı duygular var üzerimde
farzet ki acıkmış haldeyim ezeli esrimeye
doyumdan doyuma geçiş duygusuyla gelen
tatlı baskı halinde aynı gün
söze dönüşmek zorunda, kabarmış gibi
dilim açsın diyorum kilidini
kaldır, zan üstündeki baskısını endişenin!
kısılmış ışığa fer ver, çekilmiş fitili aç
uyku özgür bıraktığı zaman
geceden çıkış olur rüya, sabah güneşiyle
kapısından girmek isteyenler için
üstüme üstüme gelen anlam yükünün
kapalı yerlerde solmuş güzelliklerin
geri gelsin zarafet günleri
uykuda bırakılmış mumunu uyandırırım, yardım et!
anahtarı olsun sözüm, ağıttan sonra gelen övgülerin
uçuran arzuların elinde

DEREDE

dereye inmeyi deniyorum usulca
pürtüklü kayadan tek ayağımı sarkıtarak
elimle destek aldığım dal eğiliyor
“bak burada hayat var!” diye ışıldayan otlar görüyorum
kaya kütesinin çatlağında
yüzü çıplak bir görüntüden ibaretti oysa
yetecek kadar bozkırdaki dağı hatırlatmaya
hayata sığınan cılız ot mu desem
ya da bir ota tutunan hayat burada
tereddüdümü gideriyor

bir adli tıp uzmanı tanımadığı adamı
buluyor ya tıpatıp birbirine benzediği halde
binlercesiyle karşılaştırdığı bir saç telinden
deneyimlerini ve sınırsız ihtimalleri yoklayarak
ölüp gitmişlerin hayatına giriyor
cüzamlı olduğu için insan içine çıkamayan
canlı varlıklar halinde buluyor onları
bense uzmanı olmadım kuraklığı aşacağından emin
kenarında dereye sürtünen bitkilerin
onlara kafa yormadan bakıp geçtiğim için
hayat bir ot filizinde geliyor önüme
öğretiyor sonu ve başlangıcı
saklı kalıyor bu öğrenim, görmeyene
açıklamaya gerek yok, başka delile de
yerde yeşil örtü üstümdeki yorgan gibi
gözlerimden başlayarak beni sarıyor
toprağa dokunabilir yakınlığına döndürüyor ufkun
gördüklerim doygunluğa erdiriyor beni

akan suyun serinliği yeniliyor
eskimiş kelimenin getiremediği merdiveni
inmemi sağlayacak görünmez merdiven
verdiği tazellekle bağışlıyor bana
eskiliği giderilmiş
yedirip içirip yenilenmiş kelimemi

zayıf görüldüğü durumda bile kararlıdır tabiat
bu haliyle yansıyor bana, misal;
sarkmış ayağıma cesaret veriyor
ürküyle bakan gözlere kalırsa
kendine güvenle doluyor boşluk toprağa kadar
aşağıdaki boşluğu kendine güvenle dolduruyor
çözerek gözlerimi takılı kaldığı yerden
tesbit ediyor beni sınırsız güven duygusuyla
zemin eksi boşluk diyemem bu boşluğu yok saymam
henüz sallantılı iken arzum ormanda
destek aramadan edemezken tükenmemek için
ağaçlardan alınma cesareti yüklendikten başka

ve cesarettten öte bağlandığı bir şey yok iken
“ateşin başımı yakar mı?” , diye diye
vereceği karardan korkan arzum benim
tutkulu bağlılığa dönüyor, yapıştırıyor beni gördüğüme
“ey motorsuz, kürekli kayıklar
deredeki kabarcık gibi akışa eşlik ederek
süzülmenizi seyretmek zevktir kıyıdan,
sorun bakalım var mı başka bir hissin sahibi olan.
iskele niyetine çakılmış çıplak kazıktan
cevap olarak evcil özlemlere
halatı çözülmemişlerden olduğunuzda bile
izlenimci ressamların fırçasından çıkmış
sonra konmuşsunuz su üstüne tuval niyetine
karadaki resimden kopmadan siz, bütünleşirsiniz denizle
derenin iki yakası iki yaka olurken sayenizde
akıllı deniz canlıları gibi gidip gelen sandallar
düşündüğümden daha cana yakın kıyıları
yeteri kadar olgunlaştığı için
daldan düşmesi gibi meyvelerin, doğal görünen
insan eliyle çatılmamış tahtalarıyla kayıklar!
köprü oluyorsunuz derenin enisonu vardığı denize
en iyi cevaptır bu karşıya geçmek isteyene.
ve köprünün müdavimi kayıkçılar
sallayan sizsiniz, karşıya geçenlerin beşini
bir minnetin ağırlığı olmadan
derenin akışına uysalca cevap veren küreklerle
denize çıkmaya niyet ettim işte şu an
derenin akışına uymama göz kulak olup
ne olur son vermeseniz benimle bütünleşmeye
kayık bir köprüdür suda çizgi açarak gider
çizgi uzaktaki denizi getiren
alçaktan geçen bulutlarda devam eder
kafamda kelime halinde duran kelime şekillenir
damıtılmış sudan başlayarak, temiz ve duru
ışığı eksiltmeden geçiren yağmur suyu
birleştirebilir hayal hattının başladığı yerde
iki yakasını derenin, yaptığı gibi gözümüzde
şenlenecek başka ne var dünyanın burasında
bir büyük hikâyeden çıkan haliyle bu dere
baş kişi olmuştur binlerce gelip geçenin
üstüne dokunmuş tekil hikâyede

sessiz bir dünyanız var sahilde yatan sandal gibi
ve sandalda oltayı atmış beklerkenki
dalgasız gürültüsüz
halinizle kayıkçılar
eksilme yok dilinizde, ağırlık yok
günaydın diyerek yeni baştan her görüşümde
böyle tanıyorum böyle biliyorum
kayıkçılar anlatıyor başlarından geçeni

sessizce yatan olta gebe bırakmıştır denizi
yağmur suyunu emen toprakta olduğu gibi
çengel atmışsa bir kere imgelememize
çözülmesi zorunludur
kürekleri salıp bekleriz kıyının az açığında
dünya dikey olmaktan çıkar, azameti eksilmez
doruklar serilmiş gibi olur enine boyuna
biz onu biliriz elbet, ama lodosun çarpa çarpa
biliriz mendirekte parçaladığı sandalı da
az şahit olmadık beklenen, şiddetli bir lodosun ardından
dışarıdaki çalkantıyla şekilden şekle girmiş
denizin yüzeyindeki hayal tuvalinde kırılmaya
sahilde, kahramanı olduğu nice maceradan kalan
düğümü çözmek için soluklandığı yer kadar
lodosun her patlayışında şahit olduk
hemen hemen bütün güzergâhını bildiğimiz sandalın
teker teker kopup çözüldükten sonra
yaralı ve uçamaz kuş kanatlarına dönmüş kürekleriyle
batmayıp su yüzünde kıyıya vuran
tahta parçalarının yüzdüğüne Salacak'ta”
bir de ziyaretçilerden dinleyelim diyorum yol üstünde
yalnızlığı unutturacak ölçüde derinden gördüklerini
“bir an evvel varalım dedik etrafa bakmadık
aklımıza gelenleri bile orada tutmadık
menzile odaklanmıştık” diyor bir ziyaretçi, donuk sesiyle
üstünkörü geçiyorlar sonra, iyi bilir görünerek bildiğini
anlatmakla bitmeyecek hikâyelerini
gelip geçenlerin sorduğu daha çok karşı yaka
“zahmetini tanıdık buranın, ne varsa orada
tahammülümüz yok olanları hatırlamaya
merakın hakkını vermeyenlerden değiliz, yoksa “
iki yaka arasında yıkılmış yapılmış yıkılmış
denizle irtibat arayan herkesin zihninde kurduğu köprü
onları uzun ayrılıklara katlanır kılmış
kürekli kayıklarla gelerek
sizi karşıya geçireceğim istediğiniz şekilde
göstereceğim onun gerçeğini size
gerçek olan karşı kıyıdır, mecazdır gerçek bildiğinizse
sizi bu mecaza davet edeceğim
uzaktan bakıldığında hayata dolu vahaya benzeyen
parıltılı bir bataklıkta son bulmayıp
büyük dönüşümlerin engin alanı derin yatağı
denize varan derenin güzergâhında
mecazdan gerçeğe yol bulmada
bahçe duvarını aştığımızdaki gibi bir sıçrayışla
cesaretimi bir de sizinle deneyeceğim
güzelliği fark edenin fark ettiği saatte çarpıldığı
iki yakadaki yapraklardan gelen
tasavvur eder etmez geçmiş olacağınız köprüden
köprü diyorum işte kayıklar, gerçek

omuz veriyorlar derenin iki yakasında
merakının hakkını vermeye azmetmiş olanın
gücü ne olabilir ki karşı yakanın çağrısından başka
kemirmeden geçtiği yerlerine hayat veren
kuşların gittiği yöne gidiyorlar
artlarından koşacağım yüksek dalları takip ederek
ağaç altlarında kalamam kuytu yerlere basmak zor
yağmur suyunu içe içe şişmiş yapraktan geçilmiyor
yerde toprağı talan ederken küçük canlılar
kuşlar çağırıyor yukarıdan uyuyorum onların çağrısına
dinelip tam odaklanarak baktığım an
evvelden beni bekliyor gibi duruyor daldaki kuş
şükür ki karşılıyor beni, orman kuşları,
simurg'un, adı ile bir araya getiremediğim hemcinsleri

alüvyon halinde taşımaya nezaret etmişler
büyük dönüşüm zamanlarını zorbela aşarak
derenin yatağında sakladığı, tarihi şehre ait bilgileri
dere bir yoleri, tarih onun makamdan makama geçişi

kısa süren ılık mevsim ve kutlamasıyla erkenci
baharın sevinciyle dolan Norveçlilerin
vakit kaçmasın diye titizlenmesi gibi
bu ölçüde yakınım gelen kuşların
simurg'u sorabilseydim bilip de dillerini
dememle beni derenin rengine boyaması bir olan temenni
tazelik veriyor kelimelerimin nakşına
misli olmayan bir doyunluk buluyorum
yatışmaya fırsat bulamamış bağlılığımda

EŞİKTE

1
bir dalganın yükselerek kararlı halde
yavaşça söndüğünü bir yana devrilmek yerine
onlarca kez gözlemliyorum
alıyor yorgunluğumu karşı konulmazlığın hışirtısı
birikmiş acıya dönüşerek yerleşmiş üstüme
benimle alakasız ve darbesi ağır gelgitler
sesiyle cana yakın dalgalar karşısında eriyor
ötede beklenmedik şekilde beliren yunus kafilesi
göz kamaştırıcı gösteride bata çıka
neşe kaynağı olmanın sevincini duyarak geçiyor
suyun yüzünde oluşan, sonuna orada varan
erkenci ve kısa ömürlü köpükler
iyilik peşindeki yüreklere göz kırpmıyor

deniz yolu ile geliyorum karşı yakadan
sudaki sükûnetin yavaşlayan rüzgârla birleşerek
bağışlamasıyla bana bu deneyimi

gün ışığının aşına olduğum huzmesini görüyorum
karadaki karmaşanın simgesine dönüyor
kararlı ama birdenbire kırılmayan dalgalar
çünkü şefkatli bir toplanma görüyorum
kendi kendisini düzene sokanların dikkatine
iskeleden çıkıp ayak bastığım zaman
mübarek sayılan toprağıyla dersaadete.
ehil olanların arşınladığı
nice su yollarını aşmış kavşaklardan geçmiş gün görmüşlerin
iç kalesine çekilmesiyle, dışarılardan emin
başkent olmaya değer bulduğu yegâne şehre;
dünya tek bir ülke olduğu takdirde

parlak bir gününde lütufkâr ruhunun
deli rüzgârı ehlileştirdiğini gördüm,
kuzeyden güneye süzülen görkemli su yolunun.
tanıdığım gibi ey şehir, toprağına vardım işte
özlem dolu birinin seğirtmesiyle
nasıl çıkar ağzımdan senin hakkında yaralayıcı bir kelime
açılmış son yaralar sur dibindeki hendekten
daha derin kılarken bende beni tökezleten yaraları
elli senedir semt semt adım adım
hoyratlığın kesintisiz kol gezdiğini bildiğim
meydanların çevresine boca edilmiş
taşlardaki zamirine bir şey vererek
senden, seni son anda simgelere bağlamak niyetiyle
sadece birkaç imgeyi kurtarmak için uğraşabildim diye
kitabedeki hattın zamirini göz önüne getirmekle
nasıl bir makamda karar kılabilirim ki?
hissettiğimi söylemek için kelimelere başvurmayacağım
iç surlardan yüzüme vuran ışığın yansıması yeterli
bana göre her zaman hayatın başkenti olmuş
unuttuğunu hatırlama çabasına girmişleriyle
küreyi aydınlatan dolunayın ışıkları altında
iç konuşmaya dalmışlarıyla
gökten inmiş bütün şehirlere akrabalığıyla
bundan sonra da başkent kalacak şehir

öte yandan ne yarar var diyorum bunları dillendirmede
yamaçtaki korulardan geçerken kokuları yüklenip
meydandaki ıhlamur ağaçlarına yükleyen rüzgâr
yankı yapıp durduğuna göre ve daha çok gezginler istiyor diye
ve birkaç hayranın tesellisi durumunda
unutulmazlığı güzel bahçelerin üstüne
bir bölümünün halkından gizlemeyi seçtiği
ülkelere pay edilmiş güzelleme

gidip kız kulesi'nin eşiğinden baktığım zaman
yavanlığı görmemin engellendiğini açıkça
unutamam

gizli bir el tarafından, yükselirken bina bina
saray bahçesindeki kuleden maslak taraflarına kadar giden
büyülü resimlerin yıkmayan, kendine özgü hücumuyla
tarihi hatırlatan bir kırılma oldu
tarih dediğim de bu manzarada zihinlerin oyunu
istesen, her gece gemici fenerinin ışığına yaklaşan aşığın
cesedini öğrenmek işten değil, bilgi de gerektirmez uzun boylu
efsaneden ve bugün insanının karadan kopmadan
öğrendiği kuledir; şu, eski şehrin teberiği
etrafının denizlerle çevrili olduğu yerdir burası
bir kere ayak bastım, kulenin eşiğinde
efsaneyi yere seren sular vurdukça vuruyordu
cesedin bulunduğu varsayılan dipteki kayalıklara.
kız kulesini karadan saydıran üsküdar sırtlarında
binaların bakımsızlığı günbatımıyla donuklaşıp kayboldu
hava kararırken güç toplayan gizemin aydınlatmasıyla
kötü günleri anlamayan ruhsal çöküntüleri de ben kovdum
ikide bir geldiği aklımın ucunda

hedefimde dünyanın merkezi addedilmiş meydan var
o meydana doğru tırmanmak yorucu, yolu dar
bâbîâli taşınmış; bitmiş o iş, bin dokuz yüz altmışları tekrar yaşayacak değiliz
gazetelerin, tartışmaların yuvası dergilerin
artçıları da tükenmiş küçüle küçüle
varsın kâğıt taşıyan hamallar fotoğraftan çıkmış olsun
fikir bahçesinin bahçıvanları artık tutunamasın
boğulmuş imgelerden birkaçının yaşadığı yerler hâlâ var
“bu kadarı olsun, kaybolmamış iyi ki “
demeğe değer mi?
yaraları kâğıt üstünde duruyor sağaltıcı düşüncelerin
yarıya inmiş kelimeleriyle kendisi bir yara gibi
arzunun yakıcılığı gitmiş arzuya yanıp tutuşanların peşinden
yazılı hafızaya girmiş eskilerin bâbîâli’si
onlar fikir ordusu demeyi tercih ederdi ya! işte bitti.
eski yaraları sağalmış mıdır bilmem, iyileşmiş midir kendileri
güller arasında başlayıp gide gide çürüyen
kavgalı mücadeleye dönüşen müzakerelerini
varsın gözden uzak yerlerdeki dalavere, değiş tokuş devralsın
her hareketin ticari değerine bakılıyor madem ki
insan olarak ve dostane göz göze gelmek
yüz yüze konuşmak adım adım kıymetten düşerken
ekrandan ekrana yansıyor duygular, nasıl oluyorsa
tutku resim olup yapıyor, ses vermiyor
sonra gerçek yüze nasıl bakarım, denilmiyor
insana değmeyen soyutluk umuttan sayılıyor, her nasılsa

yüz yüze görüşmeyi yeğliyorum yüz yüze görüşeceklerimle
denizde şahit olduğum tatlı sallantı devam ediyor
iskeleden çıkıp adım attığım geçitlerde
laleliden tramvayla gelinen dünya burasıdır diye

eminönü'nden tırmanmayı yeğliyorum eski bâbîâli'ye
ilaca dönüyor bir yaralının orayı bir kere görmesi
hangi yaralının aklına girse bu meydan sağaltır onu
mihenk taşına oturarak eski şehrin merkezinde
dikilitaşın altında yazılı tarihe dahıyorum.
soruyorum, çık çık nereye çıkar bu yolun sonu?
şu yıkık duvarlara neden dayanayım?
yıpratın ben miyim ki sorumlusu olayım?
onu şimdiki hoyratlığa eklemek kime yarar ki?
dinlenme sağlar mı bana, sırtımı dayamam?
ama uzakta kalmış olsa da iyi günlerini unutmaya teslim olamam
bir köprü olsun yeter muhayyilemi besleyen tarihe
vazgeçmem kazara istesem bile
hoyratlığın alıp götürdüğünü geri getiremem
ama kendimde saklarım en etkili imgesini
büsbütün silemem zihnimdeki semtleri
paylaşırım belleğimdeki dost azığı gibi
ince usuller edinmiş, paradan çok para tutkusuyla boğulmuş
vandallığa karşı bir imgeyi daha dostlara taşmaktan başka
ne yapmak elden gelebilir ki

dalgaların uzaklaştığını görüyorum bu kere
işte dökülmüş taşlar, toplamak acaba kimin işi?
ve ayrıca toplamak gerekli mi?
tenha yol, sessiz gemiyi hatırlatırdı
kalabalık, dalgaları bu yolda
duvarlar kıyı sayılır yolların kalabalığında
çarşıya dalan konuşuyor çarpa çarpa birbirine bu yakada
bir çığlık vuruyor yamaca, anlaşılmıyor
vadi yok, yamaç dediğim duvar
dar yolda üç taraflı duvarlar yükseliyor
acılı yürekleri duyan az
sirkeci'de han merdivenlerinden inen çıkan
kâğıt hamallarını evde bekleyenlerin acısını duyan daha az
dalgalar daha yorucu görünmüştür üstelik
kabarın deniz halbuki emer acıları, görünmez kılar
çünkü denizin kokusu gelir buraya kadar
emeğine dayanan, gizler acılarını gölgede tutar
aşırma peşindekiler hazır bağırıp çağırmaya
şehirden toprağa değmeyen, köşe köşe gelip geçen acıların
bu görünmezlerin şikâyet etmediğin karşılığı var
konu komşu duymasa razı gelirim ben buna
ama dayanamam duymazdan gelen kafasızlığa
soluklanması beni müthiş etkiliyor
bir banka oturarak bir kaç dakika
kafasındaki kalabalığı bir parça dağıtmak isteyen birinin
sığınak olabilir ona parkın ucundaki kulübe
dönebilir eksiksiz bir limana
ben de yorucu yürüyüşlerin sonunda
gösterince bana bir menzil, benim olmayan bir şeyi

yatırım diye umutlanıyorum, bulutlarım dağılır ama oyuyor
kayırları bitirmez oyalanmak var oluşu unutturmaz
buradan çıkacağım, çığlıklar arkamdan gelecek
dar sokakta duvarları yamaç yapan çığlıklar
bir semtten bir başka semte geçerken
aklımda kalan dalga kabarıyor önüm sıra
karışıyor iniş çıkışların hamuruna
denizdeyken tekdüze görünen dalgalara vardı
şehirde boydan boya aynı dalga
meydanda baştan başa aynı dalga
coşkumu göz altında kalmaktan kurtaran bir şey var
baskıyı gideren nedir bir an için, bilemiyorum
denize bağlıyorum, özünde özgür kafamda
onu bir an için

2

kıvılcımlar şiddeti azala azala söndü
birbirinin emsali dalgaların ardından çıkıp gelerek
ilk kez tatlı darbeleriyle görüş açımı girmiş
kafamda çakmaya başlamıştı kara görünmeden az önce
kıyıya yanaştırdığı ölçsüz düşüncelerle
böyle böyle bir anlama bağlayabildim
dere yamaçlarında tepeye doğru engebeli yollardan
yola yalnız çıkışta ne bulacağını bilmezliği değil,
işler sarpa sardığında terk edilmiş bir ahşap kulübeyi
yıpranmış bahçelerin uzantısı sayılan düzlükteki yerleri
kıymete binmeden önce sahipleniyorum
hislerimde bu güne ve önüme getirdiğim kız kulesini
ve surları yerle bir olmuş şehrin manevi medhalini
eşik mi desem, şehre ulaştıran geçit mi; aşmak mesele oluyor
sebeup ne; kestiremiyorum, o kadar süre özgürlüğü tatmışken
hayat bulmak isteyenlerin istediği ölçüde bekleyemem, şehrin eşiğinde
yücele yücele birbirinin yüzüne bakabilenlerin yaşadığı semtlere
bir portre ressamın eserlerinin önünden geçme isteğiyle
defalarca, hak etmiş olma duygusuyla doluyum
yine de görmüş geçirmiş haliyle düşünüyorum
belirsiz bir gelecek vaat eden sokak âlemini

yazılmadık kanunları var, herkes biliyor
kimse söylemiyor da ayak bağı oluyor bana
son adımın merakıyla dolup taşarak
ilerlerken hayal etmeyi besleyen eşiğidir
ruhların çoğulluğu demektir şehir.
sürgüne benzeyen tembel göçebeler bir yerde sere serpe,
gelecek aramaya asılmadan geleceği bekliyor.
kendi yükünü kendisi sırtına atarken yakaladığım
bir fotoğraf karesine giren turistler meydanın köşesinde,
semazenlerin dünyaya kayıtsızlığına benzer
dönüp durmasıyla baş dönmesinin etkisini gidermek için
şehri kolaçan etmişler.
cadde kenarlarındaki yapraklara nakış nakış işlenmiş

imgelerin çeşitlenmesinden önce
gördüğüm her dalgadan bir işaret yapıyor bana
geçit, kuşatmadan bırakmıyor
ister içe doğru ister dışarıya püskürttüğü kıvılcımlarla
neleri vermezdim tutunacak tek şeyi tanımak için
benden bir şey isteseler verir, karşılık beklemezdim
ömür boyu burada kalacağım ve ömür ölçüsüz uzayacak
kesintiye uğramadan aksamadan ara sıra.
siste yürümek zorunda olanların gözünü ayarlaması
büyülenmeyi gidermek içindir perdeyi açmaktan çok
manzarayı karanlık basmış olsa bile
güvenlik duygusunu gösterip gösterip esirgeyen
şehre sakınmasız dalarken
neleri göze almazdım,
takılmayayım diye dar caddelerde telaşın kancasına?
telaş hariçten yükselir, aculluğuma eklenir
yazılmadık kanunları var, herkes biliyor
kimse söylemiyor da ayak bağı oluyor bana

denizden çıkmış, giriş kapısındaşım şehrin
gelmişim onunla özdeş olacağım mesafeye
egmençeyi takıp çektirerek kopardığım meyveleriyle
kokusu eski bahçemizi hatırlatıyor
elimle emanet etmişim sanki burgacın torbasına
bir ısırık atmışım; çocukluktan bildiğim tat
işte bu, gerçeği bilenler için semavi işaret; işte bu
evvelce tanımış olanların iyi bildiği
yeterince tatmamışlar içinse şimdi, meyveleri tanıma
arzuları üstünde toplayan bir vaat yerine geçiyor
seçtiğim kelimeyi sükuta bağlayan
simgesi var telaffuz edilmesinden daha güçlü; işte bu
dalgaların ortasındaşken hükmediciliği zamanın
ve insana vaktini baştan aldırın meşguliyetler
saflığı, tam ifade edilemeyen hakikatin
aniden kazandığı deneyim bir kimsenin; neye uğradığımı bilmeden
gayrişahsi sayılır tam güzellik, laf uzamasın
uygun vasat dile getiremeyenin sükûtunda oluşur
hiç de sözsüz değildir sükût, kelimler ona eşlik eder
yuvasında kıpırdanmalar, açıkça görünmeden
hakikat halinde yansması sayılır, aynanın diliyle
bu vasatı bulma yetisi bağışlanmışdır şiire
tam bu noktaya varınca da; ne yapayım?
yetinmek durumundayım,
hakikatin hakikatten az algılanışı ile.
bu algıda açan bir çiçek var, onu koparmadan
imadan anlayanın attığı ilk adımdan olarak
sapmayanların yeminini bağlayacağım
sonu görenlerin tedbirine.
tek söz bazı durumlarda kök salmış ağaçtır
kaybolmuş kalemi ararken duyulan manevi acı gibi

kaydetmeyip unutulmasından korkulan kelimeyi
mesafe tutan yer kaplayan nesnelere
kaybından doğan da bir acıdır, manevi
uzun konuşmalar geçip gider, sırasız gürültüler kesilir
çok söz esip geçer dallardan, akıldan çıkmayan tatlar bırakarak
unutuldu sanılan tek kelime, kalmıştır
yavaş yavaş dağılıyor uykusu sözün
sudaki buharlaşmaya özeniyor
mevsim dönüp çiçekler açtığı zaman
bir daha gelmek için güç toplayayım
sözlerim bilgece çınlasın diye.
ve ben ona hakkıyla sahiplik edeyim
içten kulakların bölgesinde.
tam görenin tarif edemezliği, zamanı hissedenin zamansızlığı
hissikablelvuku sahibinin zamanı tayin etmesi
varacağım şehri düşünüyüm derken araya başka sözler girdi
yabana atmıyorum büsbütün, onları da sahipleniyorum
her ne hal olursa olsun zamana uyanın kaynaşması
yeni şekiller veriyor, tabakalar oluşuyor.
benim mevsimim değil mi?
cevap bulabilirim gelecek zamanların şekil verdiği
şimdiki dileklerime

şehre yaklaşırken gördüklerim benden değerli olabilir
var ve burada olduğumu söylediği halde, her yönden
yaşadığımı aklıma getirmeden geçip gitsem daha iyi
kendimi ölçmem yaramıyor bana
kapıp koyuvermekle silinmiş olmuyorum
ay yakınlığından dolayı ışıklanıyor, yakmıyor
güneşin ateşin hükmünü yürütüyor daha çok
sararma bedenimdeki başkalaşmadandır,
o da geceleri bile üstün gelen doğasındandır güneşin
ah, darımadığı düzen haline bağlayan başkalaşma
susuz kalmasını bize yükleyen, zarar olarak
gölleri besleyen kuruya yazmış derelerin yenilenmesi
kurumuş ve koku vermeyen saksıdaki çiçeklerle
kışı dondurup yaza getireyim, diyorum
çirkin güzele dönüşür suyun halden hale geçişindeki gibi
kirlenme girmemişse özüne
öfke seyrelebilir kendiliğinden
sahibini iyiliğin bahçesine götürebilir
görüş açıklamaları derinleştikçe
kuşatıyor şartı yakındaki küçük düşünün
su düşüyor, sesin kancası kulağa ilişiyor
ağızdan çıkan söz daha çok dinlemeye değer oluyor
doküman haline giriyor hatıralar
olanları yükleniyorum imge ağır, resim karışık
evde oturacak zaman değil bu çağ, şehrin eşliğinde
yarasalar uçuşuyor zifiri karanlık
faili meçhul ilan ediyorlar haberi duyup

güvensizlik katmerleniyor ama geriye dönüş var
gündüze ve gönülden ibaret iç kaleye dönüş var mı; var.
ağır çeken başlar yaslanacağı taşı yanında bulabilir
geyiklerin pınarından su içmek için ineceği
sakin bahçenin çiçekleri her an yeşerebilir, eminim
rüzgârdan geçerken “kaçın!” demem; “göğüsleyin”
yağmur var, kar yağar, “sığınağa girin!”, demem
“maruz kalmayı deneyin” .

İÇKALE

yaslandım içkalede kıvrımlı sütuna
çünkü yeteri kadar yıpranmış
yazlarıyla
revaklarla çevrili kuleler oradan görünüyordu
sarayların çöküşünden sonra
hükümden düşmüş hayati bilgileri bildiği
ve eski görkemine yeniden tanık olduğu için şaşkın
basamaklara gelişigüzel ilişmiş gezginler
şehrin ruhunu bu meydana buluyor
ayakta durarak, kendinden geçişin sonuçlarını tadarak
vaktiyle toplu halde okunmuş şarkıların
duvarlardaki yankısını her biri
tek başına duyuyordu

ey gönül şehrinin piri
düşlerin ve düşüncelerin suretini herkes için çıkarıp
asıllarını teminat altına aldığın gibi
içkalemin sahibi, efendisi
asılların asıllarının izini taşıyabilmem için
kılavuzluk edecek nağmeyi bağışla bana
kendimden fariğ olmaya razıyım
telvinle dopdolu sakinlerine vaatleriyle
genç yaşta gelecek düşleri kurduran şehir
belirsiz geleceğin güvenceleriyle dolu
haletiruhiyemi sana emanet ederim
ey beni açıkta bırakmamış olan sığınağım
daha derinden duyarım sende
başlangıç düğümünü atar da düşlerimin
ancak o sayede toplanabilirim
karışarak telvin dalgalarının tatlı karmaşasına
satır aralarındaki bilgileri de kazanarak
ermek istiyorum şimdi senin ruhuna

ne kadar entrikasızdır vakanüvisin anlattıklarına bakınca
beni denizin patlamasına tanık etmiş yolculuklarıma
ve aceleden sıyrılamamış geçmişime kıyasla
limandan şehir içlerine giden alandaki kül rengi
sarnıçtan başlayalım; toprağın ve tarihin derininden geliyor
yeraltına inen merdivenin alınlığındaki yazı
ve kapı açılıyor

şehir nefes alıyor, hava temizleniyor
ey gönül şehri, öz şehrimin piri!
her göz atışta bildiğimden daha geniş bulduğum şehir,
şarkına ve sözlerine bağlanmış göçmenim ben
eğer ezeli yerleşiklerden sayılacak halde değilsem
arındır yüklerden entrikaların insafına bırakma beni
gül vaktinin haberi geri gelsin diye bekleyenlerle
rehber ol bilgilerin üstündekileri de bilmem için
haddini bilmezlik sayma içten gelen bu dileği
“kalenin dibinde bir taş olaydım”
cepheden göstereydim gelene geçene
diyorum, bir dünya göçmeni olarak
ilelebet alınlıkta kalacak özlü cümleyi.
şehirle özdeşleşmek istiyorum.
uzak yol kaptanı enisonu özdeşleşir ya denizle
-işte öyle-

yüksek dalgalara resimler binip iner onun telvinleriyle
anlatacakları vardır kaptanın, demir atmış gemisinde
tek kürekli sandalıyla her sabah
kıyılara sürünerek gezinen balıkçının da senelerce
köpüklerden kaptıklarını anlattığı saatlerde
aşınası olarak ikisinin de
şehirle özdeş kılmak istiyorum kendimi
hiçliğe, boşluğa karşı verilmiş mücadeleyi
üstümde taşıdığımı hissettikten başka
mühendislik harikası, yalıtılmış yapılardan çok
şehrin karmaşası kazanıyor, kendinde değil şehirlinin zihninde
çok görme içkalesinde oturan gönül şehrinin
vakanüvisini arayan haletiruhiyeme

bir kere daha çağırdım vakanüvisi
çünkü gördüklerim gölgede bırakmıştı bildiklerimi
şehrin yerlilerini nâhak yere dağıtan
kitle kitle insan öldürülmesine haklılık payı bulan
sözümüne habercilik yavelerinden
tumturaklı sözleri, yani; işitmekten usandım
şahitliklerim yetmiyor sığdırmaya
kendimi ve olup bitenler arasında dağılan kafaları
toparlayabilmem için yürüdüğüm yol üstünde
parçalanarak saçılmış duyularını aynı potada
getirmeliydim tamlık kıvamına.
alçak gönüllü vakanüvis söze yanaştı
“meğer hepsi bir tiyatroymuş” diyebilirdim,
tuttuğu notlara sakın kafayla baktığımda.
“ama ölümler gerçek “ dedi; derin görgünün perdesini araladı,
adam haklı.
gelir dedim artık, masumiyetin bedenlenme zamanı
vakanüvisi dinleyeceğim, başka çare kalmadı

USTALARIN USTASI

bakışın şekil vermiş, içinde
karmaşık ruhların barındığı söze,
tam aradığım zamanda tam aradığım şeyin
hazır olmasam yazık; dile gelişine
duruma aldırmadan, kendi etkisiyle
nelerin değiştiğini bilmeden baktığı yerde,
bulup getiriyor tam aradığım şeyi
hayal kırıklarını onarmaya adanmış
dikkatiyle
zihnimin katışıksızlığına katılıyor
ay ışığındaki gölge
hiçbir ekleme yok, ekleme algısı da yok
içten bakışın temizleyip sildiği tuval üzerinde
gölge değil ışık eriyiği,
katışıksız resimler duruyor zihnimde.
teslim edecekse kendini belli ediyor,
dudak kenarında çizgi halindeki
gülümsemeyele

farkına varıyorum iyiden iyiye
bir âfetten arta kalan eşyalar getiriyor,
âfetin geride bıraktığı günlük hayat algısını
sergilemek için dolmuş düşünceme
çırpınışı değerden düşüren girdap
silip süpürecekken sahipsiz şahsi anıları;
bugünün hesabından kurtulmuş çözüyor,
seriyor bir zamanlar tutku dolu ruhları
teslim etmek için zihinden zihine
yenileyip durmaktır bütün işi
sözleriyle, ebedi yuvasını ruhların
kendi içinde düzenli kuş dalgası gibi
giderdi,
bize gelene kadar her karmaşıklığı,
tutuk bırakan sitemden boşlanıp
şekil verdi her defasında bir bakışı,
teslim olmasıyla tatlı yorgunluklara
ustaların ustası
kendisi sahip olmadı ama bir barınağa
yuva yapmaya adandığı halde ruhlara
ve yapılı ruhları yenileyip durmaya,
deprem kalıntıları arasından çıkan
boya üstüne boya vurulmuş duvarın kustuğu
dile gelemeyen anılar arasında,
onu dünyada tutmuş olduğu gibi
başka dünyalara bağlayan
sitemsiz rengi boyadan daha anlamlı
kırılmış bir düğün fotoğrafında,
ayakta durabilmesi dimdik
asla sarsılmadan sürüp gitmesi

ya sonrakilerin iyiliği için bir takdir
ya da ikameti için verilmiş ödüldür ona,
iyilerin zihin haritasında

KARA PARÇASI

kimse çıkaramaz bu toprağı
bir parçam olmaktan.
kafaca,
uzaktayken bile ben ondan
yani gezinirken aklımda olmadığı halde
dokunarak, farkına varmadan, üzerinde
kucaklıyor bu toprak kendi geçmişini gizlice
gururlu oluşu nedeniyle, boyun eğmeden
“engellere aldırma”, diyor sessizce

armağan edilmiştir Rumeli'den gelenlere
zeytinlikle başlayan zengin topraklar çoğu yerde
meyveleri ve yürek ferahlatan serinliğiyle
geniş bozkırların dünyasına açılan.
çileli ama bezmemiş ataları
Girit'ten, Rodos'tan Midilli'den, daha öteden
gelmiş olanlarla, yeni hayatla birlikte
ebediyen kopmak korkusuyla yaşadığı hayattan,
ekip biçtiği yerleri terk etmeyi yeğlemiş
derin bir hayat tarzının özlemiyle,
komşu olmayı umarak iyi örnekleriyle
içine doğulmuş bir hayatın
ovaları yücelten dağ eteklerinde
bütünleşmek için bizimle
toroslar uysal bir set, yatıyor
güney denizlerinden gelen havanın
tuzunu süzmekle meşgul, yükselirken
sesi kısılmış akdeniz önlerinde
konar göçerler iniyor üstünden şehirlere
kuzeyden bakıldığında bir biblodur Erciyes
vahşiliği buz üstünde giderilmiş Palandöken
ve arada muhatap olan gök gürlemelerine
soyut heykeller gibi yontulup oturtulmuş
dağlar gülümsüyor benim ülkemde

bir de uzun havası, indirir adamı derinliğe
“her dağın arkasında bir dağ daha var”
deyip dururken eski türküler, mübadeleyle gelip kalanlar;
ataların anılarından ibaret artık,
onlara bütün anlatılmış olanlar.
aradan çünkü o kadar zaman geçti
toparlanmaya adanmışız uyuklayan dünya önünde
kaynaşmaya, ortak uygarlık evimizde
uyandırıyor bizi tırtılların canhıraş sesi
bir yol, bir çözüm arayıp duruyor

kaygıların dillenmek isteyişine
kimi yerde derinliği vadilerin
soluk soluğa bir soru olarak gelir
düz ovaya doğru yayılan uzun hava
alıp götürür söyleyeni bir yerlere
doğun bırakır sözün bittiği yerde
ne çözülmesi komşu; kucak açık her yanda
güneydoğudakiler dahil
ve Fırat'ın derin vadileri Dicle'nin engin,
dökerken dillerini gurura ve öfkeye

bu topraklar bir armağan
gelmiş olanlar için mübadeleyle, bedeli hayat içinde
çölleşiyor şimdi, doğal nem topraktan ayrılıyor,
ortak söze dayalı medeniyetimiz bizim
hiç olmamışa dönüyor neredeyse
zaten oturmakta olanlar, hep üzerinde
bu doğuya bu batıya diyerek
uzaklaşan uçlarını, birbirinden uzak
tarihin derinliklerinde bulan ülke
bırakmaz diyoruz bizi sığılarda, yol arar halde

SESLİ HARFLER

e hali yönelmedir
çıkarcı dudakları ya da damağı
içe doğru büzülüp kilitlenmekten
ve parlar sessiz harflerin sönük ışıkları
bir zamanlar sıkça dua ettiğim gibi
bir söz aydınlanıp kurtarsın beni diye
gırtlığımı düğümlemekten

konusur kâğıt üstüne konmuşken de
yol vermek için saklı incilerime
bağlanarak var olan sesli harfler,
tekrarı olmayan yaratılışlara.

bir köz gibi çözer sözümü şu denge ormanında
görüntü dalgalarının karmaşasından olma
sert sessizliği altında öteki harflerin
bazı sesler işitilmese de olur
ışktan çok sesle dağılan sisin ürünü
boğaziçi semalarında,
hiç dokunmamak iyidir süssüz görüntülere
a, e, i, u kâğıt üzerinde, göz önünde
açarken bir hayal ardında önümüzü,
şimdi rüzgârla dalganın kapışmasında

yolculuk kısa; bıraktığı, keskin hatıra
ve herkeste dönme isteği, geriye
martılara simit attığımız gemide,

topluca uğurlarken onlar bizi u diyen sesleriyle
emanettir sessiz harflerin yükü bize
gonca gibi borçludur, ayın aydınlığı gibi ödünç
yardım almadan bilemez kimse

2

elife gelince; toplamıştır hepsini
zihnimize sessiz harfleri, seslileri bağrında
en eskiye dalalet eder çünkü, işaretli
tecrit halindedir şeceresi,
havası kuru ve soğuk nun'a karşı
doğası sıcaklık ve yaşlık olan fe'ye karşı
elife meyil yaraşır yalın bir esinin yardımıyla

m, n içe kapanmaya çağırır; eleme eşlik eden
nasıl olsa geçip gidecek,
öylece kalmayacak zamanı
öğütürken birileri biteviye,
i işaret eder, e özgür bırakır, o büyütür
d kuşatır, a yarar kuşatmayı
eliften ödünç alınmış bir sesle

açığa çıkar toprağın arzulu hali
sallanıp durmasıyla ağaçların
tam anlamasam da bunu, elife benzeterek
Yunus'un, vaktiyle usulca dediklerini
bir taşla yaslanıp eşlik ediyorum şimdi
çalı çırpı arasından geçerken
yalın bir sese dönmüş e halinde nefesi

3

unutalım gel, bazı şeyleri
özü deneyimlerin kanına karışsın diye
kendi başına kalamayan düşleri
kimdir köpük halinde hayata açan,
bunu aklımızda tutalım
bizden olana benzeyen geçitte
kim olabilir?
uykudaki korkuları dağıtan, açık havada,
saklı kalan zenginlik olduğu halde,
nefesin harfteki yeri ne olabilir?
nedir herkesin bildiği anlaşılan şey,
göz göze geldiğinde

konuşmadan daha keskindir o
açar bakanın önünü,
dil ormanının içindeki seferde
sesli harflere borçlusun gücünü
körüklemiş köz gibi; kül içinde
çözer kımıldayan yaprakların dilini
yalın ses iken harfe dönüşür
çalı çırpı üstündeki esinti

seni yenilmez kılar sessizce

EKSİLMEYEN

kelimeler aşındırmadan taşısın diyorum, dediklerimi
bıraktığı acı hariç, benden koparkenki

taşacak oluyor güçlü izler bırakarak
son sınırında gidiyor anlamlar
giydiği, coşkunun ezgileri
başka hayale yer bırakmıyor, başka gerçeğe
anlamın notaya dökülüp simgeler halinde
dolu dolu aktığı yollar,
ne tökezlemede ne hız kesmede
keder kırıklığı eksiltmiyor hiç birini

nerede arayacağımızı biliyoruz
yol üstünde, bir kere rastladığımız şeylerin
safî elem halinde kalmış izlerini
hiçbir şey belirsiz değil, çünkü şehirde
bir tek elem duruyor, eksilmemiş halde
uğultu kapsıyor düzensiz konuşmaları,
sokakta herkesin bölük pörçük duyduğu kayıtları
düz sese katılan dolambaçları şehrin
arabalara yol gösteriyor
ve yalın sözü aşındırıyor
benliğini aramak isteyip de toprağa ayak basmadan,
güvensiz açıktan sıyrıldığını sanarak
akşamın alaca karanlığında coşkuya kapılmış olanların
kapalı yerde rengi atan sabuklamaları

bir de yankı var, ses veren
çınlattığı söz uzakta, kökü eskilerde
her defasında tanıyor onu kulaklar, bu güne sesleniyor
sözün kendisi kadar güçle birlikte gelen yankı
sırf bu güne ayarlanmış değilse de

keder yağmalamaz, çünkü dış güç değil
içten içe ilham veren dünyasını
konup göçmüş konup göçmüş anlamların
kor ateşine attığında bile ocağının

BENTLER 19

rüzgârın üfürdüğü çatalağzında
taranmamış saçıdır ormanın
yere serilmiş sarmaşık dalları
bir inip bir kalkıyor, bayıra renk katıyor,
perçem değil ki tutayım
benliğimi doygun vaktinde tanımak için
göz kestiriyorum geçilecek mesafeye
ey doğal tercihim, görünmez, yüce sığınağım

varsam varsam varabilmek için kapına
bildiğim bir şey yok yalın sevgiden başka
inayetten ibarettir bağışlayan, onu da
zihnimde sözü sabit kılmıştır kaygılarım
ikiye ayrılmaz tercihim, yolun çatallanmasıyla
güneşten etkilenecek erimeyecek bir hisle
ne kaybederim ki aşılmazlığını yolların
takmasam, umursamasam

çöl rüzgârı toz kaldırmıyor
vaha aramak zorunda bırakmıyor beni
sözler ödüllendiriyor aşksızlığı aşabilmem için
açılan yolda hislerime
dillendirmediğim bir şarkı yükleniyor
geceleyn ışıksızlıktan giremediğim yol
götürüyor şefkat meleğinin eşliğinde
düşüncem iç aydınlığında şekilleniyor
aşılmaz yolları aşılır hâle getirerek
yetiştiriyor beni varış saatine

BENTLER 49

don vurdu meyveye duran çiçeği
tatlı hesaplar yapıyorken sahibi
bir parça sebze ekmediymişim, dedi
bahar heba olmasın hepten

tomurcukları tutabilir miydim,
tohuma atmasa mıydım?
hayır, kabulleneceğim dedi bunu
sorumluyum vaktin gerektirdiğinden

bükülmekle değil dik durarak
yığılıp kalmaktan iyidir teslim olmak
mevsimin iğvasına karşı
dengeyi ödünç almak gelecekten

BENTLER 62

bozulmuş bağda gezinen nasipli
bulur kendisini bekleyen meyveyi
beklenmedik şekilde, yaprak altında
yaşam soluğunu devam ettiren filizler
solup gitmemiştir sonbaharda

bir de gür ormanda gördüm cılız otları
ağaç diplerinde ve aralarda
çalılar, iz sürenler için saklamıştı
güzergâhta yol ve yön gösteriyor
rastgele daldığım ormanda

BENTLER 65

eskiden sinemaya giderdik, başka dünya
engellerle yaralı tatlı umutlarıyla
akşam serinliğinde paramızın olduğu gün
çocuksu gözleri kendi kabuğuna gönderir
imgelemdeki doymazlığa dönerdik salondan çıkınca

babam kürek kürek kömür atmak için sınava girmişti
lokomotif kazanındaki kaynar suyun ocağına

matematik dersinden yılmış ve yorulmuştum
vaktimi sayılara bağlamış, bölüne bölüne
çare olarak kaçak güreşmeyi buldum o yıl
trenlerin uzaktan geçtiğini gördükçe
kömür atmanın da sınavı mı olurmuş dediydim çocukça
çok bilmişin biri olmalıyım o zamanlar
hakikaten böyle düşünmüştüm, yalan yok
yekinerek kalkışı geride kaldı artık trenlerin
kampana ve kömür kokusu havaya karıştı, unutuldu
sınavların yükü de katbekat arttı öte yandan
ama hatırası silinmiyor, zihindeki bölünme devam ediyor
sinemaya gitmeyeli yoksun kalmış durumdayım
başka dünyalarına şahit olmaktan
devir değişti, büyülü salonlar uzaklarda

şimdi televizyon var evde, muaf kalmama razı gelmiyor
vakit öldürmelere suç ortağı etmekten
kaçınmanın imkânı yok, geçidi yok
yandan kıyısından dolanıp gitmeye izin vermiyor
hiç bakmadan dinlemeyi, göz ucuyla ilişmeyi deniyorum
kendi dünyasına dürülmeye bırakmıyor insanı
bi kafamı dinleyeyim dedirtiyor
deniz çekilirken ayak kayması gibi
bir çözümsüzlük, kumlarla birlikte sürüklenme
büyüsü bozulmuş resimlere çekiyor
zorda kalmış mahremiyetin, pencerede
perdelerin yarı açık kalmasına razı ölçüsü bile
sığınacak yer arıyor kendisine

kömür, uçmuş alevdir şimdi, akladığı akıllardadır karası
sınava çekiyor, kumda ayağı kayanları

sırf kendime özgü yerde ve dar vakitte
günün yetmezliği aklıma düşüyor
“evdeyim, ertelenmiş durumda şahitliklerim
işe yaramıyor eskiden kalma görgülerim
yeter şu hâl bana”, diyebilecekken

ÖZGEÇMİŞ

25 Aralık 1988 tarihinde Zonguldak'ta doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Zonguldak'ta tamamladı. 2008 yılında Kocaeli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde lisans eğitimine başladı ve 2012 yılında mezun oldu. 2016 yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde tezli yüksek lisansa başladı ve 2019 yılında mezun oldu.

